

97

Puheenvuoroja

Raija Sairanen (toim.)

SATU ON TOTTA – historiikki

Maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmkoulutus (SATU)
Turun ammattikorkeakoulussa vuosina 2003 – 2017

Raija Sairanen (toim.)

SATU ON TOTTA –historiikki

**Maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutus (SATU)
Turun ammattikorkeakoulussa vuosina 2003 – 2017**

SATU ON TOTTA –historiikki
Maahanmuuttajasairaanhoidajien pätevöitymiskoulutus (SATU)
Turun ammattikorkeakoulussa vuosina 2003 – 2017

Raija Sairanen (toim.)

Turun ammattikorkeakoulun
puheenvuoroja 97

Turun ammattikorkeakoulu
Turku 2018

ISBN 978-952-216-688-3 (painettu)

ISSN 1457-7941 (painettu)

Painopaikka: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 2018

ISBN 978-952-216-689-0 (pdf)

ISSN 1459-7756 (elektroninen)

Jakelu: <http://loki.turkuamk.fi>

Alkusanat

SATU-koulutus oli totta. Tässä julkaisussa avataan SATU-koulutuksen eli maahanmuuttaja-sairaanhoidajien pätevyitysmiskoulutuksen mielenkiintoista taivalta sen alkujuurista tähän päivään. Julkaisussa kuvataan koulutuksen elinkaari 2000-luvun alun suunnittelusta kohti uusia tulevaisuuden toteutuksen muotoja. Tulevaisuuteen suuntautuminen pohjautuu menneen tunnistamiselle ja asiayhteyksien syy-seuraus-suhteiden ymmärtämiselle. Ei ole tulevaisuutta ilman menneisyyttä ja sitä yhdistävää nykyisyyttä. Juuri tuosta syystä tämän julkaisun arvo löytyy SATU-koulutuksen elinkaaren näkyväksi tekemisestä ja sen vaiheiden monimuotoisista kuvauksista.

Koulutuksen elinkaaren näkyväksi tekeminen auttaa eri toimijoita etenemään 2020-luvun sote-maahanmuuttajakoulutusten suunnittelussa ja toteutuksissa toimintaympäristöjen muuttuessa ja koulutustarpeen kasvaessa. Vuoden 2018 aikana ollaan jo uudella aikakaudella, jolla opintoja toteutetaan eri hankkeissa tuotetun verkkopohjaisen moduulimallin mukaisesti.

SATU-koulutuksen elinkaaren alussa koulutus oli osa Turun työvoimatoimiston, kansainvälisten palvelujen koordinoimaa ESR-projektia ”SATU – sairaanhoitaja Turkuun maahanmuuttajista”. Tässä julkaisussa historia luo lukijalle kuvan visionäärisyydestä omana aikanaan. Koulutuksen käynnistyessä elettiin Suomessa alkavaa vaihetta maahanmuuttajakoulutusten osalta. Yli kaksikymmentä vuotta jälkeenpäin voidaan todeta, että rohkeus tarttua uusiin asioihin ja luja tahtotila edetä päämäärätietoisesti johti hienoon SATU-tarinaa vailla vertaa.

Julkaisussa eri asiantuntijat kuvaavat SATU-koulutuksen vaiheita sekä kouluttajien, sidostyhmiä että koulutuksen rahoittajan näkökulmasta. Oman lisänsä tuovat opintonsa suorittaneiden maahanmuuttajasairaanhoidajien kertomukset, joissa koulutus näyttäytyy merkittävänä arvona sekä heille itselleen että suomalaiselle terveydenhuollolle. Lukija saa tutustua monimuotoisiin pedagogisiin menetelmiin ja opintojen toteutusmuotoihin maahanmuuttajaopiskelijoille luodussa aikuisoppimisympäristössä. Työhallinnon näkökulmasta nähdään edelleen tärkeäksi tarjota jatkossa EU/ETA-alueen ulkopuolella tutkintonsa suorittaneille sairaanhoitajille mahdollisuus täydentää tutkintonsa niin, että he ovat päteviä toimimaan sairaanhoitajana Suomessa.

Mielenkiintoisia hetkiä SATU-julkaisun parissa!

Turussa 24.5.2018

Pia Ahonen

Koulutus- ja tutkimuspäällikkö

Sisältö

Alkusanat

Kirjoittajat.....	6
1. SATU-koulutuksen elinkaari Raija Sairanen.....	12
2. SATUa ja SPECIMAA Hannu-Pekka Huttunen.....	21
3. SATU-pätevöitymiskoulutuksella lailliseksi sairaanhoitajaksi (AMK) Raija Sairanen.....	23
4. Ihanaiset SATUlaiset Raija Sairanen	43
5. Opettajakaarti Raija Sairanen	58
6. Monimuotokoulutuksen ja aikuisopiskelun näkökulmia SATU-koulutuksessa Liisa Kosonen-Karesto & Pia Ahonen	72
7. Luennoista toiminnalliseen oppimisen tilaan – pedagogiikan kehittäminen maahanmuuttajien pätevöitymiskoulutuksessa Mervi Takaeilola.....	80
8. SATU suomeksi Sirpa Rajala.....	86
9. Harjoitteluilla varmuutta sairaanhoitajuuteen Arja Nylund & Raija Sairanen	103
10. Opinnäytetyöt vahvistivat ammatillista osaamista ja suomen kieltä Arja Nylund & Raija Sairanen.....	117
11. SATU-opiskelijat omaishoitotietoutta lisäämässä Helinä Hätönen	131
12. SATU-koulutus on pätevöittänyt sairaanhoitajia Työelämään Päivi Ruotsala	134
13. SATU-sairanhoitajat ja TEHY Päivi Ovaskainen.....	141
14. Median ja julkisuuden pyörteissä Raija Sairanen.....	146
15. Haasteita ja iloja Raija Sairanen	159

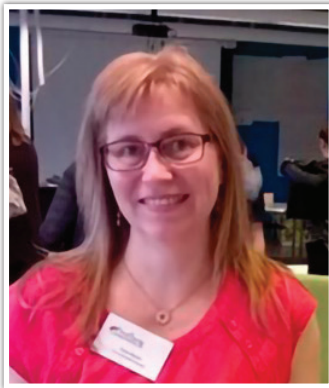
Kirjoittajat

Raija Sairanen

VTM, SHO, ESH, sosiologi, psykiatrinen sairaanhoitaja, toimii terveysalan lehtorina Terveyden ja hyvinvoinnin monimuoto-koulutuksessa Turun ammattikorkeakoulussa.

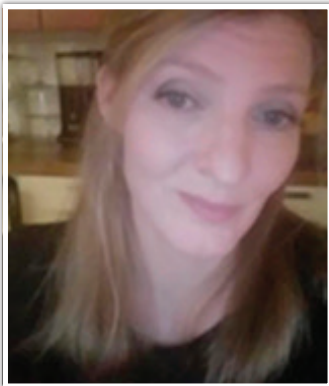
Sairanen on koordinoanut SATU-maahanmuuttaja-sairaanhoitajien pätevyitysmkoulutusta sen alusta lähtien eli vuodesta 2003. Hän on itsekin maahanmuuttajasairaanhoitaja, valmistunut Sveitsissä psykiatriseksi sairaanhoitajaksi v. 1976. Aiemmin opettanut pääasiassa mielenterveys- ja päihdetyötä, mutta nyt keskittynyt maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmkoulutuksen vetovastuuseen. Hän on toiminut korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien Urareitti-hankkeessa ja nyt myös SOTE-silta -hankkeessa projektipäällikkönä, lisäksi lyhyen aikaa Valmentavasta valmiiksi -hankkeessa. Hän on ollut aktiivisesti mukana kansainvälisessä toiminnassa kv-koordinaattorina ja yhteyshenkilönä, toiminut COEHRE:ssa monikulttuurisuustyöryhmässä ja ollut kouluttajana ulkomailla vuosikymmenet eri yhteyksissä. Hän on kirjoittanut monia artikkeleita liittyen kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen. Sairanen jäi eläkkeelle syyskuussa 2018, mutta jatkaa emeritana ja SOTE-silta -hankkeessa.

Sirpa Rajala

FL, toimii suomen kielen ja viestinnän lehtorina ja S2-opettajana Turun ammattikorkeakoulussa.

Rajala on toiminut innovatiivisesti suomen kielen opettajana maahanmuuttajasairaanhoidajien pätevyyskoulutuksessa sekä valmentavassa koulutuksessa. Hän on pilotoinut uudenlaisia opetusmenetelmiä erityisesti SATU-koulutuksessa, mm. integroimalla suomen kieltä ammattiaineisiin. Lisäksi hän on vienyt suomen kielen opetusta maahanmuuttajille myös työpaikoilla toteutettavaksi. Hän on toiminut korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien Urareitti-hankkeessa ja nyt myös Valmentavasta valmiiksi -hankkeessa sekä SOTE-silta -hankkeessa. Hän on kirjoittanut monia artikkeleita S2-kielen oppimisesta ja integroinnista ammattiaineisiin.

Mervi Takaeilola

KM, SH (AMK), aikuispedagogi, toimii terveysalan lehtorina Terveyden ja hyvinvoinnin monimuotokoulutuksessa Turun ammattikorkeakoulussa.

Takaeilola vastaa monimuoto-opetuksen simulaatioista Turun ammattikorkeakoulussa. Hän on pilotoinut simulaatiossa käytettäviä erilaisia arviointitapoja erityisesti SATU-koulutukseen osallistujilla. Hän on edistänyt yhdessä suomen kielen opettajan kanssa ammattiaineiden opiskelua integroituna suomen kielen kanssa, mistä hän on kirjoittanut monia artikkeleita. Hän on toiminut maahanmuuttajasairaanhoidajien pätevyyskoulutuksessa opettajana vastaten erityisesti klinisestä hoitotyöstä ja lääkehoidosta. Hän on kehittänyt hyviä pedagogisia käytänteitä SATU-koulutuksessa. Hän on toiminut korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien Urareitti-hankkeessa ja nyt myös Valmentavasta valmiiksi -hankkeessa sekä SOTE-silta -hankkeessa.

Arja Nylund

TtM, SHO, ESH, toimii terveysalan lehtorina Terveysten ja hyvinvoinnin monimuotokoulutuksessa Turun ammattikorkeakoulussa.

Nylund on opettanut pitkään sairaanhoitajien monimuotokoulutuksessa, jossa erityisesti aikaisempaa ammattitaitoa ja koulutusta on tunnustettu ja hyödynnetty. Maahanmuuttajasairaanhoitajien koulutus on ollut tässä keskeisessä roolissa. Hän toimi projektipäällikkönä InnoELLI-senior-ohjelman Monikulttuurista hyvinvointia vanhustyöhön -hankkeessa vuosina 2006–2007. Hän osallistui myös SPECIMA-hankkeeseen. Hän on ollut mukana SATU-koulutuksen opettajana vuosia ja hänen vankka asiantuntijuutensa on liittynyt harjoittelujen ohjaukseen sekä opinnäytetöiden ohjaukseen. Hän on innovatiivisesti uudistanut näiden kahden viimeksi mainitun aihealueen ohjausta yhdistämällä ne käyttäen hyväksi portfolioajattelua. Hän on toiminut korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien Urareitti-hankkeessa ja nyt myös SOTE-silta -hankkeessa.

Pia Ahonen

TtT, SHO, Esh-Klö, toimii koulutus- ja tutkimuspäällikkönä Terveysten ja hyvinvoinnin monimuoto-/aikuiskoulutuksessa Turun ammattikorkeakoulussa.

Ahosen vastuualueenaan on monimuotokoulutukset ja ylempi ammattikorkeakoulutus sekä työelämäpalvelut. Hän on kehittänyt ansiokkaasti ylempää ammattikorkeakoulutusta. Hän on toiminut asiantuntija- ja/tai esimiestehtävissä sekä ammattikorkeakoulussa että tiedekorkeakoulussa. Lisäksi hän on toiminut asiantuntijatehtävissä ja eri tason esimiestehtävissä terveysalan palveluorganisaatiossa. Hän on toiminut useissa kansainvälisissä ja kansallisissa hankkeissa ja kehittämistehtävissä uransa aikana. Hänen laajat verkostonsa erityisesti sosiaali- ja terveysalalla ovat olleet hyödyksi koulutuksen kehittämistyössä myös maahanmuuttajanäkökulmasta katsottuna. Hän oli mukana ensimmäisen SATU-koulutuksen ohjausryhmässä terveydenhuollon organisaation edustajana ja on päässyt nyt myöhemmin seuraamaan koko SATU-koulutuksen kehitystä nykyisessä toimensaan.

Liisa Kosonen-Karesto

TtM, KM, lehtori, toimii koulutusvastaavana AMK-perustutkintoon johtavassa koulutuksessa Terveyden ja hyvinvoinnin monimuotokoulutuksessa Turun ammattikorkeakoulussa.

Kosonen-Karestolla on vankka kokemus opettajuudesta ja ohjauksesta. Hän on luotsannut SATU-koulutusta monimuodon yksikössä ja toiminut auttavaisena linkkinä SATU-koulutuksen vastuupettajalle. Hänen asiantuntemuksensa ja ymmärryksensä nimenomaan aikuisopiskelijoiden suhteen on ollut arvokasta ja tukea antavaa. Hän on ollut mukana SATU-koulutuksen ohjausryhmässä parin viimeisen vuoden aikana.

Päivi Ruotsala

FM, aluekoordinaattori, Uudenmaan ELY-keskus, Kotona Suomessa -hanke (ESR).

Ruotsala työskenteli vuosina 2003–2005 Turun työvoimatoimiston Kansainvälisissä palveluissa SATU – Sairaanhoidajia Turkuun maahanmuuttajista -projektin projektikoordinaattorina ja myöhemmin TE-toimiston edustajana muissakin SATU-koulutuksissa. Hänen on toiminut pitkään työhallinnossa asiantuntijana koulutettujen maahanmuuttajien ohjaustyössä ja pätevyitysmiskoulutuksen hankkijana sekä maahanmuuttotyöhön liittyvissä kehittämishankkeissa. Kesäkuusta 2015 lähtien hän on työskennellyt Kotona Suomessa -hankkeen aluekoordinaattorina Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Hankkeessa kehitetään kotoutumista tukevia palveluja mm. ammattilaisten osaamista lisäämällä, verkostotyöllä ja juurruttamalla kotouttamisen osaamiskeskuksen työtä alueille.

Päivi Ovaskainen

FT ja THM , järjestöasiantuntija Tehyn Turun aluetoimistossa.

Ovaskainen toimii myös erityisasiantuntijana terveydenhuollon tieto-ohjauksessa. Hänellä on vankka kokemus SOTE-alan hallinnosta sekä ammattiyhdistystoiminnasta. Hän on tuonut tätä tietoaan ja taitoaan SATU-koulutuksen käyttöön pitämällä säännöllisesti infotilaisuuksia maahanmuuttajasairaanhoitajille. Lisäksi hän on toiminut SATU-koulutuksen ohjausryhmässä alusta asti ja ollut nyt lopussa sen puheenjohtajana.

Hannu-Pekka Huttunen

Projektipäällikkö emeritus

Huttunen on oikeastaan SATU-koulutuksen alullepajana, koska hänen ajatuksestaan lähti liikkeelle idea myös maahanmuuttajasairaanhoitajien päteväytymisestä, ei vain lääkäreiden. Hän oli alkuvuosina mukana myös SATU-ohjausryhmässä. Hän on toiminut projektipäällikkönä Turun työvoimatoimiston SPECIMA-hankkeessa vuosina 2000–2007, Uudenmaan ELY-keskuksen INSITE-hankkeessa vuosina 2009–2010 sekä

Sisäministeriön/Työ- ja elinkeinoministeriön ALPO-hankkeessa vuosina 2011–2014.

Helinä Hätönen

toimintaterapeutti (YAMK), työskentelee Turun Seudun Omaishoitajat ja Läheiset ry:ssä.

Hätönen toimi yhdistyksen Maahanmuuttaja omaishoitajana -projektissa ja osallistui erityisesti sen raportoimiseen vuosina 2013–2016. Hänen aktiivinen panoksensa SATU-ryhmien opiskelijoiden ohjauksessa heidän tehdessään toiminnallisia opinnäytetöitä tälle hankkeelle oli ansiokasta. Hänen innostuksensa tarttui ja se avasi monen maahanmuuttajan käsitystä omaishoidosta.

1 SATU-koulutuksen elinkaari

Raija Sairanen

SATU-koulutuksen alkujuuret

Idea maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutuksesta on oikeastaan vanha, sillä jo v. 1994–1995 järjestettiin silloisessa Turun terveydenhuolto-opilaitoksessa työvoimapolitiittisena koulutuksena ulkomailla sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneille vuoden mittainen pätevyitysmiskoulutus. Ulkomailla tutkinnon suorittaneiden sairaanhoitajien koulutusohjelma sisälsi 38 opintoviikkoa teoriaopintoja sekä kolme harjoittelua, yhteensä 14 viikkoa. Näiden opintojen perusteella maahanmuuttajasairaanhoitajat anoivat suomalaisen sairaanhoitajan pätevyyttä erikoisalanaan sisätautikirurginen sairaanhoito. Silloinen 20 hengen ryhmä koostui ainoastaan entisessä Neuvostoliitossa kouluttautuneista sairaanhoitajista.

Tämän jälkeen kymmenisen vuotta välissä ilman mahdollisuutta pätevyitä sairaanhoitajaksi Suomessa oli pitkä aika. Terveydenhuoltoalaa uhkaavasta työvoimapulasta oli puhuttu jo vuosia. Maahanmuuttajataustaisille lääkäreille oli järjestetty suhteellisen säännöllisesti pätevyitymiseen valmentavaa koulutusta mm. Tampereella ja Helsingissä. Useat maahanmuuttajasairaanhoitajat olivat tästä tietoisia ja he alkoivat kysellä Turun työvoimatoimistosta omia mahdollisuuksiaan saada sairaanhoitajan pätevyys Suomessa. Ammattikorkeakouluun pyrkiminen normaalin väylän kautta oli monelle mahdotonta niin taloudellisesti, ajallisesti kuin kielellisesti. Heillä oli kova halu päästä omaa ammattiaan vastaavaan työhön. Kotimaassaan sairaanhoitajakoulutuksen hankkineet joutuivat työskentelemään Suomessa lähiohittajina, laitosapulaisina tai olemaan kokonaan ilman työtä. Lisäksi hoitoalalla oli ennakoitavissa 2000-luvun alussa työvoimapulaa, myös pätevistä sairaanhoitajista. (Ruotsala, Sairanen & Vanhanen 2005.) Maahanmuuttajasairaanhoitajan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on puhuttanut jo parikymmentä vuotta. Kuvio 1. näyttää karusti monen maahanmuuttajasairaanhoitajan tilanteen työnhaun yhteydessä.

Kuvio 1.

EU- ja ETA-alueiden ulkopuolella valmistuneen sairaanhoitajan tilanne Suomeen tullessa (Mukaeltu Rintala-Rasmus 2007).

Turun Naiskeskuksessa pidettiin 20.8.2002 palaveri, josta julkaisematon muistio on tallessa. Läsä kokouksessa oli Naiskeskuksen toimijoita, Raija Sairanen Turun ammattikorkeakoulusta sekä silloisesta Turun työvoimatoimistosta Hannu-Pekka Huttunen, joka oli aiemmin vienyt menestyksekkäästi läpi SPECIMA – korkeasti koulutetut maahanmuuttajat -projekteja. SPECIMA-projektissa oli kehitetty onnistuneita pätevytymismalleja mm. lääkäreille, hammaslääkäreille, farmaseuteille, opinto-ohjaajille sekä bioalan ja kulttuurialan henkilöille. Katso tarkemmin Huttunen & Kupari (toim.) 2007.

Tässä Turun Naiskeskuksen kokouksessa korostettiin tällaisen täydennyskoulutuksen tarpeellisuutta myös sairaanhoitajille, sillä tutkintojen rinnastaminen oli monelle ongelma ja este ammattia vastaavaan työhön. Turussa oli jo potentiaalisia hakijoita olemassa. Siitä lähti prosessi rahoituksen saamiseksi ja Turun ammattikorkeakoulun terveysalan tulosalueen hoitotyön koulutusohjelman valinta kouluttajaksi ja tutkintotodistuksen antajaksi. Koulutuksen vetäjäksi ryhtyi lehtori Raija Sairanen. Lopullinen vahvistus saatiin Opetusministeriön (OPM) tekemän opetussuunnitelman hyväksymisen jälkeen vasta toukokuussa ja koulutuksen piti alkaa jo elokuussa 2003. Hankintasopimuksen sanamuotoa hiottiin yhdessä silloisen Varsinais-Suomen TE-keskuksen kanssa ja lopulta saatiin myös vaadittavat allekirjoitukset. Hankintasopimus tehtiin Varsinais-Suomen TE-keskuksen (nykyinen ELY-keskus) kanssa. Ensimmäinen SATU-ryhmä toteutui ESR-rahoituksella, muut Varsinais-Suomen ELY-keskuksen rahoituksella. SATU-koulutus on ollut aina työvoimapolitiittista koulutusta. SATU-koulutusta on ollut siis vuodesta 2003 lähtien. (Ruotsala, Sairanen & Vanhanen 2005.)

Sairaanhoitajia Turkuun maahanmuuttajista

Ensimmäinen SATU-koulutus oli osa Turun työvoimatoimiston, kansainvälisten palvelujen koordinoimaa ESR-projektia ”SATU – Sairaanhoitajia Turkuun maahanmuuttajista”. Ensimmäiseen hankkeeseen kuului koulutuksen lisäksi tukitoimia koulutuksen ulkopuolelle jääneille terveydenhuoltoalan ammattilaisille. Koulutuksen järjesti aluksi Turun ammattikorkeakoulun terveystalon tulosalue, hoitotyön koulutusohjelma Turussa. Myöhemmin koulutus siirtyi terveys ja hyvinvointi-tulosalueen monimuotokoulutuksen (MYAMK) alle. SATU-koulutuksen kesto oli puolituisia vuotta. Tässä alla taulukossa lyhyesti kaikki seitsemän SATU-koulutusta.

Taulukko 1.

SATU-koulutukset

SATU 1	18.8.2003–18.2.2005 20 opisk. (ESR-rahoitus)
SATU 2	27.2.2006–2.11.2007 16 opisk. (Varsinais-Suomen TE-keskus rahoitus)
SATU 3	18.8.2008–26.3.2010 16 opisk. (Varsinais-Suomen TE-keskus rahoitus)
SATU 4	29.9.2010–29.4.2012 16 opisk. (Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoitus)
SATU 5	17.9.2012– 25.4.2014 16 opisk. (Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoitus)
SATU 6	29.9.2014–29.4.2016 16 opisk. (Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoitus)
SATU 7	16.8.2016–15.12.2017 16 opisk., joista 1 keskeytti (Varsinais-Suomen ELY-keskus rahoitus)

SATU – Sairaanhoitajia Turkuun maahanmuuttajista -koulutus oli sairaanhoitajien pätevyyskoulutus EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville maahanmuuttajille, joilla jo oli suoritettuna kotimaastaan sairaanhoitajan tai muun vastaavan terveydenhuoltoalan tutkinto. Alun perin kohderyhmänä oli nimenomaan Varsinais-Suomessa asuvat, myöhemmin SATU-koulutukseen haki henkilöitä ympäri Suomea. Sairaanhoitajan koulutuksen kotimaassaan hankkineet maahanmuuttajat muodostavat hoitoalalle Suomessa työvoimaresurssin, joka on ollut vajaakäytössä. He eivät ole voineet työskennellä koulutustaan vastaavassa työssä täällä, koska heiltä puuttui Suomessa vaadittava laillistamisen ehtona oleva ammattipätevyys (Laki terveyden-

huollon ammattihenkilöstä 1994/559, Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta 1093/2007). Maahanmuuttajasairaanhoitajan osaamisen on vastattava EU-direktiivin (direktiivi 2005/36/EY) mukaista osaamista (Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto 2005, Valvira 2018).

SATU-koulutus on ollut omalta osaltaan mukana helpottamassa sairaanhoitajajavajetta sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Tämä koulutus antoi maahanmuuttajasairaanhoitajille sairaanhoitaja (AMK) -tutkintotodistuksen, jolla voivat hakea sairaanhoitajaksi laillistamista Valvirasta (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto), joka oli aiemmin TEO (Terveydenhuollon oikeusturvakeskus).

Maahanmuuttajien osuus sairaanhoitajista on kasvanut Suomessa 2000-luvulla. Ammatissa toimivia syntyperältään muita kuin suomalaisia toimi sairaanhoitajina, terveydenhoitajina ja kättilöinä vuonna 2012 yht. 2637 (3 %), joista ulkomaiden kansalaisia oli 1128 henkilöä (1 %). (Koivuniemi 2012, Ailasmaa 2015). Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen teettämässä tutkimuksessa hoitajien taustoista suurin osa sairaanhoitajista oli tullut Suomeen Venäjältä ja Virosta. Heistä suurin osa oli naisia, ja he olivat muuttaneet perhesyiden vuoksi Suomeen. Ulkomaalaistaustaiset sairaanhoitajat, joilla on ammatinharjoittamislupa Suomessa, työskentelevät tavallisimmin perusterveydenhuollossa ja vanhustenhuollossa eli terveydenhuollon osastoilla, joilla on ollut haasteita koulutetun ja pätevän henkilöstön rekrytoinnissa. (Aalto ym. 2013.)

Yhteistyökumppaneina oli koko SATU-koulutuksen ajan Turun työvoimatoimiston kansainväliset palvelut (myöhemmin Varsinais-Suomen TE-toimisto), Varsinais-Suomen TE-keskus (myöhemmin Varsinais-Suomen ELY-keskus), Turun terveystoimi (myöhemmin Turun hyvinvointitoimiala), Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri sekä Tehyn Turun aluetoimisto. Yhteistyökumppanit olivat mukana myös ohjausryhmässä. Henkilöt ohjausryhmässä pysyivät melko samoina koko SATU-koulutuksen historian ajan, mikä osoitti ohjausryhmän olevan erittäin sitoutunut tehtäväänsä.

Kantavina niminä ohjausryhmästä mainittakoon asiantuntija Petri Järvinen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, erityisasiantuntija Päivi Ruotsala silloisesta TE-toimistosta, ylihoitaja Taina Soini Turun kaupungilta, ylihoitaja Tuija Lehti Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiristä sekä järjestöasiantuntija Päivi Ovaskainen Tehystä. Heidän lisäksi ohjausryhmässä on ollut vuosien varrella vaihdellen myös muita

henkilöitä. SATU-koulutuksen vastuuopettaja Raija Sairanen on toiminut esittelijänä ohjausryhmässä. Taulukossa 2 on lueteltu ensimmäisen SATU-koulutuksen ohjausryhmän jäsenet. Taulukossa 3 näkyy viimeisen SATU-koulutuksen ohjausryhmän jäsenet. Ohjausryhmä kokoontui muutaman kerran joka ryhmän aikana. Ohjausryhmän tuki, kehittämisideat ja arviointipalaute olivat merkityksellistä SATU-koulutuksen aikana. Ohjausryhmä toimi myös hyvänä verkostoitumiskanavana ja tiedon välittäjänä sen eri osapuolille.

Taulukko 2.

Ensimmäisen SATU-koulutuksen (2003–2005) ohjausryhmän jäsenet.

Toimialajohtaja Cristina Ahonen (2003–2004)	Turun työvoimatoimisto
Toimialajohtaja Jaana Hernelahti(2005–)	Turun työvoimatoimisto
Johtava työvoimaneuvoja Maritta Mikkola (2004–2005)	Turun työvoimatoimisto
Projektipäällikkö Hannu-Pekka Huttunen	Turun työvoimatoimisto
Projektikoordinaattori Päivi Ruotsala, siht.	Turun työvoimatoimisto
Yksikön päällikkö Tuula Purmonen	Varsinais-Suomen TE-keskus
Aluesihteerä Päivi Ovaskainen, puh.joht.	Tehy ry, Turun aluetoimisto
Ylihoitaja Taina Soini	Turun kaupungin terveystoimi
Ylihoitaja Pia Ahonen (2003)	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Ylihoitaja Tuija Lehti	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Lehtori Raija Sairanen	Turun ammattikorkeakoulu

Taulukko 3.

Viimeisen SATU-koulutuksen (2016–2017) ohjausryhmän jäsenet.

Asiantuntija Petri Järvinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Asiantuntija Hanna Myllynen	Varsinais-Suomen TE-toimisto
Asiantuntija Tarja Mäkelä	Varsinais-Suomen TE-toimisto
Asiantuntija Terhi Kaurila, siht.	Varsinais-Suomen TE-toimisto
Järjestöasiantuntija Päivi Ovaskainen, puh.joht.	Tehy ry, Turun aluetoimisto
Ylihoitaja Taina Soini	Hyvinvointitoimiala, Turun kaupunki
Ylihoitaja Tuija Lehti (–2016)	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Koulutusvastaava Liisa Kosonen-Karesto	Turun ammattikorkeakoulu
Lehtori Raija Sairanen	Turun ammattikorkeakoulu

Muita vastaavia koulutuksia Suomessa

SATU-koulutuksen käynnistymisen myötä Diakonia-ammattikorkeakoulu (DIAK) Helsingissä aloitti EU- ja ETA-alueiden ulkopuolisten maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyityskoulutuksen vuonna 2005 Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston ja TE-toimiston aloitteesta ja rahoittamana. DIAK:n kanssa on käyty vuosittain yhteistyöpalavereja, joissa on jaettu hyviä käytänteitä sekä pohdittu ratkaisuja haasteisiin. 2000-luvun alussa on ollut myös joku yksittäinen ryhmä maahanmuuttajasairaanhoitajia täydentämässä opintojaan Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Laurea ammattikorkeakoulussa opiskeli 2000-luvun taitteessa filippiiniläisryhmä. Niissä ammattikorkeakouluissa, joissa on englanninkielinen degree programme in nursing, osalla opiskelijoista on entuudestaan jo sairaanhoitajan tutkinto ulkomailta. Lisäksi monet rekrytointifirmat, esimerkiksi Opteam, ovat tuoneet Suomeen sairaanhoitajia muualta ja kouluttaneet heidät oppisopimuksilla lähihoitajiksi tai hoiva-avustajiksi. CASE filippiiniläiset sairaanhoitajat hoiva-avustajiksi -tapausta käsiteltiin mm. Tehy-lehdessä. Toiminnan eettisyys on herättänyt paljon keskustelua. (Turunen 2017). Samaa on tehnyt sosiaali- ja terveysalan yksityinen toimija vuodesta 2012 lähtien. Rekrytoitujen koulutuksesta on vastannut Satakunnan koulutuskuntayhtymä Sataedu. Aiemmin Attendo on ostanut koulutuksen Amiedulta. (Attendo 2014, Sataedu 2013.)

SATU-koulutuksen loppu

Elettiin toiveikkaasti vuodesta toiseen yhä uusien SATU-ryhmien aloittaessa ja vanhojen lopettaessa. Vähitellen yhteiskunnalliset ja taloudelliset haasteet alkoivat kohdistua myös koulutussektoriin. Maahanmuuttajia tuli Suomeen yhä enemmän, ja erityisesti vuoden 2015 turvapaikanhakijoiden määrä yllätti. Ministeriöissä (TEM ja OKM) ja Valvirassa alettiin yhä enemmän pohtia koulutusten ja työllistymisen sujuvoittamista ja kustannustehokkuutta. Haluttiin eroon ns. tuplatutkinnoista eli jos oli jo ulkomailla suorittanut sairaanhoitajan tutkinnon, ei Suomessa tarvitsisi suorittaa sitä uudestaan, vaan ainoastaan täydentää opintoja. Lisäksi verkko-opiskelu ja moduulimainen täydennyskoulutusrakenne olivat tulevaisuuden ohjenuorana. Yleiseen tietoon tuli vuonna 2016, että kaikkien TEM:n rahoittamien (siis ELY-keskusten, kuten SATU-koulutuksen kohdalla oli tilanne) tutkintoon johtavien koulutusten rahoitus tulee loppumaan vuoden 2017 loppuun mennessä.

Vuonna 2016 alkoi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama SIMHE-palvelut (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien osaamisen tunnistamiseksi ja ohjaamiseksi. SIMHE-palveluja tarjoavat Metropolia Ammattikorkeakoulun lisäksi myös Karelia-ammattikorkeakoulu ja Oulun ammattikorkeakoulu sekä Helsingin, Jyväskylän ja Turun yliopistot. Palveluilla pyritään sujuvoittamaan Suomessa korkeasti koulutettujen, eri statuksilla olevien maahanmuuttajien aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (AHOT), jotta henkilöt voidaan ohjata oikeille koulutus- ja urapoluille. (Metropolia 2018a)

Samoihin aikoihin alkoi ESR-rahoitteinen URAREITTI – korkeasti koulutetun maahan muuttaneen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen viitekehys -hanke (1.10.2015–30.9.2018). Hanketta koordinoi Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK), ja mukana oli Centria-ammattikorkeakoulu, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän kristillinen opisto, Lapin ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä, Sedu Aikuiskoulutus, Tampereen ammattikorkeakoulu ja Turun ammattikorkeakoulu. Hankkeen Osaamisvaaka terveysalalle -työpaketissa luotiin moduulipohjainen prosessimalli EU/ETA-alueen ulkopuolelta saapuvan sairaanhoitajan pätevytykseen. (ks. HAMK 2018). Urareitti-hankkeen aikana käytiin ministeriöiden ja Valviran kanssa keskusteluita siitä, miten maahanmuuttajasairaanhoitajien täydennyskoulutus jatkossa rahoitetaan ja toteutetaan. Lopullista ratkaisua ei syntynyt, mutta jatkohankkeelle saatiin rahoitus.

SOTE-silta – Korkeakoulutetun maahanmuuttajan pätevytyksen polku -hanke (1.3.2018–30.9.2020) on edelleen ESR-rahoitteinen ja sitä koordinoi Metropolia Ammattikorkeakoulu. Hanke toteutetaan yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun, Turun ammattikorkeakoulun ja Lapin ammattikorkeakoulun kanssa. SOTE-silta -hankkeen tavoitteena on kehittää sujuva ja kustannustehokas prosessi sairaanhoitajan, kuntoutuksen (fysioterapeutti, toimintaterapeutti), röntgenhoitajan, bioanalyytikon, suuhygienistin ja kättilön tutkinnon ulkomailta suorittaneiden maahanmuuttajien ammattipätevyys- ja tunnistamiseen, ammatinharjoittamisoikeuden myöntämiseen ja työllistymiseen. Hankkeessa tuotetaan moduulimalli, jonka avulla sote-alan korkeakoulututkinnon ulkomailta suorittaneet saavat työllistymisen kannalta riittävän suomen kielen osaamisen (B2/YKI4) ja täydentävän ammatillisen osaamisen, vahvistavat työelämäverkostojaan sekä saavat työkokemusta. Hankkeessa pilotoidaan Urareitti-hankkeesta suunniteltu moduulimalli. Hank-

keessa tuotettava, pääosin verkossa toteutettava moduulimalli koostuu seuraavista osioista: A) Osaamisen alkukartoitus ja ohjaus, B) Ammatilliset ja suomen kielen opintomoduulit, C) Harjoittelut ja D) Simuloitu näyttökoe. (ks. Metropolia 2018b)

Tätä kirjoittaessa moduulirakenteisen mallin aukikirjoitus ja suunnittelu on täydessä vauhdissa. Ensimmäiset pilottiin tulevat maahanmuuttajasairaanhoidajat voivat testata mallia jo heti alkusyksystä 2018. Uusi aikakausi on alkanut. Nyt odotetaan hyvillä mielin verkkopohjaisen moduulimallin onnistumista, kuitenkin hiukan haikeudella muistellen onnistunutta SATU-koulutusta.

Lähteet

Aalto, A.-M.; Elovainio, M.; Heponiemi, T.; Hietapakka, L.; Kuusio, H. & Lämsä, R. 2013. *Ulkomaalaistaustaiset lääkärit ja hoitajat suomalaisessa terveydenhuollossa, Haasteet ja mahdollisuudet*. Raportti 7/2013. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Ailasmaa, R. 2015. *Terveys- ja sosiaalipalveluiden henkilöstön kansainvälinen liikkuvuus 2012*. Suomen virallinen tilasto. Tilastoraportti 12/2015. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Attendo 2014. Uutinen 3.1.2014: *ILO dokumentoi filippiiniläisten hoitajien kokemuksia Suomessa*. Viitattu 16.3.2018 <http://www.attendo.fi/uutiset/ilo-dokumentoi-filippiinil%C3%A4isten-hoitajien-kokemuksia-suomessa>

Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto 2015. *Direktiivi 2005/36/EY ammattipätevyyskriteerit*. Viitattu 19.1.2018 http://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/Directives/2005-36-EC/FI_CELEX_32005L0036_FI_TXT.pdf

HAMK 2018. URAREITTI-hanke. Viitattu 18.3.2018 www.hamk.fi/urareitti
H.-P. Huttunen & T. Kupari (toim.) 2007. *SPECIMASTA opittua. Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat työelämään*. SPECIMA/ESR-projekti. Turku: Turun työvoimatoimiston kansainväliset palvelut.

Koivuniemi, S. 2012. *Maahanmuuttajataustainen koulutettu hoitohenkilöstö sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisössä*. Tehyn julkaisusarja B:1/12.

Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta 1093/2007. Viitattu 19.1.2018 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20071093>

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 28.6.1994/559. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu 30.4.2018 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Laki%20terveydenhuollon%20ammattihenkil%C3%B6st%C3%A4%2028.6.1994%2F559>

Metropolia 2018a. *SIMHE - Supporting Immigrants in Higher Education*. Viitattu 18.3.2018 <http://www.metropolia.fi/tietoa-metropoliaasta/simhe/>

Metropolia 2018b. *SOTE-silta - Korkeakoulutetun maahanmuuttajan pätevyitysmispolku*. Viitattu 18.3.2018 <http://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/sote-silta/>

Rintala-Rasmus, A. 2007. *Koulutetun maahanmuuttajan erilaiset työnhakijaidentiteetit*. Teoksessa M. Vartia (toim.) 2010. Työ ja ihminen. Lisänumero 2. 21.vuosikerta. Monikulttuurisuus. Tampere: Tampereen yliopisto.

Ruotsala, P.; Sairanen, R. & Vanhanen, S. 2005. *SATU. Sairaanhoitaja Turkuun maahanmuuttajista*. Projektin loppuraportti. ESR. Turun Työvoimatoimisto: Turku.

Sataedu 2013. Mediatiedote 2.5.2013: *Sataedu ja Attendo kouluttavat filippiiniläisiä sairaanhoitajia oppisopimuksella*. Viitattu 16.3.2018 http://sataedu.fi/mediatiedotteet/sataedu_ja_attendo_kouluttavat_filippiinilaisia_sairanhoitajia_oppisopimuksella

Turunen V. 2017. *Siivousta nälkäpalkalla*. TEHY 4/2017, 25–27 Viitattu 30.4.2018 <http://www.tehylehtiarkisto.fi/lehti/20170327/#browse/25>

Valvira 2018. Ohje EU/ETA-valtioiden ulkopuolella kouluttautuneille. Viitattu 19.1.2018 http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet/hakemusohjeet/eu_eta_valtioiden_ulkopuolella_koulutetut/ohje

2 SATUa ja SPECIMAA

Hannu-Pekka Huttunen

Turun työvoimatoimiston kansainväliset palvelut oli 2000-luvun vaihteessa ehkä kaikkein innovatiivisin työhallinnon yksikkö. Siellä oli opittu varsin nopeasti hyödyntämään erilaisia EU-peräisiä rahoituslähteitä toimintojen kehittämässä. EU-rahoitukseen sisältyi niin kansainvälistä harjoittelijanvaihtoa kuin erilaisia maahanmuuttajien työllistämistä edistäviä projekteja. Kansainvälisissä palveluissa suunniteltiin ja hallinnoitiin tusinan verran hankkeita 2000-luvun puoliväliin mennessä, monet niistä maamme oloissa varsin kekseliäitä ja ennen kaikkea menestyksellisiä.

Suunnittelin ja vedin valtakunnallisen korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille suunnatun ESR/SPECIMA-hankkeen vuosina 2000–2007. Hankkeen kohderyhmänä olivat mm. ylemmän tason insinöörit, aineenopettajat, opinto-ohjaajat sekä kulttuuri- ja taidealan osaajat. Lisäksi erityisesti SPECIMAssa keskityttiin terveydenhoitoalan väkeen kuten lääkäreihin, hammaslääkäreihin ja farmaseutteihin, joita pätevoidettiin ja laillistettiin toimimaan omissa ammateissaan, jopa ensimmäistä kertaa Suomessa.

Yksi piirre tuon ajan turkulaisessa hankemaailmassa oli se, että eri projekteissa toimivat henkilöt kokoontuivat säännöllisesti pohtimaan yhteisiä asioita vertaistuenkin merkeissä. Hankkeissa opittiin samalla toisiltaan ja levitettiin hyviä käytäntöjä keskenään. Yhdessä tällaisessa Turun Naiskeskuksessa tuli esille ajatus maahanmuuttajataustaisille sairaanhoitajille suunnattavasta kehittämishankkeesta, jonka avulla heille saataisiin pätevyys toimia omissa ammatissaan Suomessa. ESR-rahoitusta oli juuri haettavana ja siitä lähdettiin hakemusta tekemään. Päivi Ruotsala Turun (silloisesta) työvoimatoimistosta lähti viemään ajatusta eteenpäin. Samaan aikaan SPECIMAn rahoitus oli päättymässä ja itse ajattelin, että SATU-hankkeeksi nimetystä projektista tulisi eräänlaista jatkoa SPECIMAlle. Sitten kävi niin, että SPECIMA

sai jatkorahoituksen ja myös SATU meni läpi. Tästä alkoi hankkeiden välinen kolmivuotinen yhteistyö, joka tuotti monenlaisia uusia lähestymistapoja ja käytäntöjä.

Yksi uusi ajatus oli kehittää terveydenhoitoalan maahanmuuttajille eräänlainen valmentava koulutus, jonka tarkoituksena oli antaa perustiedot mm. suomalaisesta sote-alan järjestelmästä ennen kuin he aloittaisivat varsinaisessa pätevyitysmiskoulutuksessa. Kaksi tällaista Medicaremix-koulutusta järjestettiin vuosina 2007 ja 2010 SPECIMAN rahoituksella ja ymmärtääkseni hyvällä menestyksellä (kuva 1.). Opiskelijoilla oli hyvät tietotaustat hallussaan edetessään myöhemmin joko lääkärin tai sairaanhoitajan pätevöittäviin opintoihin.

Kuva 1.

Medicaremix1:n päätöstilaisuudesta. Kuvan opiskelijoista moni kävi myöhemmin SATU-koulutuksen. (Kuva: Hannu-Pekka Huttunen)

Olen usein myöhemminkin käyttäessäni terveydenhoidon palveluja potilaana ja asiakkaana törmännyt entisiin SPECIMAlaisiin ja SATUlaisiin opiskelijoihin. Olen tuntenut samalla myös suurta kiitollisuutta siitä, että omalla pienellä panoksellani olen voinut auttaa suomalaista yhteiskuntaa tukemalla tämän tärkeän resurssin työllistymistä meidän kaikkien hyväksemme. Sekä SPECIMAN että SATU-hankkeen vaikutus kantaa näihin aikoihin asti.

3 SATU-pätevöitymiskoulutuksella laillistetuksi sairaanhoitajaksi (AMK)

Raija Sairanen

SATU – Sairaanhoitajia Turkuun maahanmuuttajista -koulutus oli sairaanhoitajien pätevöitymiskoulutus EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville maahanmuuttajille, joilla oli jo suoritettuna kotimaastaan sairaanhoitajan tai muun vastaavan terveydenhuoltoalan tutkinto. Tämä työvoimapoliittinen pätevöitymiskoulutus antoi heille sairaanhoitaja (AMK) -tutkinnon ja näin he pystyivät tämän jälkeen hakemaan sairaanhoitajaksi laillistamista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta Valvirasta (aiemmin TEOsta). Näitä koulutuksia järjestettiin kaikkiaan seitsemän vuosina 2003–2017 ja opiskelijoita oli yhteensä 115.

Valintaprosessi

Koulutuksesta ilmoitettiin aina valtakunnallisesti eri tiedotusväylien kautta sekä erillisillä asiakasesitteillä ja suoramarkkinointikirjeillä. Lisäksi koulutus oli esillä työvoimahallinnon sekä Turun ammattikorkeakoulun www-sivuilla. Koska kyseessä oli työvoimapoliittinen koulutus, koulutukseen hakeutuminen tapahtui Varsinais-Suomen TE-toimiston kautta, jolla oli vastuu opiskelijoiden valinnasta yhdessä Turun ammattikorkeakoulun kanssa. TE-toimiston kansainvälisistä palveluista mukana oli kotouttamispalveluista asiantuntija, aluksi Päivi Ruotsala, pari viimeistä vuotta Terhi Kaurila.

SATU-koulutuksen alkaessa v. 2003 selvitettiin eri maiden koulutusjärjestelmiä sekä tutkintoja ja nimikkeitä. Terveydenhuollon oikeusturvakeskus (TEO, nykyään Valvira) piti vertailtavuuden lähtökohtana ammattinimikettä nurse eikä koulutustasoa, sillä eri maiden koulutusjärjestelmät olivat niin erilaisia. Opetushallitus (OPH) korosti, että tärkeintä oli se, että tutkinnon ja korkeakoulun tuli olla osa lähimmään virallista koulutusjärjestelmää. Silloinen opetushallitus auttoi meitä selvittä-

mään useiden maiden sairaanhoitajakoulutusten vastaavuuksissa. Opetushallituksen julkaisemassa koulutusjärjestelmämonisteessa vuodelta 2000 saatiin tietoa etenkin Irakin, Iranin, entisen Jugoslavian ja Somalian koulutusjärjestelmistä. Tämä tutkintojen ja nimikkeiden kansainvälinen vertailtavuus ja vastaavuus ovat edelleen ajankohtainen asia ja melkein ”loputon suo”. Kohdemaiden epävakaiden olojen vuoksi jotkut oppilaitoksista ovat joutuneet pommitusten alle, jotkut ovat lopettaneet toimintansa tai muuttaneet nimensä, oppilaitosten silloisissa viroissa olleet henkilöt ovat vaihtuneet, eläköityneet tai kuolleet. Yhteyden saaminen ko. oppilaitoksiin sähköpostilla, kirjeitse tai puhelimitse on osoittautunut välillä mahdottomaksi. Tämä on vaikeuttanut todistusten oikeellisuuden selvittämistä. SATU-koulutuksen alkuaikoina niin Varsinais-Suomen TE-toimiston kotoutumispalvelut kuin Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön yksikkö yrittivät parhaansa todistusten oikeellisuuden selvittämisessä, loppuaikana tuli avuksi Turun ammattikorkeakoulun opintotoimisto. Ne hakijat, joilla oli jo Valviran päätös hakukelpoisuudesta, eivät tarvinnut enää toistamiseen todistusten oikeellisuuden selvittelyä.

Koulutukseen haettiin sen loppuaikoina TE-toimiston kautta sähköisesti. Koulutuksen pääsyvaatimuksena oli hakuilmoituksessa EU/ETA -alueen ulkopuolella suoritettu sairaanhoitajan tutkinto tai muu terveydenhuoltoalan tutkinto, joka sisältää sairaanhoitajan tutkinnon. Sairaanhoitajan tutkinnon suorittamisesta oli oltava tutkintotodistus. Hakijoilta edellytettiin hyvää suomen kielen taitoa. Viimeisessä hakuilmoituksessa pyydettiin liittämään hakemukseen virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös alkuperäisestä sairaanhoitajan tutkintotodistuksesta ja todistuksen liitteestä, josta ilmenee suoritettujen tutkinnon sisältö ja laajuus (esim. diploma supplement, transcript of records) sekä auktorisoidun kielenkääntäjän tekemät suomenkieliset käännökset yllä mainituista asiakirjoista. Hakuilmoituksessa kerrottiin, että virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä antavat suomalaiset maistraatit ja Suomen ulkomaan edustustot. Myös ulkomaisen viranomaisen antamat Apostillilla varustetut jäljennökset hyväksyttiin. Hakemukset toimitettiin Varsinais-Suomen TE-toimistoon.

Hakijoita oli eri ryhmiin 30 ja 40 väliltä, ja valintakriteerit täyttäviä hakijoita oli 22–34 ryhmästä riippuen. Hakemuksia hylättiin puutteellisten tai vastaamattomien tutkintotodistusten perusteella. Valintahaastattelut järjestettiin kahden päivän aikana, jolloin kukin hakija tuli omana kutsuttuna aikana paikalle. Alkuvuosina valintatilaisuudessa koulutuksen valintakriteereinä oli kielitaito ja motivaatio saada sairaanhoitajan pätevyys ja toimia sairaanhoitajan ammatissa Suomessa. Hakijat

haastateltiin henkilökohtaisesti käyttäen puolistrukturoitua haastattelulomaketta. Huomiota kiinnitettiin suomen kielen riittävään puhuttuun ja ymmärtämisen taitoon sekä suulliseen ilmaisykykyyn. Haastattelutilanteessa oli aina läsnä kaksi opettajaa samanaikaisesti. Haastattelun lisäksi valintatilaisuudessa piti lukea A4-sivun mittainen hoitotyötä koskeva artikkeli, josta tuli yksi kysymys, johon tuli vastata lyhyen esseen muodossa. Tällä tavoin arvioitiin hakijoiden luetun ymmärtämistä sekä kirjoittamista. Tämän osiosta vastasi yksi opettaja, joka myös keskusteli vapaa-
muotoisesti kunkin hakijan kanssa.

Parin viimeisen ryhmän kohdalla valintakoetta muutettiin siten, että hakijat oli jaettu neljään ryhmään, joista osa saapui valintakokeeseen aamupäivällä, osa iltapäivällä. Valintaan oli edelleen varattu kaksi päivää, jotta kaikki ehdittiin haastatella. Ensin hakijat vastasivat kirjallisesti case-tehtävään, joka oli todellisen potilaan hoitokertomus. Sen jälkeen pidettiin case-tehtävään liittyvä ryhmähaastattelu. Haastattelussa kiinnitettiin huomiota paitsi potilas-casen ratkaisuun, myös ryhmädynamiisiin tekijöihin. Mukana ryhmähaastattelussa oli kolme opettajaa.

Haastatelluista valittiin 20 opiskelijaa ensimmäiseen SATU-ryhmään, ja tämän jälkeen aina 16, koska pienemmässä ryhmässä oli enemmän mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjaukseen koulutuksen aikana. Varasijalle valittiin aina 3–4 hakijaa, ja monesti jouduttiinkin kutsumaan varasijalta, koska joku ei kuitenkaan ottanut opiskelupaikkaa vastaan eri syistä johtuen. Hylkääviä päätöksiä valintakokeessa tuli aina, syynä pääosin kielitaidon puutteellisuus. Huomattavaa oli, että esimerkiksi viimeisessä valinnassa valituista hakijoista viisi oli ohjattu lähihoitajakoulutukseen tullessaan Suomeen rekrytointifirman kautta. Näin SATU-koulutus mahdollisti heille alkuperäistä koulutustaan vastaavan pätevöitymisen. Koska SATU-koulutuksen kohdealue oli alkujaan Varsinais-Suomi, katsottiin varsinaissuomalaisten olevan etusijalla, jos on muuten tasaväkisiä hakijoita. Näin ei tarvinnut kuitenkaan koskaan menetellä.

Koulutukseen valituille lähetetyssä hyväksymiskirjeessä oli monenlaista ohjetta ja lomaketta. Ammattikorkeakouluun saapuessa piti toimittaa niin alkuperäiset kuin kopiot alkuperäisistä todistuksista sekä niistä viralliset suomennokset. Terveystilan selvitystä jatkettiin ammattikorkeakoulun opiskelijaterveydenhuollossa. MRSA- ja VRE-näytteet otettiin tarvittaessa asianmukaisesti ennen harjoittelujaksolle menoa. Joidenkin kohdalla piti vielä uusia rokotteita, mutta yleisesti ottaen kaikkien terveystiedot olivat kunnossa jo heti alussa.

Koulutuksen käytännön järjestelyt

SATU-koulutuksen tavoitteena oli antaa koulutukseen osallistuneille sairaanhoitaja (AMK) -tutkintotodistus ja sitä kautta mahdollistaa sairaanhoitajaksi rekisteröityminen Suomessa. Lisäksi tavoitteena oli tukea ja auttaa heitä löytämään koulutuksen päätyttyä ammattia vastaava työpaikka. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi yhteistyö TE-toimiston sekä terveydenhuolto-organisaatioiden kanssa oli välttämätöntä.

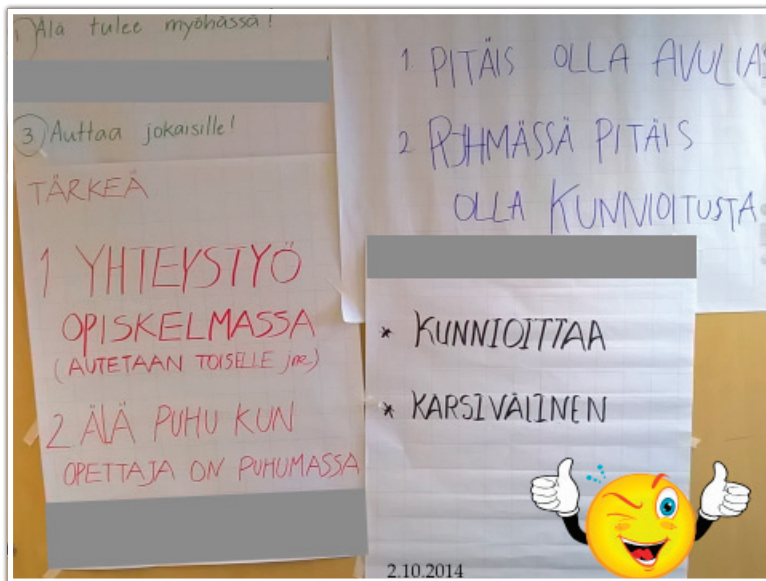
Opetussuunnitelmaan perustuva lukusuunnitelma ohjasi käytännön järjestelyjä. Lukusuunnitelman pohjalta tehtiin lukukausittaiset viikkosuunnitelmapohjat ja niistä lukujärjestykset. Koska kyseessä oli työvoimapoliittinen koulutus, opiskelijoilla oli 35 tuntia opiskelua viikossa lukujärjestyksessä niin teoriajaksoina kuin ohjatun harjoittelun aikana. Perjantait pidettiin lyhyempinä päivinä teoriaopetuksen aikana. Lisäksi oli kotona tehtävää itsenäistä työskentelyä. Poissaoloista piti ilmoittaa. Opiskelijoita kehoitettiin hoitamaan sosiaali-toimistossa tms. käynnit kouluajan ulkopuolella. Tämä ei aina onnistunut. Lääkärisäkäyntejä oli joillakin runsaasti. Myös lasten sairastumisen vuoksi joku joutui olemaan poissa välillä. Opinnot oli yritetty suunnitella lukusuunnitelmiin tiiviimpinä blokkeina sekä aihealueeltaan sopivasti eteneviksi. Viikon aikana pyrittiin järjestämään myös itsenäistä opiskelua lukujärjestyksen puitteissa, jolloin opettajan lähiohjaus oli mahdollista kouluajana. Muuten opettaja ohjasi OPTIMAN (oppimisalusta) kautta, sähköpostitse tai puhelimitse. Ns. päällekkäisresurssia tarvittiin muutamalle opiskelijalle joka ryhmässä lisäharjoittelun suorittamiseen. Muuten budjetti noudatti suunniteltua.

Opiskelijoille hankittiin perusoppikirjoja sekä suomen kielen että ammattiaineiden opetukseen. Opiskelijoilla oli käytössä OPTIMA-oppimisalusta alusta alkaen. Kirjasto opiskelijat käyttivät ahkerasti myös itsenäisen opiskelun aikana. Opetus ja opiskelu olivat suomeksi. Teoriaopetus oli Turun ammattikorkeakoulun Ruiskadun toimitiloissa. Ohjattu harjoittelu toteutettiin Turun kaupungin hyvinvointipalvelujen yksiköissä, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin TYKS:n yksiköissä sekä muissa terveydenhuollon organisaatioissa Suomessa. Ohjatusta harjoittelusta maksettiin harjoittelupaikoille samalla tavalla kuin muidenkin ryhmien kohdalla eli n. 10 €/ päivä /opiskelija. Teoriaopintojen puitteissa tehtiin lisäksi tutustumiskäyntejä erilaisiin sote-alan paikkoihin.

SATU-koulutuksen vastuuolettajan vetämä ammatillisen kasvun opintokokonaisuus sisälsi paljon opiskeluun liittyviä arkisia asioita kuten kirjaston käyttö ja kuntosalin aukioloajat, opiskelijaterveydenhuollon palvelut, ruokailumahdollisuudet, TE-toimiston tarjoamat palvelut (olivathan he työvoimapoliittisessa koulutuksessa) jne. Vastuu-

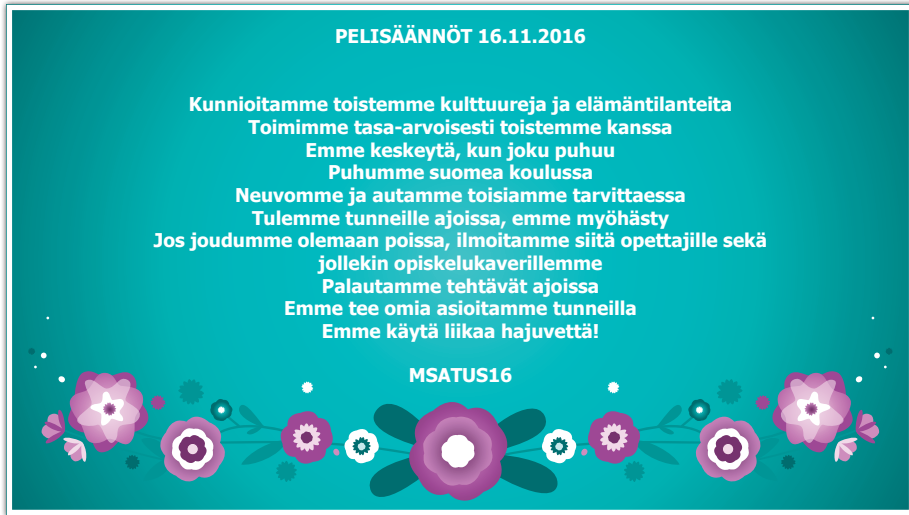
opettaja kävi yhdessä opiskelijoiden kanssa läpi opinto-oppaan, ammattikorkeakoulun opiskelusaantöjä, lukusuunnitelman järjestystä, arviointikäytäntöjä ja koekäytäntöä uusintakokeineen. Informaatiota jaettiin paljon suullisesti, mutta myös OPTIMAn (oppimisalusta) tai Messin (Turun ammattikorkeakoulun intranet) kautta. Lisäksi lähetettiin sähköpostilla ja tekstiviesteillä informaatiota. Erilaiset sähköiset järjestelmät (Messi, Winha, Optima, Nelli, Jobstep, SoleOPS, SoleHOPS, OPAL, AVOP, CV-netti, Kuntarekry...) ja e-dokumentointi (Pegasos, Miranda, Effic...) olivat välillä haastavia niin kouluttajille kuin opiskelijoillekin.

Tuutorointi liittyi kiinteästi koko opiskeluun. Koulutuksen aikana tutortunneilla oli useita teemoja, mm. ryhmän pelisäännöt (ks. kuvat 1 ja 2) ja opiskelutavat, jaksaminen opiskelussa ja myös työssä, salassapitovelvollisuus, ammattitaitovaatimukset, työelämän odotukset, sairaanhoitajan identiteetti, jatko-opiskelumahdollisuudet ja työllistymismahdollisuudet. Kukin opiskelija teki opintojen alussa itsestään SWOT-analyysin, johon palattiin lopussa. Analyysissa opiskelijat tarkastelivat omia vahvuuksiaan, heikkouksiaan, uhkia ja mahdollisuuksia liittyen SATU-koulutukseen ja opiskeluun. Lisäksi oli henkilökohtaisia keskusteluaikoja tarvittaessa, jolloin keskusteltiin omista tunnelmista, missä mennään. Koulutuksen loppupuolella keskityttiin valmistumiseen ja Valviran rekisteröintiin ja siihen liittyviin papereiden ja arviointikyselyiden täyttämiseen.

Kuva 1.

Erään SATU-ryhmän pelisääntöjen luomista. (Kuva: Arja Nylund)

Kuva 2.

Erään toisen SATU-ryhmän pelisäännöt heti koulutuksen alussa. (Kuva: Raija Sairanen)

Suomalaisen aikuiskoulutuksen opiskelijat toimivat SATU-ryhmän mentoreina. Tässä mentoroinnilla tarkoitettiin ohjausta ja tukea, jota suomalaisen terveysalan koulutuksen omaava, Suomessa työelämässä toiminut henkilö tarjoaa kokemukseensa pohjautuen maahanmuuttajataustaiselle pätevyitysmiskoulutuksessa olevalle opiskelijalle. Tapaamisten aiheina olivat mm. senhetkinen työ, ura- ja opiskelupolku, suomalainen sosiaali- ja terveystieteiden politiikka sekä sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä, työelämän vaatimukset, työharjoittelu, työn ja perhe-elämän yhdistäminen, työnhakuun liittyvät asiat, mm. portfolion hyödyntäminen sekä tulevaisuudennäkymät terveydenhuoltoalalla. Mentorointi lisäsi SATU-opiskelijoiden SOTE-alan työelämä tietoutta ja toi varmuutta uravalintaan. Mentorit hyötyivät mahdollisuudesta tutustua eri kulttuureissa toimineisiin terveysalan ammattilaisiin ja kehittää omia ohjaustaitoja.

Viimeisillä teoriatunneilla Tehyn edustaja oli jakamassa tietoa mm. ammattiyhdistystoiminnasta ja palkkauksesta, Sairaanhoidtajaliiton edustajat kertoivat sairaanhoidtajan toimenkuvasta ja sairaanhoidtajaliitosta. TE-toimiston edustaja kävi myös keskustelemassa ryhmän kanssa. Tyksin edustaja oli rekrytoimassa töihin.

Vaihtuvat opetussuunnitelmat

SATU-koulutus kesti puolitoista vuotta, tosin viimeisen ryhmän koulutus toteutettiin tiivistetyssä aikataulussa, koska rahoitus loppui vuoden 2017 lopussa. Koulutus perustui sairaanhoitaja (AMK) -opetussuunnitelmaan (210 op). Opetussuunnitelma pohjautui Suomen terveystieteiden yleisiin tavoitteisiin sekä tulevaisuuden näkymiin, joissa korostetaan terveyden edistämistä ja väestön terveysongelmiin vastaamista. Opetussuunnitelma noudatti Turun ammattikorkeakoulun strategiaa ja opetussuunnitelman perusteita. SATU-koulutuksen opetussuunnitelmat vaihtuivat jokaisen ryhmän kohdalla, koska ne pohjautuivat aina viimeisempään senhetkiseen sairaanhoitajan koulutuksen opetussuunnitelmaan.

Ensimmäisen SATU-ryhmän opetussuunnitelma oli laajuudeltaan 79 opintoviikkoa eli 119 opintopistettä (op). Se sisälsi teoriaa 61 ov (92 op) ja harjoittelua 18 ov (27 op). Seuraavan ryhmän kohdalla teorian ja harjoittelun suhdetta muutettiin siten, että harjoittelujen osuus kasvoi. Koulutuksen kokonaislaajuus oli nyt 120 op, josta harjoittelua oli 36 op ja teoriaa 84 op. Teorian ja harjoittelun suhdetta muutettiin vielä kerran ja sen jälkeen se säilyi samana SATU-koulutuksen loppuun asti. Koulutus oli laajuudeltaan 120 op eli 80 opintoviikkoa, josta teoriaopintoja oli 80 op ja ohjattua harjoittelua 40 op. Aikaisemman sairaanhoitajakoulutuksen todistuksen pohjalta korvattiin 90 op.

Kuva 3.
Tietotekniikka on hauskaa!

Myös opintokokonaisuuksien tai opintojaksojen nimet vaihtuivat lähes joka opetussuunnitelmassa. Osa jäi pois ja uusia tuli tilalle. Huomattavaa oli, että vuodesta 2014 lähtien lääketieteellisten aineiden opetus integroitiin vastaaviin hoitotyön opintokokonaisuuksiin. Jo sitä ennen oli integroitu psykologia sekä kasvatustiede vuodesta 2006 alkaen. Sosiaalipolitiikka säilyi tavallaan, mutta sen nimi muuttui sosiaali- ja terveystieteiden palvelujärjestelmän toiminnaksi vuonna 2010 ja myöhemmin vuonna 2014 nimeksi tuli Potilas terveystieteiden palvelujärjestelmässä. Seuraavassa taulukossa 1 on viimeisen SATU-ryhmän lukusuunnitelma (Turun ammattikorkeakoulu 2016).

Taulukko 1.

Viimeisen SATU-ryhmän MSATUS16 lukusuunnitelma.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU			LUKUSUUNNITELMA						
Sairaanhoidaja (AMK) 210 op			LYHENNE	SH	SATU	1	2	3	
Lukusuunnitelma 16.8.2016 - 15.12.2017			OP	hyv.Luku	OP	s16	k17	s17	
Monimuotokoulutus / Turku MSATUS16			30						
PERUSOPINNOT			30						
100113	OK	Opiskelutaidot ja ammatillinen kasvu	AKU	5		5			
1002285		Ammattikorkeakoulu oppimisympäristönä					1		
1002286		Ammatillinen kasvu 1					1		
1002287		Ammatillinen kasvu 2						1	
1002288		Ammatillinen kasvu 3					½	½	
1002289		Ammatillinen kasvu 4						1	
1001006		Suomen kieli ja viestintä	SUVI	3		3			
100114	OK	Toinen kotimainen kieli, ruotsi	RUO	3	3				
7031069		Englannin kieli	ENG	3	1	2		2	
7031401		Hoitotyön kehittämis- ja tutkimusosaaminen	KETU	5	3	2	2		
7031402		Hoitotyön perusteet ja kuntouttava hoitotyö	HOKU	6	1	5	5		
7031403		Potilas terveyspalvelujärjestelmässä	POTE	5	3	2	2		
AMMATTIOPINNOT			75						
7031404		Health Promotion and Ethical Nursing	HEET	5	3	2	2		
703128	OK	SISÄTAUTIPOTILAAN HOITOTYÖ JA LÄÄKEHOITO							
7031405		Sisätautipotilaan hoitotyö	SIPO	5	3½	1½	1½		
7031406		Lääkehoito	LÄÄK	2		2	2		
7031432		Lääkehoito 2	LÄÄK	3	1	2		1	
7031407		Sisätautien tutkimus- ja hoitomenetelmät	SITHO	5	3½	1½	1½		
703129	OK	KIRURGISEN, PERIOPERATIIVISEN JA VAATIVAN SISÄTAUTIPOTILAAN HOITOTYÖ							
7031408		Kirurgisen potilaan hoitotyö	KIHO	5	3	2		2	
7031409		Perioperatiivisen potilaan hoitotyö	PEPHO	5	3	2		2	
7031410		Sisätauti-kirurgisen potilaan vaativa hoitotyö	SIKI	5	3	2		2	
703130	OK	MIELENTERVEYS- SYÖPÄ- JA IKÄÄNTYVÄN POTILAAN HOITOTYÖ							
7031411		Mielenterveyspotilaan hoitotyö	MIPO	5	3	2		2	
7031412		Mielenterveyspotilaan erityiskysymyksiä ja kehitysvammaisen hoitotyö	MIKE	5	3	2		2	
7031413		Cancer and elderly patients nursing	CAEN	5	4	1	1		
703131	OK	PERHEEN JA LASTEN HOITOTYÖ SEKÄ HOITOTYÖN ASIANTUNTIJATOIMINTA							
7031414		Seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä naisen hoitotyö	SELINA	5	3	2		2	
7031415		Perheen, lapsen ja nuoren hoitotyö	PELANU	5	3	2		2	
7031416		Asiakaskeskeinen innovatiivinen hoitotyö	ASIN	5	3½	1½		1½	
7031417		Development, Leadership and Management in Health Care	DELE	5	3	2		2	
7031418		Akuutti- ja tehohoitopotilaan hoitotyö	AKTE	5	3½	1½		1½	
HARJOITTELU			75						
Harjoittelu luokka- ja simulaatiotilanteissa			20						
703132	OK	Hoitotyön perusteiden harjoittelu luokka- ja simulaatiotilanteissa	PESI	10					
7031419		Hoitotyön perusteet 6 op	HOPEH	6	4	2	2		
7031420		Lääkehoidon perusteet 3 op	LÄNEH	2		2	1	1	
7031433		Nestehoito- ja parenteraalinen ravitus	LÄNEH	1		1		1	
7031421		Sisätautipotilaan hoitotyö 1 op	SIHOH	1		1	1		
703133	OK	Hoitotyön erityisalueiden harjoittelu luokka- ja simulaatiotilanteissa	ERSI	5					
7031422		Kirurgisen potilaan hoitotyö 1 op	KIHOH	1		1		1	
7031423		Perioperatiivisen potilaan hoitotyö 1 op	PEHOH	1	½	½		½	
7031424		Mielenterveys- ja päihdepotilaan hoitotyö 1 op	MIPOH	1	½	½		½	
7031425		Seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä naisen hoitotyö 1 op	SELIH	1	½	½		½	
7031426		Perheen, lapsen ja nuoren hoitotyö 1 op	LAHOH	1	½	½		½	
7031431		Hoitotyön syventävä harjoittelu simulaatiotilanteissa	SYSI	5	3	2		2	
703134	OK	OHJATTU HARJOITTELU KLINISESSÄ YMPÄRISTÖSSÄ		55					
7031243		Hoitotyön perusteet	PEHA	5		5	5		
7031244		Sisätautipotilaan hoitotyö	SIHA	7		7		7	
7031427		Kirurgisen potilaan hoitotyö	KIHA	8	1	7		7	
7031246		Mielenterveys- ja päihdepotilaan hoitotyö	MIHA	7		7		7	
7031352		Hoitotyön yrittäjyys TKI ympäristöissä	YRI	5	5				
703428		Hoitotyön erityisosaaminen 1	ERI1	8	3	5		5	
703429		Hoitotyön erityisosaaminen 2	ERI2	7	2	5		5	
703430		Hoitotyön kehittäminen	KEHA	8	4	4		4	
OPINNÄYTETYÖ			15						
7031380		Opinnäytetyön suunnittelu 7 op	OPSU	7		7	5	2	
7031381		Opinnäytetyön raportointi ja kypsyysnäyte 8 op	OPRA	8		8		3	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT			15	15	9	6	2	2	
				210	90,0	120,0	38,0	44,0	
10.11.2015/ Rajja Sairanen							s16	k17	
SATU-koulutuksen kokonaispituus			120op						
teoria ja harjoittelu luokka- ja simulaatiotilanteissa			80 op						
ohjattu harjoittelu kliinisessä ympäristössä			40 op						
Koulutuksen aikana suoritetaan			kansalaisen @-ajokortti lääkehoitotodistus valtionhallinnon suomen kielen todistus (tarv.)						

Perusteluja sille, mitkä kurssit piti suorittaa ja mitkä eivät, muodostuivat tutkintojen ja tutkintotodistusten vertailujen pohjalta. Otettiin myös huomioon kulttuurierot ja ajankohdat, milloin tutkinnot oli suoritettu. Vastaavuuksien ja rinnastuksien täydellinen löytäminen oli mahdotonta. Koska kyseessä oli työvoimapolitiittinen koulutus omine sääntöineen, oli yksinkertaisempaa viedä SATU-koulutus omana ryhmänään. Integrointia muihin suomalaisiin aikuiskoulutusryhmiin toteutettiin eri opintojaksoilla tapauskohtaisesti. Toista kotimaista kieltä eli ruotsia ei tarvinnut suorittaa, vaan siitä tuli vapautus Valtioneuvoston asetuksen ammattikorkeakouluista, 18.12.2014/1129, §7: kielitaito, mukaan. Muutama opiskelija sai vielä joitakin opintokokonaisuuksia korvattaviksi (AHOTOitiin) lähinnä Suomessa jossakin vastaavan tasoisesti aiemmin suoritettujen opintojen perusteella, mm. hoitotieteen opinnot tai terveystieteiden maisteriopinnot.

Kuva 4.
Tarkkana infuusion kanssa.
(Kuva: Päivi Ruotsala)

Kuva 5.
Steriilit hanskat.

Kuva 6.
Ja vauva tuli!

Kuva 7.
Mielenterveystyön tunnilla.
(Kuva: Raija Sairanen)

Tavoitteena oli, että SATU-opiskelijat saisivat samat tiedot ja taidot kuin suomalaiset sairaanhoidon opiskelijat. Opintojen suorittamisen perusteluissa oli huomioitu SATU-ryhmän kohdalla erityisesti seuraavaa:

- suomalainen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä sekä siinä työskentely
- hoitotyön johtaminen ja yrittäjäyys
- suomalaisten terveysongelmat ja hoidon toteuttaminen, näiden taitojen ja tietojen päivitys
- näyttöön perustuva hoitotyö, hoitotyön kehittäminen ja tutkimusmetodiikka
- hoitotiede on hoitotyön tieteellinen perusta
- lääkehoito, lääkehoitopassi sovelletusti
- preventiivinen työ suomalaisessa terveydenhuollossa.
- aseptinen työskentely
- ravitsemuksen tuntemus
- potilaan tutkimus- ja hoitomenetelmät
- opettaminen ja ohjaaminen
- oppinäytetyö osoittaa miten toimia hoitotyön asiantuntijatehtävissä
- @-ajokortti, sähköinen kirjaaminen
- suomen kieli

Kuva 8.
Leikkaukseen valmistelua. (Kuva: Yuting Liu)

Kuvista 3–8 näkyy SATU-opiskelijoiden oppimisen ilo ja motivaatio.

Ohjatusta harjoittelusta opiskelijat suorittivat suhteessa saman, mikä kuuluu sairaanhoitajan opetussuunnitelmaan. Harjoittelualueita olivat perusterveydenhuolto, somaattinen sairaanhoito (esim. sisätaudit-kirurginen hoitotyö jne.), mielenterveys ja päihdehoitotyö, syventävä erikoisala sekä uravalintainen harjoittelu. Harjoittelusta on erillinen artikkeli tässä historiikissa.

Suomen kieltä kuului opetussuunnitelmaan tasaisesti koko koulutuksen ajan. Koulutuksen aikana pilotoitiin erilaisin menetelmin suomen kielen ja ammattiaineiden integrointia. Simulaation käyttö esimerkiksi sisätautipotilaan hoidossa ja siihen integroituna suomen kieli oli hyvä tapa opiskella. Suomen kielen opetuksen kehityksestä, pedagogisten menetelmien kehityksestä sekä monimuotokoulutuksesta ja aikuispedagogiikasta on erilliset artikkelit tässä historiikissa. Opinnäytetyö ja kypsyysnäyte tehtiin suomen kielellä. Opinnäytetöistä on myös erillinen artikkeli.

Valmistuminen vihdoin

SATU-koulutuksen tavoitteena oli, että kaikki ryhmästä valmistuvat. Näin myös kävi. Tosin jokaisesta ryhmästä muutama valmistui hiukan myöhemmin, koska he tekivät lisäharjoittelua terveysalan organisaatioissa saadakseen varmuutta hoitotyöhön ja ammattikieleen.

 TURKU AMK TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	
SATU- maahanmuuttajasalraanhoitajien valmistumisjuhla 28.4.2016, klo 18 - 20	
Tervetuloa	SATU-koulutuksen vastuuopettaja, lehtori Ralja Salranen
Turun ammattikorkeakoulun tervehdykset	Koulutusjohtaja Marjut Putkinen
	Koulutus- ja tutkimuspäällikkö Pia Ahonen
	Koulutusvastaava JIisa Kosonen-Karesto
	***
ATK @-ajokortti	lehtori Hannele Kuusisto
Lääkehoidotodistukset	lehtorit Mervi Takaelloia & Päivi Erkko
Opinnäytetyöt	lehtorit Arja Nylund & Ralja Salranen
	***
Musikkiesitys pianolla	Thomas Canhao Xu
	***
Todistukset ja sairaanhoitajan pätevyysmerkit	Koulutus- ja tutkimuspäällikkö Pia Ahonen
	SATU-koulutuksen vastuuopettaja, lehtori Ralja Salranen
Salraanhoitajan lupaus	Salraanhoitajalliton Varsinais-Suomen alueyhdistyksen edustaja, Henna Lautinen-Niemi
Lauluesitys	SATU-ryhmä
	***
TE-toimiston tervehdys	Asiantuntija, kotouttamispalvelut Terhi Kaurila
	Asiantuntija, yrityspalvelut (SoTe) Tarja Mäkelä
Salraanhoitajalliton tervehdys ja stipendin jako	Salraanhoitajalliton Varsinais-Suomen alueyhdistyksen edustaja, Henna Lautinen-Niemi
TEHY:n tervehdys ja stipendin jako	TEHY:n puolesta lehtori Ralja Salranen
	***
Lauluesitys	Jeni Koskela & Sheila Lassila
Tanssiesitys	Parichat Nackkaew & Napaporn Solkela
	***
SATU-ryhmän loppuesitys	
SATU-ryhmän puheenvuoro, Salraanhoitaja (AMK)	
Kahvitarjollit!	

Kuva 9.
Valmistujaisjuhlan ohjelma.

Valmistujaisjuhla oli odotettu tilaisuus. Juhlaan osallistuivat SATU-opiskelijoiden lähiomaiset ja ystävät sekä iso joukko SATU-opettajia ja muita heidän koulutukseensa vaikuttaneita henkilöitä. Valmistujaisjuhlaa vietettiin Ruiskadulla oppilaitoksen tiloissa. Ohjelmassa oli todistusten ja muiden aikaansaannosten lisäksi puheita ja musiikkiesityksiä. Ja lopuksi kakkukahvit! Tässä kuvassa 9 erään ryhmän valmistujaisjuhlan ohjelma.

SATU-koulutuksen käyneet saivat juhlassa sairaanhoitaja (AMK) -tutkintotodistuksen. Tämän jälkeen heidät voitiin rekisteröidä Valvirassa lailliseksi sairaanhoitajiksi. Heillä on nyt kaksoispätevyys, koska heillä on sairaanhoitajan todistus myös omasta kotimaastaan. Nykyisen käytännön mukaan he saivat todistuksen mukana myös opintorekisteriotteen (transcript of records) sekä koulutuksen kuvauksen (diploma supplement) englanniksi. Kukin valmistuva sairaanhoitaja sai hopeisen sairaanhoitajan pätevyysmerkin. Sairaanhoitajaliiton ja Tehyn merkit he saivat liittyttyään näihin varsinaisiksi jäseniksi valmistumisen jälkeen. Lisäksi heitä muistettiin ruusulla ja sairaanhoitajan eettisillä ohjeilla. Valmistuneet sairaanhoitajat antoivat yhdessä lausuen sairaanhoitajan lupauksen, jonka otti vastaan sairaanhoitajaliiton edustaja (kuva 10).

Kuva 10.
Sairaanhoitajan lupaus. (Kuva: Raija Sairanen)

Sairaanhoidajan lupaus

Lupaan, että vakaa ja vilpitön tahtoni on sairaanhoidajan tointa harjoittaessani parhaan kykyni ja ymmärrykseni mukaan täyttää ne velvollisuudet, jotka minulle sairaanhoidajana kuuluvat, ja pitää aina mielessäni sairaanhoidajan työn korkeat ihanteet.

Sairaanhoidajan lupaus on vuodelta 1958.

SATU-opetussuunnitelmaan kuului kansalaisen @-ajokortin suorittaminen, josta he saivat todistuksen valmistujaisjuhlassa. Pari ensimmäistä ryhmää suoritti ATK:n A-ajokortin kokonaisuudessaan. Koulutuksen lopussa kaikki opiskelijat osallistuivat vielä valtionhallinnon suomen kielen tutkintoon. Osalla oli jo tosin ennestään YKI-tutkinto (yleinen kielitutkinto), taso 3 eli B1. Tavoitteena oli, että koulutuksen lopussa kielitaito olisi kehittynyt tasolle YKI 4 eli B2. Näin ei kuitenkaan tapahtunut kaikkien kohdalla. Valtionhallinnon suomen kielen todistuksen he saivat erikseen kotiin postitettuna. Koulutuksen lopussa opiskelijat suorittivat myös lääkehoidon loppukokeen näyttöineen ja saivat siitä erillisen lääkehoitotodistuksen (kuva 11.) valmistujaisjuhlassa.

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

TODISTUS

ETUNIMI SUKUNIMI

on suorittanut hyväksytysti näytön lääkehoidon osaamisesta:

1. **Lääke- ja nestehoidon teoria**
  - säädökset
  - lääkkeiden käsittely
  - lääkkeiden vaikutukset
  - lääkkeiden antaminen
  - i.v. injektio-lääkitys
  - lääkehoidon seuranta ja dokumentointi
  - kliininen farmakologia
  - potilaan ohjaus
2. **Lääkelaskenta**
  - lääkkeen annostelu
  - lääkkeen laimentaminen
  - Infuusion antonopeudet
3. **Läákehoidon toteuttaminen**
  - parenteraalisen lääke- ja nestehoidon toteuttaminen oppilaitosolosuhteissa

Turussa 14.12.2017

Pia Ahonen Koulutus- ja tutkimuspäällikkö	Mervi Takaeilola Lehtori
--	-----------------------------

Kuva 11.
Lääkehoitotodistus.

Juhlassa jaettiin myös kaksi stipendiä. Toinen oli Suomen sairaanhoitajaliiton stipendi, jonka kriteereinä oli, että stipendin saava on innostunut työstään ja sen kehittamisestä, aktiivinen opiskelija, omaa hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, on ulospäin suuntautunut, on osoittanut opiskelun aikana ammatillista kasvua ja sitä kautta halukkuutta jatkuvaan työssä oppimiseen. Stipendin saajan tuli olla Sairaanhoitajaliiton opiskelijajäsen. Toinen oli Tehyn stipendi ja sen valinnassa huomioitiin jokin seuraavista valintakriteereistä: ansioitunut opinnäytetyö sosiaali- ja terveysalan ammatillisuudesta tai työstä, esimerkillinen työelämän harjoittelujakson suorittaminen, aktiivisuus opiskelijajärjestötoiminnassa alan opiskelijoiden edunvalvojana tai osallistuminen sosiaali- tai terveysalan kansainväliseen ja humanitääriin toimintaan. Stipendien saajat oli helppo löytää ryhmästä. Juhlatunnelmia vuosien varrelta näkyy kuvissa 12–14.

Kuva 12.

Ensimmäiset SATU-valmistuneet sairaanhoitajat (AMK) opettajineen v. 2005.

(Kuva: Päivi Ruotsala)

Kuva 13.
Ruusut ja todistukset on saatu. (Kuva: Raija Sairanen)

Kuva 14.
Viimeisen SATU-ryhmän kiitoskortti v. 2017. (Kuva: Päivi Erkkö)

Toiveena SATU-koulutuksessa oli saada kaikille paitsi todistus, myös sen jälkeen työpaikka. Opiskelijoita ohjattiin työnhaussa monipuolisesti. Opintojen aikana harjoiteltiin tekemään hyvä työhakemus, harjoiteltiin työhaastattelua ja käytiin läpi erilaisia mahdollisuuksia työllistyä nimenomaan sairaanhoitajana, ei lähihoitajana. Te-hyn info selvensi opiskelijoille työsopimus- ja palkkausasioita. Tyksin rekrytoinnista käytiin kertomassa heille VSSHP:n (Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin) tarjoamista mahdollisuuksista. Osa opiskelijoista oli käynyt jo koulutuksen aikana silloin tällöin ”keikkahommissa”. Valmistuessaan muutamilla oli jo työpaikka tiedossa. Kaikki kuitenkin hakivat aktiivisesti töitä Kuntarekrysta ja Mol.fi-sivuilta sekä suoraan eri työnantajilta. Valmistuttuaan he olivat töissä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa tai vanhustenhoidossa niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Joku muutti myöhemmin ulkomaille, joku palasi kotimaahansa ja joku vaihtoi myöhemmin alaa. Jatko-opintojakin muutama suunnitteli ja joku aloittikin.

Jatkuvaa arviointia ja kehittämistä

Koulutuksella oli jatkuvaa seuranta ja arviointia eri tahoilta. Ohjausryhmä kokoontui muutaman kerran jokaisen ryhmän aikana. Ohjausryhmän tuki oli ensiarvoisen tärkeää kouluttajan näkökulmasta.

Opiskelijoiden itsearvioinnit ja vertaisarviointit toimivat reflektioivina peileinä koko koulutuksen ajan. Lisäksi henkilökohtaisten keskustelujen avulla pidettiin yllä jatkuvaa itseä koskevaa arviointia. Opiskelijat täyttivät koulutuksen lopussa verkossa myös opetushallituksen AVOP-opiskelijapalautekyselyn (ent. OPALA-kysely) sekä työvoimahallinnon OPAL-kyselyn. Koska ensimmäinen SATU-koulutus oli ESR-rahoitteinen, TE-toimisto teki siitä vielä useammin arvioita. SATU-opettajien tiimi arvioi jatkuvasti koulutusta ja opetusta yhteisissä kokouksissaan sekä yhdessä opiskelijoiden kanssa. Lisäksi koulutuksen lopussa toteutettiin Turun ammattikorkeakoulun MYAMK:n (monimuotokoulutuksen) palautetunti, jossa oli läsnä myös monimuotokoulutuksesta vastaava lehtori.

Opiskelun alkaessa opiskelijoilla oli hyvinkin positiivisia kokemuksia koulutuksesta. He kokivat, että heitä kannustetaan, tuetaan ja ohjataan hyvin. Suomen kielen taito askarrutti monia. Opetuksen asiantuntevuus koettiin hyväksi, jopa erinomaiseksi. Opiskelumotivaatio oli korkealla. Elettiin kuherruskuukausivaihetta. Opiskelun puolivälissä he olivat useinkin kriittisiä. Opiskelijoiden olo oli pessimistisempää. Vaikeuksia opiskelussa oli suomen kielessä, atk-ajokortissa ja opinnäytetyössä. Hel-

pompana he pitivät käytännön työtä. Ohjattu harjoittelu olikin kohokohta opiskelussa ja sitä he arvostivat. Simulaatioharjoituksista myös pidettiin erityisen paljon. Opiskelu koettiin rankaksi. Tehtäviä oli paljon, mutta niistä selvittiin. Päämääränä oli tutkinnon suorittaminen ja työpaikan saaminen. Koulutuksen lopussa opiskelijat olivat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen. He olivat kiitollisia, koska tämän koulutuksen myötä voivat nyt laillisesti hakea sairaanhoitajan töitä. Valmistuttuaan moni on soittanut jälkikäteen ja kiitellyt koulutusta ja erityisesti sitä, että on myös saanut työtä ja saa työstä samaa palkkaa kuin suomalaiset.

Kouluttajan näkökulmasta katsoen SATU-koulutuksen voi katsoa onnistuneen joka kerta. Kaikki SATU-koulutuksessa olleet valmistuivat. Ensimmäisen SATU-koulutuksen myötä syntyi myös SOTE-alan valmentava koulutus Medicaremix, joka toteutui kolme kertaa. Tämän valmentavan koulutuksen kautta moni päätyi myöhemmin varsinaiseen SATU-koulutukseen.

SATU-koulutuksen historian aikana tuli eteen monenlaisia haasteita. Alkuaikoina opiskelijaryhmän heterogeenisuus niin taidoissa kuin tiedoissa oli valtava, samoin suomen kielen taidossa. Opiskelijoiden usko opettajiin auktoriteetteina oli alussa välillä vaikeaa murtaa. Itsenäinen työskentely ja tietokoneen käyttö olivat opiskelijoille alkuaikoina hyvinkin haasteellista. Nytemmin nämä asiat ovat muuttuneet, opiskelijat ovat näppäriä tietokoneen käytössä ja usko omiin kykyihin ja taitoihin on parantunut.

Harjoittelupaikkojen ohjaajien antama palaute on ollut pääsääntöisesti positiivista. SATU-opiskelijoita on pidetty kohteliaina ja empaattisina. Kehitettävänä asioina on ollut koko ajan suomen kielen taito, erityisesti hoitosanasto. Lisäksi huomioitavina seikkoina oli suomalainen hoitokulttuuri, aseptiikka, lääkehoito ja raportointikäytännöt sekä suomalaisen sairaanhoitajan työn itsenäisyys, oma-aloitteisuus, vastuunotto ja päätöksenteko, jotka eroavat monesti SATU-opiskelijoiden lähtömaiden käytännöistä. Yliopistollisissa sairaaloissa työtahti on hektistä. Tarvitaan paineensietokykyä ja nopeaa reagointia; tähän ei ihan jokainen SATU-koulutuksen läpi käynyt pysty heti, vaan työ vaatii enemmän työkokemusta ja kielitaitoa.

Seuraavassa keskeisimmät koulutuksen kehittämisedat tulevaisuuteen:

- suomen kielen integrointia vielä selkeämmin, systemaattisesti ja ennakkoluulottomasti ammattiaineisiin
- ryhmän monikulttuurisuuden hyöty suomalaisille ryhmille: lisää integrointia muihin aikuisryhmiin
- varsinaisia hoitotyön interventioita voisi näyttää näyttökokeina vielä selkeämmin.

SATU-koulutus on toiminut hyvänä pohjana Urareitti-hankkeessa ja siitä on hyvä jatkaa moduulirakenteiseen täydennyskoulutusmalliin ESR-rahoitteisessa SOTE-silta -hankkeessa, joista on tarkemmin kerrottu jo historiikin ensimmäisessä artikkelissa. Näin tulevaisuudessa myös muut maahanmuuttajasairaanhoitajat voivat saada pätevyyden toimia laillistettuina sairaanhoitajina Suomessa.

Lähteet:

Opetushallitus 2000. *Tietoa Irakin, Iranin, entisen Jugoslavian ja Somalian koulutusjärjestelmästä*. Moniste 5/2000.

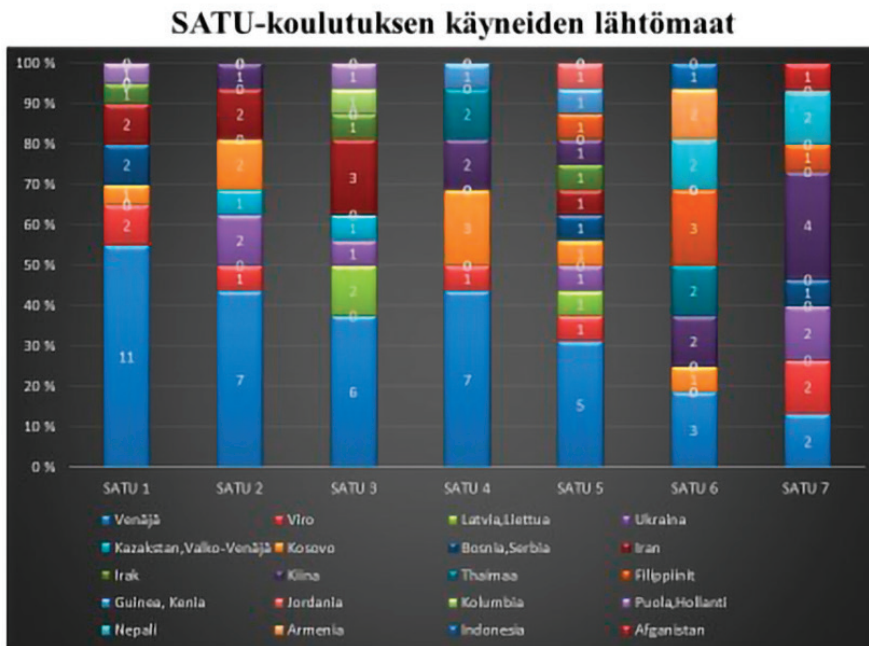
Turun ammattikorkeakoulu 2016. *Opetussuunnitelmat: MSATUS16*. Turun ammattikorkeakoulu 2016-2017. Viitattu 30.4.2018. https://ops.turkuamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/fet?ryhmtyp=1&amk_id=2754565&lukuvuosi=2888428&valkiel=fi&kouluhj_id=8357134&ryhma_id=18774529

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129. Viitattu 30.4.2018. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Valtioneuvoston%20asetus%20ammattikorkeakouluista%20>

4 Ihanaiset SATUlaiset

Raija Sairanen

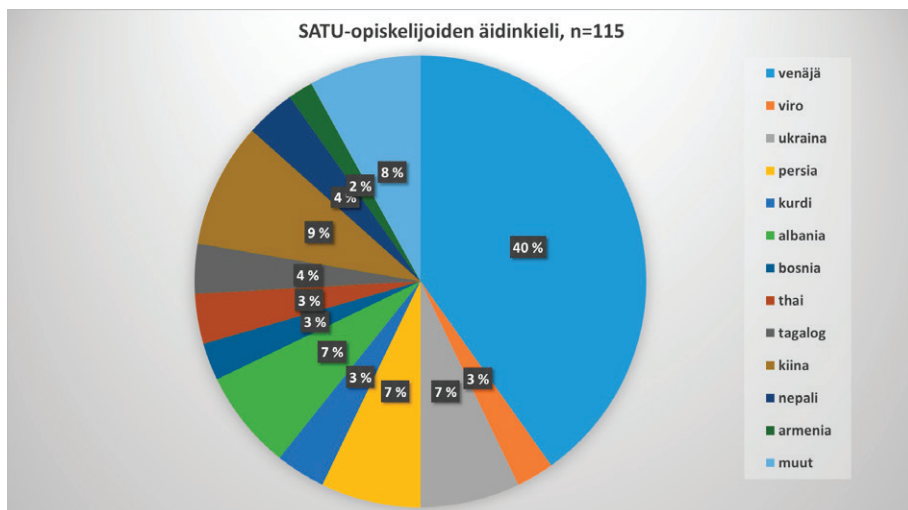
SATU-ryhmien opiskelijat edustivat monia eri kulttuureja, kieliä, uskontoja ja etnisiä taustoja. Heidän synnyinmaansa, opiskelumaansa ja lähtömaansa saattoivat myös vaihdella keskenään. Lisäksi moni oli ehtinyt työskennelläkin useammassa maassa. Tämä kaikki näkyi suurena rikkautena, jota he jakoivat nyt meille muille, niin opettajille kuin opiskelijatovereilleen. Kuviossa 1 näkyy SATU-koulutuksen käyneiden lähtömaat:

Kuvio 1.
SATU-koulutuksen käyneiden lähtömaat (N = 115).

Alussa SATU-ryhmissä oli paljon Venäjältä tulleita, viime vuosina enemmistö tuli Aasian maista, erityisesti Kiinasta, Nepalista, Thaimaasta ja Filippiineiltä. Osalla oli jo Suomen kansalaisuus. SATU-ryhmien opiskelijat olivat tulleet Suomeen kuten muutkin maahanmuuttajat: perheen, työn, opiskelumahdollisuuksien, parisuhteen tai turvapaikan vuoksi.

Äidinkielten kirjo oli myös hyvin laaja (kuvio 2). Opiskelijaryhmässä saattoi kuulla suomen kielen lisäksi niin venäjää, kiinaa kuin albaniaa tai arabiaa. Venäjän kieltä puhuttiin äidinkielenä eniten, kaikista opiskelijoista jopa 40 %. Seuraavaksi eniten puhuttiin kiinaa (9 %), ja perässä tulivat ukraina, persia ja albania kukin 7 %:n osuudella. thaikieltä, tagalogia ja kurdia puhui 3 % kutakin. Muut kielet kuten arabia, ranska, swahili, bengali, indonesia, espanja, hollanti ja liettua olivat vain yhden henkilön äidinkielenä. Vaikka opiskelu tapahtui suomeksi, monet puhuivat silti omankielistensä kanssa omaa yhteistä kieltään. Englantia kaikki eivät osanneet lainkaan, esimerkiksi monet venäläiset. Toisaalta osa oli käynyt sairaanhoitajakoulutuksensa kokonaan englanniksi omassa maassaan, esimerkiksi Nepalissa. Osalla oli hallussaan saksan kieli tai ranska oman äidinkielen lisäksi. Joukossa oli joku, joka oli aikoinaan tullut Suomeen päätyen ruotsinkieliselle seudulle, jolloin ruotsin kielen taitoaikin oli. Yhdellä oli myös vankka viittomakielen taito. Suomen kielen kursseja kukin oli käynyt vaihtelevasti, joku vasta kaksi kuukautta ja joku jopa yli kolme vuotta. Suurimmalla osalla oli YKI3 eli B1-tason todistus aloittaessaan SATU-koulutuksen.

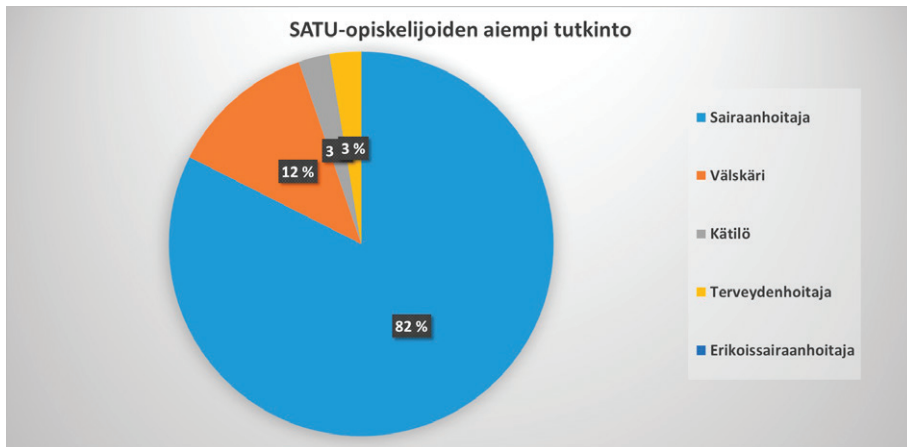

Kuvio 2.
SATU-opiskelijoiden äidinkieli (N = 115).

ATK-A-ajokortti tai @-ajokortti oli muutamilla jo valmiina ennen koulutuksen alkua. Joillakin taas ei ollut kokemusta juurikaan tietokoneen käytöstä varsinkaan SATU-koulutuksen alkuajoina. Viime vuosina suurimmalla osalla oli omat kannettavat tietokoneet mukanaan.

Kaikista SATU-opiskelijoista oli naisia 89 % ja miehiä 11 %. Viimeisessä ryhmässä ei ollut yhtään miestä. Suurin osa oli perheellisiä. SATU-opiskelijoiden ikäjakauma oli laaja. Oli alle 30-vuotiaita, yli 50-vuotiaita ja suurin osa 30–40-vuotiaita. Alkuajoina melkein kaikki olivat Varsinais-Suomesta, mutta myöhemmin heitä tuli ympäri Suomea. Osa muutti opiskelujen ajaksi Turkuun tai oli viikot Turussa, mutta viikonloput kotiseudullaan.

Aiempana tutkintona kotimaastaan (kuvio 3) oli suurimmalla osalla sairaanhoitajan tutkinto (82 %), jollakin terveydenhoitajan, kätilösairaanhoitajan tai terveydenhoitaja-tekniikko -tutkinto, 6 % yhteensä. Lisäksi oli väliskäreitä, kaikkiaan 12 %. Lisäkoulutuksena SATU-opiskelijoilla saattoi olla lääkintävoimistelua, hierontaa ja vauvauintia. Sairaanhoitajaksi valmistumisvuodet vaihtelivat vuosien 1974 ja 2012 välillä. Jollakin oli lisäksi Suomesta terveystieteiden maisterin tutkinto englannin kielellä tai omasta maastaan esim. juristin, biologin, sosiologin, lääkärin tai hammaslääkärin tutkinto. SATU-opiskelijoiden joukossa oli viime vuosina myös lähihoitajan tutkinnon suorittaneita, jotka olivat alun perin tulleet Suomeen jonkun rekryfirman kautta. Nämä olivat pääasiassa Kiinasta ja Filippiineiltä tulleita. Viirosta ja Latviasta olevat opiskelijat olivat suorittaneet tutkintonsa niin kauan sitten, etteivät saaneet Valviran kautta laillistusta suoraan. Joukossa oli myös yksi Hollannissa opiskellut, jolla oli suoritettuna kaksikin erikoissairaanhoitajan tutkintoa, mutta ei yleissairaanhoitajan tutkintoa. Muutama oli käynyt valmentavan Medicaremix-koulutuksen tai muun valmentavan koulutuksen. Joku oli hakenut aiemmin normaalin haun kautta sairaanhoitajakoulutukseen, mutta eivät olleet päässeet riittämättömän kielitaidon vuoksi.

Kuvio 3.
SATU-opiskelijoiden aiempi tutkinto (N = 115).

Monelle heistä oli kertynyt työkokemusta lähtömaastaan jopa yli 15 vuotta, osalla taas ei juuri mitään, sillä olivat joutuneet lähtemään maastaan sodan takia juuri valmistuttuaan. Työpaikkoina oli ollut erilaiset sairaalaosastot, ensiapu, tehohoito, ambulanssi, dialyysiosasto, lasten sairaanhoito, leikkaussali, tehohoito, aivojen tutkimuskeskus, päiväkotit, kouluterveydenhoito, vankila jne. Omassa maassaan heillä ei juurikaan ollut kokemusta mielenterveydestä, kotisairaanhoidosta eikä vanhusten hoidosta. Suomessa he olivat ehtineet jo saada kokemusta työharjoittelusta erilaisten kotoutumiskurssien aikana mm. vanhustenhoidosta, kotipalvelusta, terveyskeskuksesta sekä yksityisistä hoitopaikoista. Jotkut olivat ehtineet työskennellä lähihoitajina jopa yli 7 vuotta.

Opiskeluajoista kotimaassa osalla oli ehtinyt kulua jo reilusti yli 15 vuotta, joten koulun penkille tuleminen uudestaan oli iso askel. Lisäksi kulttuuritaustoista johdettua monelle naiselle oli myös suuri asia ryhtyä opiskelemaan täydentäviä opintoja ja hankkimaan sitä kautta työpaikka. Suomessa nämä asiat ovat meille itsestään selvyyksiä. Perheen merkitys oli suuri SATU-ryhmän opiskelijoille ja heillä oli välillä vaikeuksia sovittaa yhteen perhe-elämä ja opiskelu. SATU-koulutuksen aikana menttiin naimisiin, erottiin, synnyttiin lapsia ja huolehdittiin ikääntyneistä vanhemmista. Valitettavasti muutamat joutuivat kohtaamaan lähiomaisensa menetyksen joko Suomessa tai kaukana omalla kotiseudullaan. Opiskelu monikulttuurisessa ryhmässä ei myöskään ollut yksinkertaista tai helppoa. Kulttuuristen taustojen ja ikäryhmien ja persoonallisten erojen vuoksi ei yhteentörmäyksiltä voitu välttyä. Kasvojen menettämisen pelko ja itsensä nolaaminen heijastuivat taustalta, samoin kova kilpailu ja onnistuminen itsensä ja toisten suhteen. Itsenäinen opiskelu ja ryhmätyöskentely onnistuivat yhä paremmin viimeisten ryhmien kanssa.

SATUlaiset muistelevat

Seuraavaksi on koottu muutamien SATU-koulutuksen käyneiden muistoja, kokemuksia ja elämyksiä SATU-pätevyitysmiskoulutuksesta sekä omasta urapolustaan. Kaikista ryhmistä ei tavoitettu kirjoittajia.

Kuva 1.

Elena työn touhussa.
(Kuva: Elena Stenson)

Elena Stenson SATU1

Sairaanhoitajan työn päätehtävät ja niiden kuvaus Suomessa täysi erilainen kun Venäjällä.

Työn päätehtävät ja niiden kuvaus Suomessa: Itsenäisesti sairaanhoitajan vastaanotto, veritestausta, haavanhoito, hoidon tarpeen arviointi, lääkärin toimenpiteessä avustajaksi, rokottaminen, injektioiden anto, korvahuuhtelut, audiogrammin ottaminen, EKG ottaminen, sairauden hoidon tukeminen, sairauksien ennaltaehkäisy. AMK-koulun jälkeen aloitin työ TYKS:ssä, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä, Varsinais-Suomen kuvantamiskeskuksessa, Doppler uä-tutkimuksen hoitajana olen ollut 3 vuoden ajan. Vuodesta 2009–2015, olen ollut työssä Turun terveysasemalla: Runosmäen, Varissuon ja Kirkkotien. Sen jälkeen muuttanut Helsinkiin ja työskennellyt: 2016–2017 Helsingin terveysasemalla, sairaanhoitajana / terveydenhoitajana ja tuntityössä Doctagon Lääkärikeskuksessa. Täällä hetkilä olen työssä Helsingin terveysasemalla.

Työssä olen ahkera ja oma-aloitteinen, avoin, ystävällinen ja hyvin ihmisten kanssa toimeentuleva.

Haluan kehittyä ammatissani ja kehittää potilaiden hoitotyötä. Haluan myös kehittää työyhteisöäni yhdessä muiden kanssa ja edistää positiivisella asenteellani osaston hyvää työilmapiiriä sekä noudattaa osastolla sovittuja sääntöjä. Puhun suomea, venäjää, englannin kieltä ja lisäksi puolaa. Kielitaidostani on ollut paljon hyötyä työurani aikana. Minulla myös on kokemus maahanmuuttajan asiakkaiden kanssa.

Olena Sirviö SATU2

Tänä vuonna 2018 tuli kuluneeksi 11 vuotta siitä, kun valmistuin Turun ammattikorkeakoulun SATU-projekti-nimisestä koulutuksesta. Koulutus oli suunnattu maahanmuuttajille, jotka olivat työskennelleet omassa kotimaassa sairaanhoitolalla ja pystyisivät koulutuksen myötä päteviytymään Suomessa. Valmistumisen jälkeen sain heti työpaikan Lähimmäispalvelu OY:sta, Kotikunnas, jossa työskentelen vielä tänäkin päivänä.

Tässä on minun "SATUtyö-tarina".

Kuva 2.

Olena lomatuunnelmissa.
(Kuva: Olena Sirviö)

Syksy 2002: Muutin asumaan Ukrainasta Suomeen, Kainuuseen, Hyrynsalmi-nimiselle paikkakunnalle. Muuton jälkeen haaveilin oman alan työstä, mutta tiedostin, että kielitaitoni ei vielä riitä sairaanhoitajan vaatimaan työhön.

Alkusyksystä ilmoittauduin työvoimatoimiston työnhakijaksi ja aika pian sain työharjoittelijan paikan Hyrynsalmen terveyskeskuksesta. Näin alkoi minun tutustuminen Suomen terveydenhoitojärjestelmään. Pari kuukautta kestäneen työharjoittelujakson jälkeen sain terveyskeskuksesta työpaikan hoitoapulaisena.

Syksy 2005: Sain tiedon työvoimatoimiston kautta, että Turun ammattikorkeakoulussa olisi alkamassa maahanmuuttajille suunnattu sairaanhoitajien päteväntikoulutus, johon hain välittömästi. Hoitoalan työkokemukseni oli tuolloin 17 vuotta (15 v Ukrainassa ja 2,5 v Suomessa). Koulutushaastatteluni oli mennyt hyvin ja sain koulupaikan, mikä tuntui ihan uskottoman hienolta!

Helmikuu 2006: Koulunkäynti alkaa. Suuresta määrästä hakijoista koulutukseen pääsi 16 opiskelija, jotka oli seuraavien maiden edustajat: Ukraina, Viro, Irak, Kosovo, Venäjä ja Kiina. Koulutuksen ensimmäisillä metreillä minua jännitti kovastikin, että meneeköhän kaikki hyvin ja opinko tarpeeksi nopeasti: koulutuksen tahti oli kuitenkin melkoisen tiukka ja suomen kielen taitoni ei vielä ollut kauhean vahva silloin. Projekti oli kuitenkin suunniteltu ja toteutettu sen verran huolellisesti ja suurella ammattitaidolla, että tajusimme aika nopeasti, ettei meillä opiskelijoilla ole mitään huolenaiheita koulutuksen onnistumisen suhteen ja että kyllä me saavutetaan tavoitteemme mahtavien opettajien avulla. Haluaisinkin kiittää projektin järjestäjiä hienosti järjestetystä koulutuksesta! Erityisen ison kiitoksen saavat seuraavat asiat:

- Työvoimatoimiston nopea informointi maahanmuutto-taustaisille sairaanhoitajille järjestettävästä koulutuksesta
- erinomaisesti valittu, huippuammattitaidolla varustettu opetushenkilöstö, mukaan lukien suomen kielen opetus
- opettajien lämmin ja auttavainen suhtautuminen ryhmää kohtaan sekä ryhmänrehtori lähes ”äidillisen huolehtivainen” asenne opiskelijoita kohtaan
- ryhmän mahtava yhteishenki. Vaikka kaikki ryhmän opiskelijat tulivat eri taustoista ja -kulttuureista, niin löysimme yhteisen kielen ja meistä tuli hyvin läheisiä toisillemme. Pakko mainita, että kaikki meidän ryhmän opiskelijat ovat työllistyneet omalle alalle valmistumisen jälkeen, mikä kertookin jotakin projektin onnistumisesta!

Olen erittäin kiitollinen seuraaville ihmisille ja organisaatioille, jotka tekivät minun haaveistani totta osallistumalla tavalla tai toisella minun ”SATUtyö-tarinaani”: Hyrynsalmen työvoimatoimisto, Puolakanaho Raino, ylilääkäri Hyrynsalmen tk, Ritva Oikarinen, ylisairaanhoitaja, Hyrynsalmen tk, Virpi Salminen, sairaanhoitaja ohjaajani, Hyrynsalmen tk, Tarja Kempainen, lähihoitaja ja ohjaajani, Hyrynsalmen tk, Projektin kuraattori Päivi Ruotsala, Turun työvoimatoimisto, Sairanen Raija, projektin rehtori, Turun ammattikorkeakoulun opettajat, Lähimmäispalvelu OY, Kotikunnas (Turku), kaikki kollegat sekä talon johtaja Pilvi Heiskanen.

Perheeni tuki ja kannustus oli myös erittäin tärkeä koulutuksen aikana, sitä ilman en olisi pärjännyt.

Iso, sydämellinen KIITOS kaikille edellä mainituille ihmisille ja järjestöille, teidän avulla sain hyvän pohjan työllistymiselle täällä Suomessa. Minun tarina on todiste siitä, että Suomessa asuvilla maahanmuuttajilla on melkeinpä rajattomat mahdollisuudet kouluttautua ja työllistyä haluamalle alalle, kunhan vaan löytyy lujaa tahtoa ja rohkeutta ottaa haasteita vastaan!

Kuva 3.
Svetlana sairaanhoitajana.
(Kuva: Svetlana Reini)

Svetlana Reini SATU3

Minun nimeni on Svetlana. Olen tullut Venäjältä, Pietarista kesäkuussa 2005. Olen valmistunut sairaanhoitajaksi vuonna 1988. Olin 8 vuotta töissä Yliopiston sairaalassa hematologisella osastolla. Sitten opiskelin hammashoitajaksi, ja olin 4 vuotta töissä yksityisellä hammasklinikalla. Sitten opiskelin hierojaksi ja minulla oli oma liike. Venäjällä ei saa tehdä hierontaa työtä eikä hammashoitaja työtä, jos ei ole sairaanhoitajan pätevyyttä. Kesäkuussa 2005 vuonna tulin Suomeen ja pääsin AKK opiskelemaan suomen kieli. Keväällä 2006 vuonna olin hakenut Turun AMK SATU – projekti 2 maahanmuuttajalle sairaanhoitajalle koulutus. Olin ensimmäisen varaille henkilö, mutta en päässe silloin opiskelemaan. Sitten kesällä olin töissä Turun kaupungin sairaalassa vuodeosastolla Mäntykoti ykkösessä pari kuukautta lähihoitajana. Sitten olin opiskelemassa AMK (Medicaremix- kursilla) ja tutustuin terveydenhoito- ja sosiaalihoito systeemit Suomessa. Sen jälkeen olin töissä Mellilän vanhain kodissa 1.5 vuotta töissä lähihoitajana.

Elokuussa 2008 vuonna minä pääsin Turun AMK SATU-projekti 3 opiskelemaa sairaanhoitajaksi Suomessa. Meillä ryhmässä oli 16 opiskelija eri maista ja eri kulttuureista. Koulun sisällä on ollut erilaiset tunnit: esimerkiksi hoitotyö, sisätauti, kirurgia, ihotauti, anestesiologia, pediatria, naistentauti jne. Meille annettu kirjat ja meillä oli monta kirjalliset tehtävät. Opimme joka päivästä uusia sanoja, harjoitellamme puhua ja kirjoittaa ja olla rohkea. Meillä oli todella mahtavat opettajat, he osaavat kuunnella, ymmärtää, autaa ja neuvota. Meillä oli järjestetty monta eri harjoittelupaikkoja. Melkein kolmen kuukauden päästä meillä alkoi ensimmäinen työharjoittelu. Työharjoittelu kesti neljä viikkoa. Pääsin ortopediselle kuntoutusosastolle Turun kaupunginsairaalaan. Toinen työharjoittelu olin Emmi-kodilla Turussa ja se kesti kuusi viikkoa. Siellä olivat potilaita, joilla on mieliterveys ongelmia. Keväällä minulla oli työharjoittelu Paimiossa sairaalassa, keuhkot osastolla 114 ja se kesti myös kuusi viikkoa. Syksyllä 2009 vuonna olin työharjoittelussa Liedon terveyskeskuksessa, vuodeosastolla. Vuodeosasto on akuutti, kuntoutumista tukevaa hoitoa antava, yksikkö. Vuodeosastolla hoidetaan jatko-, tutkimus-, katkaisu- ja saattohoitopotilaita sekä lyhytaikaisia, kuten uuden elämäntilanteensa vuoksi tukevaa hoitoa tarvitsevia. Potilaamme olivat työikäisiä sekä vanhuksia. Vuodeosaston toimintaa ohjaavat tärkeät hoitotyön periaatteet ovat kokonaisvaltaisuus, turvallisuus, jatkuvuus ja kuntoutusmyönteisyys. Tavoitteena on tyytyväinen potilas. Viimeinen harjoittelun oli Loimaalla, kirurgisella osastolla, 10 viikkoa meni nopeasti. Minulla oli mahdollisuus jäädä töihin Loimaalle.

Työharjoitteluun aikana sain tehdä sairaanhoitajan työtä. Osallistuin potilaan hoidon suunnitteluun ja hoitotyön prosessiin. Sain enemmän tietoa lääkkeistä, niiden säilytyksestä ja vaikutuksista. Jaoin monta kertaa lääkkeitä potilaille. Tein injektio, mittasin verensokeria, tutustui eri tietokoneohjelmaan, kirjoitin Pegasos- tai Miranda-ohjelmaan tietokoneella. Olin mukana lääkirinkierrolla ja eri miingit potilaan jaksamisesta ja jatko hoitoon suunnitelmasta. Olin tosi tyytyväinen työharjoitteluun ja kiitollinen kaikille ihmiselle jotka olivat töissä minun kanssani.

Kaikin vaikeampi oli opinnäytetyö kirjoittaminen. Ryhmät oli jaettu, 4 henkilöä per ryhmä. Ihmeset olivat eri maasta ja jokainen meistä ajatellut eri tavalla. Oli paljon tietoa tarvinnut hakea tietokoneen avulla, myös meillä ryhmässä oli suunniteltu haastattelut eri ihmisten kanssa ja analysoida vastaukset. Oli vaikea ja monipuolinen työ, mutta saimme aina hyvää apua ja neuvoa meidän opettajalta.

Keväällä 2010 vuonna valmistuin sairaanhoitajaksi ja sain mahdollisuus tehdä sairaanhoitajan työtä Suomessa ja ulkomailla. Pääsin töihin Loimaan kirurgiseen osastoon. Vuoden aikana olin kirurgin sairaanhoitaja ja kesällä olin toissa sisätautisilla osastolla. Olin suorittanut haavahoitajakoulu, työn ohessa. Vuoden työskennellyn jälkeen sain vakituisen paikka sisätauti ja dialyysin osastolla. Olen edelleen työskentelemässä dialyysi yksikössä.

Olin valmistunut Turun AMK SATU-projekti 3, sen jälkeen oli vielä 3 ryhmät. Meillä oli välillä tapaaminen heidän kanssa. Oli mielenkiintoinen keskustella heidän kanssa ja vertailla mitä oli meidän ja heidän opiskelun aikana. Sain tietoa viimeisellä tapaamisella, että SATU – projekti ei enää tule. Se oli todella surullinen uutiset, koska ihan varmasti Suomessa vielä on paljon ammattilaiset ihmiset eri maasta, ketä halua tehdä työtä ja saada mahdollisuus suorittaa sairaanhoitaja todistus, mitä saanut omassa maassa. Olen onnellinen, että sain mahdollisuus suorittaa sairaanhoitaja todistus ja pääsen tekemään työtä mitä minä rakastan. Olen kiitollinen kaikille ihmiselle projekti suunnittelijalle, että annettu meille maahanmuuttajalle mahdollisuus päästä opiskelemaan. Haluan sanoa suuri kiitos kaikille opettajalle. He ovat todella mahtavat ihmiset. Toivon, että olisi mahdollisuus, projektin jatkuu. Ja olisi muille maahanmuuttajalle sairaanhoitajalle mahdollisuus myös suorittaa todistus ja päästä töihin.

Kuva 4.
Mouctar
(Kuva: Mouctar Bah)

Mouctar Bah Amadou SATU4

Olen Mouctar Bah, guinealainen, muutin Suomeen Belgiasta kesällä 2009. Aloitin SATU-ryhmän koulutuksen syksyllä 2010. Olin SATU4:lla: 29.9.2010–29.4.2012, alussa oli todella vaikeaa suomen kielen takia, varsinkin ensimmäinen vuosi. Minulla oli aina sanakirja (Suomi-Ranska-Suomi) kädessä, täytyi kääntää melkein jokainen sana. Minulla ei ollut vapaa-aikaa tai viikonloppua, minun piti lukea koko ajan, minulle tuli muutamaan otteeseen mieleen luovuttaa, mutta opettajien tuet ja neuvot auttoivat minua jaksamaan. Välillä oppitunneilla minua harmitti, kun muut nauroivat enkä minä ymmärtänyt vitsiä. Tein parhaani ja onneksi en luovuttanut, valmistuin Amk-sairaanhoitajaksi keväällä 2012 ja täytin sairaanhoitajaliiton stipendin kriteerit, sain stipendin sairaanhoitajaliitolta.

SATU-koulutus on ollut erinomainen minulle, sain hyvää koulutusta ja siitä lähtien olen ollut töissä sairaanhoitajana, vähän yli kaksi vuotta akuutti sisätautiosastolla (Tyks) ja yli vuoden tein keikkatyötä Turun kaupunginsairaalaissa eri osastoilla ja palvelukodissa.

Tämän jälkeen halusin uusia kokemuksia ja menin suoraan koputtamaan psykiatrisen sairaalan oveen (Kupittaa sairaala), halusin nähdä millainen maailma on psykiatrian puolella, koska Guineassa, kun valmistuin sairaanhoitajaksi vuonna 2003, työskentelin vain sydän- ja sisätautiosastolla (yliopistollisessa keskussairaalaissa) ja infektiovastaanotolla (vain HIV/TB potilaita) Lääkärit ilman rajoja -järjestön kanssa Conakryssa. Kesällä 2016 aloitin psykiatrian osastolla (Kupittaa sairaala, P3 suljettu osasto). Olen hyvin viihtynyt ja haluan jatkaa psykiatrian puolella.

Kuva 5.
Valmistujaispäivänä Sharmila ja SATU-koulutuksen vastuuopettaja Raija Sairanen. (Kuva: Sharmila Regmi)

Sharmila Regmi SATU6

Tulin Suomeen 2013 Nepalista. Kun tulin Suomeen, tunsin alussa, että urani loppunut. Tuli sellainen ajatus, että en koskaan pääse työelämään. En tiennyt, miten voisi työllistyä sairaanhoitajana. Aika on ollut pimeää, hankalaa, haasteellista ja turhauttavaa. Silloin, kun ei ollut tekemistä, en tiennyt oikeaan suuntaan. Tunsin itseni menevän taaksepäin. Vähän ajan päästä, kun aloitin opiskelemaan suomen kieltä, tilanne alkanut on muuttua. Suomen kurssilla sain tietoa SATU-koulutuksesta.

Kun pääsin SATU-koulutukseen vuonna 2014 syksyllä, olin erittäin iloinen ja tyytyväinen. Aloitin haaveilemaan, hymyilemään ja nauttimaan elämästäni. Olin kurssilla, joilla oli 16 opiskelijaa, yhdeksästä eri maasta. Meidän luokassa oli kansanvälisiä sairaanhoitajia, joilla ollut paljon kokemuksia työelämästä sekä omaelämästä.

Kaikki kaverit olivat avuliaita keskenään. Koulun aikana olen oppinut paljon uusia asioita ammatillisesti sekä henkilökohtaisesti kaverista sekä opettajilta. Koulu oli lyhyt eli kesto on ollut vain puolitoista vuotta, mutta meillä on ollut paljon opittavaa. Koulun aikana välillä tuntenut tiukalta sekä haasteelliselta. Me saatiin jatkuvaa tukea, kannusta ja ohjeita kaikilta opettajalta koko kurssin aikana, joka helpotti meidän matkaa. SATU-koulutus oli todella hyödyllinen, tärkeä, joka auttanut minua työllistymään, valmistautumaan Suomen työelämään. Haluaisin kiittää sydämestäni kaikille opettajille sekä ohjaajille opetuksesta ja jatkuva ohjauksesta.

Heti valmistumisen jälkeen sain mahdollisuuden työskennellä Turun yliopistollinen sairaalassa, munuaisvuode-osastolla, joka on ollut unelmani opiskelun aikana. SATU-koulutuksen aikana olen ollut erilaisessa harjoittelupaikassa, joka auttanut työelämässäni.

Kuva 6.

Oxana opinnäytetyön laivaseminaarissa.
(Kuva: Oxana Khalatyan)

Oxana Khalatyan SATU6

Minun nimeni on Oxana Khalatyan. Olen Armeniasta kotoisin. Kun olin 6 vuotta vanha, siten minun perheeni kanssa muutimme Venäjälle asumaan. Olen käynyt peruskoulua, lukiota ja valmistunut sairaanhoitajaksi sekä työn ohella valmistuin bioanalyttikoksi Venäjällä.

SATU-koulutuksen tavoitteena oli mahdollistaa ulkomaalaistaustaisille pätevyitysmkoulutus, jotta he saisivat harjoitella oma alan (sairaanhoitajan) ammattia Suomessa. SATU-koulutuksen aikana sain todella hyviä kokemuksia suomalaisista koulutuksesta, koska opettajat olivat kuin ystäväsi ja kohtelivat kaikkia tasa-arvoisesti. Opettajat olivat erittäin avuliaita ja osasivat opettaa kohderyhmälle ammattitaitoisesti.

Koulutus oli erittäin mielenkiintoinen, koska opiskelijat olivat eri kulttuuritaustaisia. Kauniita ja positiivisia muistoja oli esimerkiksi oman maan ruoanlaitto. Teimme ruokaa ja kaikki saivat maistaa eri kulttuurien ruokia. Ryhmämme toimi hyvin yhteen. Vaikka olimme eri kulttuureista, meillä oli hieno porukka ja yhteinen ilmapiiri. Aika kului mukavasti. Toinen erityisesti mieleen jäänyt muisto oli simulaatio-opetus. Se oli mielenkiintoista ja todella hyödyllistä. Tapahtumista muistan varsinkin valmistujaiset ja esiintymisen juhlassa. Me kaikki opiskelijat esitimme opettajia, ja opettajat olivat yllättyneitä imitaatiosta. Meillä kaikilla oli hauskaa.

Koulutus muutti urapolkuani ja sain lisää mahdollisuuksia. Vaikka opintojen tekeminen toisessa kaupungissa, perhe-elämä ja työn tekeminen viikonloppuisin yhtä aikaa oli vaativaa ja raskasta, 1,5 vuoden SATU-koulutus oli minulle arvokas asia. Maahanmuuttajaopiskelijoille pätevyuden saaminen ja koulutus on erittäin tärkeää, ja se kannatti. Ennen SATU-koulutusta työnhakuni oli rajoitettua, sillä tein lähihoitajan työtä. Koulutuksen jälkeen pystyin hakemaan työtä omalta alalta, eli sairaanhoitajan töitä. Valmistumisen jälkeen olen työskennellyt Tampereella Hatanpään sisätautiosastolla, missä minulla on kiinnostava työ ja hyvä tiimi. SATU-koulutuksen opettajien työ on vaativaa ja heillä on kokemusta työstä. Haluan kiittää heitä heidän panostuksestaan ja kärsivällisyydestään.

Srijana Sapkota SATU7

Pätevyitymiskoulutus on yhdyskäytävä urakehitykselle. Koulutuksen aikana sain mahdollista tutustua suomalaisten kulttuuriin ja myös hoitotyön etiikkaan. Koulutuksen kautta sain vuorovaikutuksessa moneen ammattiryhmien kanssa. Olemme tehneet yhdessä tehtäviä, kävimme tutustumaan suomalaisen vanhoja hoitotyön liittyviä historia (museo), ambulanssi paikka, vanhainkotiin. Osallistuimme monenlaisia simulaatio ja tentteihin. Sen takia opin erilaista työtapoja ja osaan toimia eri tavoin riippuen paikoista.

Kuva 7.

Srijana

(Kuva: Srijana Sapkota)

Päivitin ammattitaitoja, jotka auttoivat minua kehittämään ja toteuttamaan ammattitaitoani kliinisenä sairaanhoitajana eri-osassa. Koulutus auttoi minua ymmärtämään potentiaaliani ja kehittämään urakehityskohdat,

joita terveydenhuollon asiantuntijat ohjasivat. Koulussa harjoittelin monenlaisten kliinisen perus ja syventävä harjoittelua ja paransin hoitotaitoani ja tietoa, joita auttoi minua kehittämään itseäni ja antoi minulle itseluottamusta hoitotyössä.

Koulutuksen kautta tunnistin intialainen ja suomalainen sairaanhoitajan osaamisen ja terveydenhuollon väliset erot. Yritin kehittää kielitasoani myös päivittäin koulussa sekä harjoittelussa. Suomessa kehitetään hoidon prosessi näyttöön perustava tutkimuksen mukaan ja järjestetään kustannukset potilaalle riippuen potilaan hoidon tarpeen mukaisesti. Sairaanhoitajalla on enemmän vastuutyö terveydenhuoltojärjestelmässä.

Opettajia ovat niin mukavia. Olen tyytyväinen koulutukseen. Osaan toimia ja myös yritän kehittää itseäni koko ajan hoitotyössä. Minä olen työskentelemässä Tays:iin sairaalan osasto V3:llä, Tampereella tällä hetkellä. Kiitos

Kuva 8.
Yuting meren rannalla.
(Kuva: Yuting Liu)

Yuting Liu SATU7

Olen Yuting Liu, olen Kiinasta. Olen asunut Suomessa yli yhdeksän vuotta. Olin valmistunut sairaanhoitajaksi Kiinassa vuonna 2008. Valmistuin lähihoitajaksi Suomessa vuonna 2010 joulukuuta. Olen työskentelyt lähihoitajana noin kahdeksan vuotta. Kun olin työskennellyt muutaman vuoden lähihoitajana, aloitin miettimään opiskelemaan sairaanhoitajaksi. Itse huomasin että, olin unohtanut paljon sairaanhoitaja ammattitaidot, kun oli pitkä aika ei ole käyttänyt tai työskentelyt sairaanhoitajaksi. Haluaisin kehittää oman osaaminen ja haluaisin tietää että, millaista työjärjestelmään on sairaalassa Suomessa. Haluan antaa itselle enemmän mahdollista. Ennen kun pääsin sairaanhoitaja pätevoittävä koulutus, yritin hakemaan tavallista suomalainen sairaanhoitaja koulutus. Mutta Suomen kieli on ongelma vielä. Pääsykoe aika on tiukka minulle ja en ehtinyt vastaamaan kaikki kysymyksiä.

Vuonna 2016 tammikuussa, olin hakenut Turun ammattikorkeakouluun maahanmuuttajille suunnattuun sairaanhoitaja koulutukseen ns. SATU-koulutukseen ja pääsen syksyllä opiskelemaan. Olen tosi iloinen ja onnellinen voin opiskella suomen sairaanhoitaja ja saanut sairaanhoitaja tutkinto. Meillä on tosi hyviä opettajat koulussa. Me opiskelimme koulussa melkein joka maanantaista perjantaihin, joka päivä oli järjestänyt eri oppi sisältö. Teoria on vaikea ymmärtää suomeksi, mutta opettajat selittää kaikkia, mitä emme ymmärtää ja kertoa esimerkkisiä heidän työkokemuksista. Se auttanut ymmärtämistä ja myös alkaa tutustua Suomen sairaanhoitopiiriin. Kaikki opettajat ovat kärsivällisiä, he vastanneet kaikki kysymyksiä mitä me kysymme. Ei haittaa, vaikka kysymme paljon sama kysymyksiä.

Meillä on erilaista opiskelukeinot. Esim. verkkokurssit, ryhmäkeskustelut ja tehtävät, muita moniammattilaiset opiskelijan kanssa keskustelut, hoitotyösimulaatio. Me pitää hoitotyösimulaatiosta eniten. Simulaatiossa me harjoitellamme nuken kanssa. Minun mielestä se auttanut me nopeammin tutustua sairaalan osaston hoitotyötä. Yleensä yksi ryhmässä on 2-3 henkilö ja hoitaa potilas. Arvioita potilasvointia ja reagoita miten hoida ja mitä lääkkeitä voi antaa, konsultoitu lääkäriä tarvittaessa. Me käytä koko hoitoprosessi läpi ja aina keskustella simulaation jälkeen, mitä me tarvitsemme kehittää ja mitä tarvitse harjoitella lisää, mitä tarvitse oppia lisää. Se auttanut me tietämme itseä paremmin ja antanut meille enemmän itsetuntoa.

Opin myös sieltä että, tärkeä asia on siitä, me hoidamme potilaita ammatillisesti ja selvitä kaikki asia tai ongelmia. Jos tule jotain ongelma, emme etsiä kenen syytä se on, me hoidamme asia kunnon ensi. Me olemme yksi tiimi. Kyllä kaikella on mahdollista, tulee virheitä, mutta tärkeä on siitä, emme voi vaarantaa potilaita. Potilaiden turvallisuus on tärkeä ja potilas saa tarpeiksi hoitoa. Olen löytynyt työpaikka, se on Helsinki Naistenklinikka leikkausosasto. Olen tosi iloinen, pääsen siellä töihin. Minulla on paljon asia tarvita opiskella ja kehittää vielä. Mutta myös tiedän että, jos antaa minulle mahdollisuus, kyllä minä voin tehdä parasta.

Tässä oli muutamia mukavia SATU-tarinoita. Jokaisen 115 SATU-opiskelijan polku on ollut erilainen ja hyvinkin yksilöllinen. Vieläkin jotkut ottavat yhteyttä vuosien takaa ja kertovat kuulumisia. On ollut ilo olla luotsaamassa heitä kaikkia eteenpäin näinä vuosina.

5 Opettajakaarti

Raija Sairanen

SATU-koulutuksen vastuuhenkilöt, niin opettajat kuin muut henkilöt olivat kaikki ammattitaitoisia sekä hyvin tehtäväänsä perehtyneitä. Kaikki osallistuivat mielellään omaan tehtäväalueeseensa, ketään ei pakotettu tähän. Enemminkin oli kilpailua siitä, kuka sai olla mukana SATU-koulutuksen toteutumisessa. Ensimmäisen koulutuksen järjesti Turun ammattikorkeakoulun terveystalon tulosalue, hoitotyön koulutusohjelma Turussa ja sen jälkeen vuodesta 2006 lähtien koulutus oli terveys ja hyvinvointi-tulosalueen aikuiskoulutuksen (AIKO) ja myöhemmin vuodesta 2014 monimuotokoulutuksen (MYAMK) alla. Koulutusjohtajana oli vuosina 2003–2013 Kaija Lind ja vuosina 2014–2017 Marjut Putkinen. Ensimmäisen ryhmän aikana koulutuspäällikkönä toimi Hannele Paltta, myöhemmin Pia Ahonen. Kahden viimeisen ryhmän kohdalla oli ammattikorkeakoulun organisaatiossa lisäksi monimuoto-opetuksen koulutusvastaavana Liisa Kosonen-Karesto. Opinto-ohjaaja Erja Salmista voitiin konsultoida koko koulutuksen ajan tarvittaessa, samoin opintotoimiston väkeä. SATU-koulutuksen vastuuopettajana, vetäjänä ja tutorina toimi koko ajan Raija Sairanen.

SATU-koulutuksen opettajakaarti oli melkoinen. Osa opettajista oli alusta loppuun asti mukana, osa vain yhden lukukauden, osa tuli ja meni vaihdellen. Näihin vuosiin mahtui useita opettajia, kaikki olivat erinomaisia oman asiantuntija-alueensa osaajia. Opettajat muodostivat SATU-opettajatiimin, jossa heillä oli hyvä mahdollisuus kehittää koulutusta. Seuraavassa luettelo kaikista SATU-opettajista sekä heidän opettamistaan aihealueista:

Aaltonen Kaisa	(2003–2005) sisätautien hoitotyö, saattohoito
Aaltonen Riitta	(2003–2012) tietotekniikka
Aatsinki Petteri	(2011–2016) radiologiset tutkimukset ja sädehoito
Antero Anne	(2006–2010) suomen kieli
Arsalo Irmeli	(2003–2005) hoitotyö, ohjattu harjoittelu
Berglund Mari	(2009–2011) synnytys- ja naisten hoitotyö
Boucht Sirkku	(2011) perheen, lasten ja nuorten hoitotyö
Ellonen Kirsti	(2004–2005) akuutti- ja tehohoitotyö
Elovaara Sirkka-Liisa	(2007) mielenterveystyö
Erkkilä Riitta	(2003–2009) ikääntyvien hoitotyö, päihde- ja mielenterveystyö, ohjattu harjoittelu
Erkko Päivi	(2012–2017) lääkehoito, etiikka, sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmät, hoitotyön auttamismenetelmät, hoitotyön perusteet ja kuntoutus, ohjattu harjoittelu
Eronen-Levonen Ella	(2016) hoitotyön perusteet ja kuntoutus, ensiapu, lääkehoito
Friman Kaisa	(2006–2017) kirurginen hoitotyö, hoitotyön auttamismenetelmät, sisätauti-kirurginen hoitotyö, syventävät simulaatiot
Haapalainen SATU	(2008–2009, 2012–2016) perheen, lasten ja nuorten hoitotyö, lasten mielenterveystyö, kehitysvammaisuus
Halttunen Kirsi	(2012–2016) sisätautien hoitotyö, ikääntyneen hoitotyö, lääkehoito, hoitotyön auttamismenetelmät, terveyden edistäminen ja etiikka, hoitotyön perusteet ja kuntoutus, ohjattu harjoittelu

Heikkinen Katja	(2008–2010, 2014) lääkehoito, opinnäytetyö, ensiapu, potilasturvallisuus, akuutti- ja tehohoitotyö
Homan-Helenius Päivi	(2003–2007) lasten sairaanhoito
Horte Renate	(2005) psykologia
Hynynen Eero-Tapani	(2005) sosiaaliturvapolitiikka
Härmälä Marja	(2003–2005) terveydenhoitotyö, opinnäytetyö
Häsänen Marjatta	(2012–2013) synnytys- ja naisten hoitotyö
Hölttä Raili	(2007, 2010–2013) tehohoitotyö, ensiapu, perioperatiivinen hoitotyö
Immonen Ulriikka	(2008–2014) englannin kieli
Järvinen Johanna	(2004) saksan kieli
Kallio-Kökkö Sari	(2015–2017) synnytys- ja naisten hoitotyö
Kalve Heidi	(2011) kliiniset laboratoriotutkimukset
Kantola Pirkko	(2007) yrittäjyys, laatujohtaminen
Kastu Arja	(2003–2005) hoitotyö, synnytys ja naisten hoitotyö
Konsell Outi	(2004–2005) mielenterveystyö, ohjattu harjoittelu
Korhonen Joonas	(2017) mielenterveys- ja päihdehoitotyö
Kurtti Johanna	(2003–2007) ravitsemustiede
Kuusisto Hannele	(2012–2017) tietotekniikka, tilastolliset menetelmät
Lakanmaa Riitta-Liisa	(2009, 2012) akuutti- ja tehohoitotyö, operatiivinen hoitotyö
Leppämäki Piia	(2003–2004) suomen kieli
Lotila Margetta	(2003–2007) IT-osaaminen, terveydenhoitotyö

Mattinen Annukka	(2010–2017) ravitsemus
Merta Anne	(2016) syöpätaudit ja ikääntyneiden hoito
Niemi Sinikka	(2003–2007) ensiapu, hoitotyö
Nummelin Merja	(2009) sisätautien hoitotyö
Nylund Arja	(2009–2017) hoitotiede, hoitotyön perusteet, hallinto, tuutorointi, yrittäjäyys, terveysalan kehittäminen ja johtaminen, väestön terveys ja terveyden edistäminen, näyttöön perustuva hoitotyö, potilas terveystalvvelu-järjestelmässä, asiakaskekeinen innovatiivinen hoitotyö, tutkimus- ja kehittämistyön menetelmäopinnot, opinnäytetyö
Pulkkinen Satu	(2006–2007) hoitotyö, terveydenhoitotyö, ohjattu harjoittelu
Putko Lasse	(2012, 2014) ensiapu
Päivike Liisa	(2005) kasvatustiede
Pälve Anneli	(2003–2013) kliininen farmakologia, lääketiede
Rajala Sirpa	(2004–2005, 2010–2017) suomen kieli
Ranti Pirjo	(2003) aseptiikka
Saanisto Mari	(2017) perioperatiivinen hoitotyö
Sairanen Raija	(2003–2017) ammatillinen kasvu, tuutorointi, vanhusten hoitotyö, mielenterveys- ja päihdehoitotyö, opinnäytetyö, ohjattu harjoittelu
Salminen Leena	(2003–2007) päihdehoitotyö, opinnäytetyö
Salo-Tuominen Krista	(2016) kliiniset laboratoriotutkimukset
Simola Sanna	(2007) saksan kieli

Stenman Tiina	(2015) akuutti- ja tehohoitotyö, päivystys
Strandell-Laine Camilla	(2003–2015) infektioiden torjunta, hoitotyö, hoitotiede, opinnäytetyö, tuutorointi, ohjattu harjoittelu
Suvivuo Pia	(2010) väestön terveys ja terveyden edistäminen, etiikka
Syrjälä Vappu	(2003–2010) hoitotyö, lääkehoito, sosiaalipolitiikka, ohjattu harjoittelu
Takaeilola Mervi	(2009–2017) hoitotyön auttamismenetelmät, sisätautien hoitotyö, lääkehoito, syöpätaudit ja ikääntyneen hoitotyö, infektioiden torjunta, syventävät simulaatiot, ohjattu harjoittelu
Tenho Anna	(2008) terveyden edistäminen, ravitsemus
Toivonen Seli	(2017) akuutti- ja tehohoitotyö
Tuominen Miia	(2016) terveyden edistäminen ja etiikka
Tuominen Raini	(2012–2015) kliiniset laboratoriotutkimukset
Vesanen Katriina	(2004–2007, 2016–2017) englannin kieli

Näiden yllä olevien opettajien lisäksi hyödynnettiin muitakin asiantuntijoita, kun järjestettiin yhteisiä oppimistapahtumia muiden alojen opiskelijoiden kanssa, esim. suuhygienistien kanssa. Tai kun tarvittiin yhdeksi tunniksi opastusta lasten intubaatiosta tai EKG:n ottamisen erityisvaateista. SATU-ryhmässä kävi myös useita henkilöitä tekemässä opetusharjoittelujaan, mm. Turun yliopiston hoitotieteen laitokselta ja HAMK:n ammatilliselta opettajankoulutuslaitokselta.

SATU-koulutuksen alkaessa vuonna 2003 opettajilla oli monenlaisia odotuksia ja visioita koulutuksen suhteen. Toivottiin tiivistä yhteistyötä niin opettajien kuin opiskelijoiden kanssa ja sitä on koko SATU-koulutus ollutkin! Toivottiin SATU-opiskelijoiden hyväksyntää käytännön kentillä ja että harjoittelupaikat ottavat heidät innolla vastaan. Asenteet ja suhtautuminen maahanmuuttajasairaanhoitajia kohtaan on vaihdellut hyvinkin paljon koko SATU-koulutuksen aikana. Toivottiin SATU-projektin onnistumista ja sen vakiintumista sekä malliksi koko Suomeen ja ehkäpä muuallekin maailmalle.

SATU-koulutus oli vakiintunutta toimintaa ulkoisella rahoituksella 15 vuotta, kunnes rahoitus lopetettiin. Odotettiin opettajien jaksavan olla innovatiivisia ja että opiskelijat jaksavat puurtaa. Opettajien into kannusti ja motivoi opiskelijoita ja niinpä he kaikki valmistuivatkin ja saivat sairaanhoitaja (AMK) -tutkintotodistuksen. Opettajien toiveena oli, että hyödynnetään heidän eri kulttuuritaustojaan myös kotikansainvälistymisessä ja sitä tapahtui. Tavoitteena oli, että he kaikki saisivat työpaikan koulutuksen jälkeen ja niin kävikin. Ajateltiin, että tulevaisuudessa sairaanhoitajista 50 % olisi suomalaisia, loput 50 % maahanmuuttajia. Näin ei vielä ole. Toivottiin tiedotusvälineiden huomioivan SATU-koulutuksen ja niin kävikin varsinkin alkuvuosina. Siitä erillinen artikkeli tässä historiikissa. SATU-koulutuksen alussa oli mottona ”ihmiseltä ihmiselle” ja se säilyi näiden kaikkien vuosien ajan.

SATU-opettajatiimi teki 10 vuotta myöhemmin v. 2013 SWOT-analyysin SATU-koulutuksesta. Alla taulukko 1. SWOT-analyysi 13.3.2013 / SATU-tiimi

VAHVUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none"> * Motivoituneet opiskelijat * Motivoituneet opettajat * Monikulttuurisuus on rikkaus * Hoitajia tarvitaan aina * Vahva ja koeteltu koulutusmalli, laadukkuus * Opettajilla jo vahva ammattitaito opettaa muista kulttuureista tulevia opiskelijoita * Koulutus tunnetaan hoitotyön kentällä jo suhteellisen hyvin * Opiskelijat saavat tukea erilaisuuteensa omassa eri kulttuurien ryhmässä, opiskelijoiden keskeyttämistodennäköisyys varmasti pienempi, kuin jos opiskelisivat normaalissa nuoriso-opiskelijoiden ryhmässä. * Muista kulttuureista tulleet osaavat usein arvostaa koulutusta ja opetusta suomalaisia opiskelijoita enemmän, kaikissa maissa korkeasti koulutautuminen ei ole itsestään selvyyttä * Erilaisuus on arkea, jota voidaan oppimisessa hyödyntää * Melko vakiintunut, innovatiivinen opettajatiimi * SATU-koulutus tunnetaan jo ulkomaillakin tietyissä piireissä 	<ul style="list-style-type: none"> * Kommunikaatio- ja ymmärtämisvaikeudet * Koulutie on pitkä ja raskas * Monikulttuurisuus aiheuttaa joskus yhteentörmäyksiä * Integraatio suomalaisopiskelijoiden ryhmien opetukseen yhä vähäistä * Lähiopetusmäärältään täydet viikot jättävät vain vähäisesti aikaa opiskelijoiden itsenäisille tehtäville. Kun itsenäisiä tehtäviä kuitenkin on paljon, opiskeluvuikot ovat opiskelijoille raskaita, heillä on runsaasti tekemistä opiskelun ja kulttuuriin oppimisen lisäksi. * Suomalainen oppimiskulttuuri (yhdessä oppiminen, oma aktiivinen osallistuminen ja runsas tieto- ja viestintätekniikan käyttö) on opiskelijoille vierasta, siihen tottuminen ja oppiminen vievät alussa aikaa eikä opiskelu ole alkuun niin ”tehokasta” * Yhdessä tekemisen taidot ja vastuunoton puutteellisuus ainakin ensimmäisellä lukukaudella estää /hidastaa monimuotoisten oppimismenetelmien käyttöä * Opetussuunnitelma noudattaa ”orjallisesti” nuorisoasteen opetussuunnitelmaa, vaikkakin AHOTia on käytetty * Todellisen HOPSin tekeminen on jäänyt, koska käytännössä olisi ollut hankalaa saada SATU-opiskelijoita sijoitetuksi eri ryhmiin. Mm. kieli- ja opiskelutaidot rajoittivat sitä.

UHAT	MAHDOLLISUUDET
<ul style="list-style-type: none"> * Rahoitus loppuu * Syrjintä- tai rasismikokemukset * Pätevät ja riittävän kielitaitoiset hakijat loppuvat * Valvira laillistaa hoitajat ilman, että tarvitsee käydä täydennyskoulutusta * Opetushenkilöstön vaihtuessa ei uusilla opettajilla ole yhtä vahvaa ammattitaitoa opettaa muista kulttuureista tulevia opiskelijoita 	<ul style="list-style-type: none"> * Kotikansainvälistyminen * Työllistyminen omalle alalle * Muutokset työyhteisöissä ja toimintakulttuurissa: kaikki oppivat toisiltaan. * Mahdollisuus hyödyntää suomalaisten opiskelijoiden koulutuksessa maahanmuuttaja-opiskelijoiden kokemusta muun kulttuurin terveyden- ja sairaanhoitotyöstä * Ko. ryhmän oppimismenetelminä voidaan käyttää keinoja, joiden avulla saadaan rohkaistua muita Suomeen muuttaneita lähtemään mukaan erilaisiin ryhmiin/ koulutuksiin ja ottamaan itse vastuuta omasta elämästään uudessa kotimaassa * SATU-koulutus voi toimia pätevyitysmiskoulutuksen mallina * Mallia voidaan viedä ulkomaillekin sovelletusti

Nykyisten SATU-opettajien palautteiden mukaan nämä ylläolevat SWOT-analyysin kohdat olivat edelleen ajankohtaisia. Erityisesti voi mainita vahvuuksina sekä opettajien että opiskelijoiden motivaation ja molemminpuolisen oppimisen. Heikkoutena pidettiin joidenkin opiskelijoiden kohdalla kieliongelmiä. Opiskelu oli edelleen paljon omaa aikaa vievää. Uhkana nousi esille viime aikoina syrjintäkokemukset joissakin työpaikoissa. SATU-koulutuksen rahoituksen loppuminen oli todellinen uhka, joka myös toteutui vuoden 2017 lopussa. Kuitenkin SATU-koulutus antoi mahdollisuuden uudenlaisen täydennyskoulutuksen suunnittelulle, jota tehtiin ESR-rahoitteisessa Urareitti-hankkeessa ja jota ESR-rahoitteisen SOTE-silta-hankkeen moduulirakenteinen malli nyt toteuttaa.

Opettajapotpuri

Tässä muutamia SATU-opettajien muistelevia SATU-opettajuuttaan.

Eräs vanha konkariopettaja muistelee:

”Yhden ryhmän kesätehtävien kanssa oli paljon korjaamista. Aina kun pyysi korjauksia, niin yksi korjaus oli tehty ja työ lähetettiin opettajalle otsikolla ”vimmeinen versio, olkaa hyvä”. Näitä vimmeisiä versioita tuli parhaimmista tapauksista reilusti yli 20.

SATU 2 tai 3 ryhmän kanssa saimme hyvät naurut, kun joku opiskelijoista oli kuullut puhuttavan pimeästä kaupasta. Ryhmästä joku uskaltanut kysymään mitä pimeä kauppa tarkoittaa. Kun annoin selityksen, koko ryhmä ratkesi nauramaan, olivat ihmetelleet miten pimeässä (valottomassa) kaupassa voi tehdä ostoksia, kun ei näe mitään.

Monet ilot ja surut on jaettu: lapsia on syntynyt ja niitä on hoidettu koko ryhmän voimin, toisaalta taas jonkun läheinen on sairastunut vakavasti entisessä kotimaassa, eikä ole ollut mahdollisuutta lähteä sinne auttamaan sairastunutta. Harjoittelusta on tullut hylättyjä arviointia, mutta toisaalta taas hienoja onnistumisiakin. Ryhmien nyttikestit ovat aina olleet ihania, on päästy maistelemaan jos jonkinlaisia herkkuja eri puolilta maailmaa.

Parasta on ollut se, että muutamia SATU-ryhmäläisiä ovat tulleet uudelleen opiskelijoiksi täydennyskoulutuksen / erikoistumiskoulutusten kautta (haavaopinnot).”

FM, Lehtori Hannele Kuusisto, SATU-koulutuksen tietotekniikan ja tilastomenetelmien opettajan ajatuksia:

”Ensimmäinen asia, joka tulee mieleen muistellessani vuosien mittaan opettaneitani SATU-ryhmien opiskelijoita, on opiskelijoiden kiitollisuus ja kohteliaisuus. Suomalaiselle opettajalle on häkellyttävää kuulla aina tunnin lopuksi 16 opiskelijan suusta ”Kiitos, opettaja” heidän poistuessaan tunnilta. Opiskelijat ymmärsivät hyvin koulutuksen merkityksen ja olivat kiitollisia ja onnellisia saamastaan mahdollisuudesta opiskella suomalainen sairaanhoitajan tutkinto.

Toinen asia, jonka mielikuvat nousevat vahvasti mieleeni, on yhdessä tekemisen meininki tunneillamme: jaettu riemu onnistumisista ja oivaluksista, opiskelijoiden auttavaisuus toisiaan kohtaan ja itseironinen nauru opiskelijan huomattaessa tehneensä jotain väärin ja oivaltaessaan oikean menettelytavan.

Mukaan mahtuu myös tunteellisia hetkiä: hylättyjen kokeiden aiheuttamia kyyneleitä, kannustusta, tukemista ja ansaittua ylpeyttä opituista asioista. Tutkintotilaisuuksissa jaettu halauksia, joiden ei olisi toivonut loppuvan.

Mahtavaa oli nähdä muutos myös opiskelijoiden fyysisessä olemuksessa tuntien mittaan. Taitojen karttuessa kasvoi myös itsearvostus ja ylpeys opituista taidoista – selkä nousi suorempana, rinta nousi rottingille ja koko olemus muuttui vapautuneemmaksi ja iloisemmaksi. Taidot karttuivat jopa niin hyviksi, että opiskelija pystyikin neuvomaan perheenjäseniään kotona ja sai omassa perhepiirissään aiempaa enemmän arvostusta osaamisestaan.

Kaikkein sykähdyttävimmät kokemukset olivat kuitenkin valmistujaisjuhlat, joissa sain ylpeänä ja kiitollisena ojentaa TIEKE ry:n kansainväliset tutkintotodistukset suoritetusta Kansalaisen @-ajokortista jokaiselle SATU-opiskelijalleni.

Päätän nämä muistelmani nyt samaan aiheeseen, josta aloitin eli kiitollisuuteen, mutta nyt opettajan kiitollisuuteen. SATU-opettajana olen nyt monta kokemusta rikkaampi. Olen saanut tutustua paitsi muihin kulttuureihin, myös moniin ihaniin, lämpimiin ja avoimiin ihmisiin ja kokea heidän kanssaan aitoa yhteisöllisyyttä. Olen erittäin kiitollinen saamastani mahdollisuudesta olla SATU-opettaja.”

Annukka Mattinen, KL, MMM, ravitsemusterapeutti, lehtori: Ravitsemusopetusta maahanmuuttajasairaanhoidajille

"Olen vuosien varrella kokeillut kolmea erilaista opetusmenetelmää ja oppimisympäristöä. Tavoitteena on ollut saada opiskelijat innostuneina mukaan päivittämään kotimaassa hankitut ravitsemusohjaustiedot ja -taidot käyttöpääomaksi myös suomalaisessa työelämässä. Perinteinen luokkaopetus ja osittainen itsenäinen työskentely ovat aina olleet mukana opetuksessa. Tämän lisäksi oppiminen kursseilla on toteutettu mm. DaisyLadies ry:n jäsenille pidettyinä koulutustuokioina. Yksi parhaimmista kokemuksista syntyi, kun yhdistimme suomen kielen ja viestinnän sekä ravitsemuskurssin teemoja. Suomen kielen ja viestinnän opettajana oli Sirpa Rajala.

Uuden kurssin aloittaminen opiskelijoiden kanssa on aina haaste sekä opiskelijoille että opettajalle. Emme tunne toisiamme. SATU-ryhmän kohdalla tämä haaste on ollut erittäin suuri. Ryhmässä yhdistyvät monet kulttuuritaustat, useat eri kielet, ruokakulttuurit jne. Tärkeää on ollut opettajana oivaltaa se, millaiset perusvalmiudet ravitsemusohjaukseen opiskelijoilla on ja miten eri maissa hoitotilanteissa ravitsemusohjaus on sidottu osaksi sairaanhoitajan työtä. Yksi hyvä aktivoititehtävä on ollut oman ruokapäiväkirjan pitäminen ja sen analysointi sekä ohjauksen anto itselle tai luokkakaverille. Ravitsemuskurssi on SATU-ryhmän opiskelijoilla ollut ensimmäisen lukukauden aikana, jolloin opiskelijat eivät vielä ole tunteneet toisiaan. Suomen kielen käyttö ei myöskään vielä ollut päässyt kehittymään. Opiskelimme ravitsemuksen perusteisiin ja ruokavalio-ohjaukseen liittyvää ravintofysiologista sisältöä sekä suomenkielistä ravitsemussanastoa.

DaisyLadies yhteistyö

"Tieto on valtaa ja kieli on avain. Knowledge is power into which language is the key!" Lause on DaisyLadies ry:n vuosikalenterista vuodelta 2010. Teimme opiskelijaryhmien kanssa yhteistyötä DaisyLadies-järjestön kanssa. Opiskelijat kävivät pitämässä järjestön tiloissa Turussa Uudenmaankatu 1. esityksiä ja niihin liittyviä toimintatuokioita Suomeen muuttaneille naisille. Toiminnan "äitihahmo" Hissu Kytö oli edeltä käsin selvittänyt, mistä aiheista turkulaiset maahanmuuttaja naiset halusivat ravitsemuksen osalta tietoa. Useimmiten aiheet koskettivat ruokavalion vaikutusta hyvinvointiin tai eri sairauksiin liittyvää ruokavalio-ohjausta. Suosituimpina aiheina olivat Kohonnut verenpaine ja ruokavalio, Miten saan painon nousun hallintaan, Kohonnut kolesteroli ja ruokavalio, Ravinnon vaikutus mielialaan sekä Veren sokeri nousee, mitä teen?

Esitykset olivat hyvin valmisteltuja ja opiskelijat pitivät ne suomeksi. Vuorovaikutus kuulijoiden kanssa saatiin parhaiten syntymään, kun opiskelijoilla oli Power Point-esityksen ohella mukana havaintovälineitä, kuten ruokamalleja, joista voitiin koota erilaisia lautasmalleja tai verenpainemittari, jolla myös kuulijat innostuivat mittamaan omaa verenpainettaan.

Kahden oppikurssin yhteisopetuksella tuloksia ravitsemusohjaukseen

Maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutuksen SATU 6 -ryhmän kanssa päätimme toteuttaa ravitsemustietojen päivittämisen suomen kielellä kahden oppiaineen Ravitsemus sekä Suomen kielen ja viestinnän yhteistoteutuksena. Opiskelijat saivat Ravitsemuksen opettajalta valmiit asiakasesimerkit, joissa oli kuvattuna asiakkaan tai perheen tilanne. Seuraavilla tunneilla he esittivät tilanteet tehtävänannon mukaisesti.

Suomen kielen ja viestinnän opetuksessa ravitsemusohjaustilannetta käytettiin parikeskustelutilanteena. Kurssin sisältöön liittyen tilanteessa arvioitiin vuorovaikutustaitoja, sanastoa, rakennetta ja ääntämistä sekä kokonaisvaikutelmaa eli miten hyvin hoitaja selviytyi ravitsemusohjauksen suullisesta viestinnästä. Ravitsemuksen opetuksessa ohjaustilanteessa arvioitiin sairaanhoitajan roolissa olevan opiskelijan toimintaa, miten hän kuunteli asiakasta ja osasi liittää ohjauksensa asiakasta motivoiden tilanteeseen.

Opiskelijoiden antama palaute kahden oppikurssin sisältöjen harjoittelemisesta yhtä aikaa luokkaopetustilanteessa oli rohkaiseva. Opiskelijat arvostivat toiminnallista työskentelyä, jossa he pääsivät eläytymään sekä ohjaajan että asiakkaan rooliin. Myös välitön palautteen saanti oli heidän mielestään hyvin tärkeää.”

**Leena Salminen, THM, eläkkeellä oleva lehtori:
YHDESSÄ MATKALLA MUUTOKSEEN –
kokemuksia SATU-koulutuksen opettajana toimimisesta**

”Kun SATU-koulutus Turussa alkoi, monet meistä opettajista olimme vähän hämillämme erityisesti siitä, miten tuo koulutus onnistuu opiskelijoiden heikon kielitaidon takia. Miten osaamme ottaa huomioon heidän heikon suomen kielen taidon ja edistää sitä? Miten tunnistamme oman opetuksemme tuottaman oppimisen kielellisistä puutteista huolimatta? Mahdolliset kulttuuriset erot tuottivat pelkästään positiivisia odotuksia. Kulttuuriset erot ja erilaisuus koettiin heti rikkautena niin meidän opettajien työssä kuin koko oppilaitoksessa.

Lähdin erittäin mielelläni mukaan SATU-ryhmien koulutukseen. Koin itseni jopa etuoikeutetuksi saadessani olla mukana yhteisellä matkalla siinä muutoksessa, joka opetus- ja oppimistoiminnan tuloksena tapahtuu sekä opiskelijoille että minulle opettajana. Osallistuin SATU-koulutuksiin ensimmäisten kolmen ryhmän kohdalla. Olin joidenkin ryhmien kohdalla mukana myös opiskelijavalinnassa osallistumalla opettajahaastatteluihin. Opetusalueitani olivat mielenterveys- ja päihdetyö sekä opinnäytetyö.

Mielenterveys- ja päihdetyö on laajuutensa ja monipuolisuutensa takia opetuksessa hyvin haastavaa. Aina ei ollut helppoa tulla ymmärretyksi kielitaidon puutteiden ja joskus myös asenteiden takia. Aikuisilla opiskelijoilla on jo olemassa paljon tietoa, taitoa ja elämäntekemystä sekä lisäksi aikaisempi alan ammatillinen koulutus sekä mieleton motivaatio oppia uutta. Opettaminen oppimiskeskusteluineen oli minulle erityisen antoisaa ja palautteen mukaan myös opiskelijoille. Opiskelijoiden erittäin korkea motivaatio ja hyvät vuorovaikutustaidot olivat pääasiat, joiden myötä uuden sisäistäminen ja oppiminen tapahtui. Vaikka opiskelijoiden motivaatio oli pääosin oikein hyvä, opiskelu koettiin myös vaativaksi ja rasokkaaksi. Erityisesti opintokokonaisuuden alussa opiskelijat kokivat opettajat auktoriteetiksi, joka omalla kohdallani oli hankala hyväksyä.

Opinnäytetyön ohjaaminen prosessina ja yhteisenä projektina työelämän kanssa oli varsin mielenkiintoinen, antoisa ja kaikkia osapuolien ajattelua uudistava sekä avartava. Projekti eteni vaiheittain. Jokaisen vaiheen tarkoituksenmukainen sisältö edisti ja tuki päämäärään pääsemistä, mikä toteutui projektin raportointina aidoissa työelämätilanteissa. Monet opiskelijat kokivat ainakin aluksi opinnäytetyön jopa turhana, ainakin hyvin vaikeana. Työprosessin edetessä ja oppimistavoitteen selkeytyessä kokemukset muuttuivat positiivisiksi. Kun projekti oli valmis, opiskelijat olivat hyvin ylpeitä saavutuksestaan ja itsestään suorittajana. Minäkin olin ylpeä opiskelijoiden hyvistä suorituksista pitkän ja rankan uurastuksen jälkeen. Erittäin tyytyväisiä lopputuotokseen olivat poikkeuksetta myös työelämän edustajat ja yhteistyökumppanit.

Muistelen SATU-koulutuksen opiskelijoita ja yhteistä matkaamme kiitollisena saamistani positiivisista ja syvällisistä kokemuksista. Monikulttuuriset joulujuhlat, päättäjäiset ym. yhteiset juhlat ja tilaisuudet ovat jääneet unohtumattomasti mieleeni. Lopuksi haluan vielä sanoa, että SATU-koulutuksella ja opiskelijoiden valmistumisella sairaanhoitajiksi Suomeen on ollut merkittävä saavutus toimia hoitotyön tiennäyttäjänä muuttuvassa ja monikulttuurisessa tulevaisuuden yhteiskunnassa.”

Varmasti olisi muillakin opettajilla muistoja, mutta nämä esimerkit on koottu eri alojen asiantuntijoilta. Lisäksi osa opettajista kirjoittaa erillisen artikkelin tähän historiikkiin. Ilman asiantuntevaa SATU-opettajakaartia ei oltaisi kunnialla selviydytty. He kaikki ansaitsevat ison kiitoksen urauurtavasta työstä.

6 Monimuotokoulutuksen ja aikuisopiskelun näkökulmia SATU-koulutuksessa

Liisa Kosonen-Karesto & Pia Ahonen

Turun ammattikorkeakoulun Terveiden ja hyvinvoinnin monimuotokoulutuksessa (ent. aikuiskoulutus) on toteutettu vuosien 2003–2017 aikana maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutusta. EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulleet opiskelijat täydensivät koulutuksen aikana sairaanhoitajan tai muun vastaavan koulutuksen tuottaman tutkintonsa suomalaisen sairaanhoitajakoulutuksen osaamisvaatimusten mukaiseksi ja suorittivat sairaanhoitajan (AMK) tutkinnon.

Monimuotokoulutuksessa sovelletaan aikuispedagogiikan periaatteita. Terveysalan aikuiskoulutuksen pedagogisena lähestymistapana oli sosiokonstruktivistinen oppimiskäsitys. Sosiokonstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan tieto kehittyy sosiallisessa kontekstissa, jossa oppija on aktiivinen tiedon konstruoija tulkiten asioita omasta todellisuudestaan käsin (esim. Enkenberg 2005). Tämän pohjalta siirtyminen Turun ammattikorkeakoulun strategiaprosessissa profiloituun innovaatiopedagogiikkaan (ks. Penttilä ym. 2009) oli varsin luonteva jatke aiemmalle kehittämis-työlle (ks. Ahonen 2010, 12).

Aikuiskoulutuksen toteutuksen keskeisiksi painopisteiksi linjattiin vuonna 2010 työelämälähtöisyys ja työelämän kehittäminen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, monimuotomenetelmät, moniammatillisuus ja monialaisuus, aikuisopiskelijan ohjaus ja yksilölliset opiskelu- ja urapolut, aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, kansainvälisyyteen kasvaminen ja opiskelijoiden aktiivinen osallistuminen koulutuksen laadun kehittämiseen (ks. Ahonen 2010, 13). Nämä linjaukset ovat olleet myös SATU-koulutuksen pedagogista suun-

nittelua ja toteutusta ohjaavia periaatteita. Tässä artikkelissa tarkastellaan SATU-koulutusta siinä mukana olleen opettajatiimin, opiskelijoiden ohjauksen sekä monimuotoisten oppimisympäristöjen ja digitalisaation näkökulmasta.

Opettajien tiimipelillä kohti oppimistuloksia

SATU-koulutukseen valitut opiskelijat olivat lähtökohtaisesti erittäin motivoituneita täydentämään opintojaan saadakseen suomalaisen sairaanhoitajan (AMK) tutkinnon. Sointeen (2005, 40) mukaan maahanmuuttajataustaiset opiskelijat haluavat päästä harjoittamaan ammattiaan Suomessa, mikä on usein syy koulutukseen haikutumiseen. Lähes kaikilla SATU-koulutukseen valituilla opiskelijoilla oli aiempaa työkokemusta sairaanhoitajan työstä omissa kotimaassaan.

SATU-ryhmien toteutuksissa mukana olleet opettajat olivat erittäin motivoituneita ja sitoutuneita työskentelemään maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kanssa. Opettajatiimi (ns. SATU-tiimi) muodostui opettajista, jotka olivat valmiit haastamaan itsensä uudenlaisten pedagogisten ratkaisujen edessä. Monimuotomenetelmien käyttö ja niiden kehittäminen on haastanut opettajat innovaatiopedagogiikan mukaisten opetusinnovaatioiden kehittämiseen (ks. Ahonen 2010, 17). Vaikka opettajatiimiin on vuosien aikana tullut uusia jäseniä, oli ns. perustiimi koossa vielä viimeisessä SATU-koulutuksessa.

Onnistunut tiimityö edellyttää tiimin jäseniltä toiminnallisia taitoja sekä vuorovai-
kutus- ja ongelmanratkaisutaitoja (ks. Nurminen 2010, 99). SATU-ryhmän opetus ei olisi onnistunut ilman opettajien välistä yhteistyötä. Opettajat tapasivat säännöllisesti, suunnittelivat opintojaksojen yhteistoteutuksia ja kehittivät niitä edelleen jatkuvan opiskelijapalautteen perusteella. Opettajat kokivat SATU-ryhmien opetuksen hyvin positiivisena ja voimaannuttavana, vaikka opetuksen suunnittelu ja valmistelu vaativat aikaa ja maahanmuuttajaryhmä haastoi ottamaan käyttöön uusia pedagogisia toimintatapoja.

Hyvän suullisen ja kirjallisen suomen kielen taidon saavuttaminen on yksi SATU-koulutuksen haasteista. Puutteellisen kielitaidon on todettu vaikeuttavan asioiden ymmärtämistä ja erilaisten asiakaspalvelutilanteiden sujumista (Koivuniemi 2012, 40). SATU-ryhmän opiskelijoiden kielitaidon heterogeisuus haastoi opettajan kaikissa kohtaamisissa. Kielitaitoon liittyvien kysymysten lisäksi opiskelijoiden erilainen kulttuurinen tausta, koulutus, työkokemus ja käsitykset asioista edellyt-

tivät opettajilta herkkyyttä tulkita asioita opiskelijan yksilöllisestä taustasta käsin. Keskustelulla oli tämän takia erityinen merkitys maahanmuuttajaryhmän kanssa työskennellessä. Opiskelijat lähtivät hyvin mukaan keskustelemaan ja vuorovai-
kutukselliseen opetustapaan, vaikka heidän aiemmat kokemuksensa oppimisesta, opettamisesta ja opetusmenetelmistä olivat hyvin erilaiset. Monille maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille opettaja on edelleen auktoriteetti, jota kuunnellaan ja kunnioitetaan – ”opettaja, joka opettaa”.

Opettajien erittäin vahva sitoutuminen on ollut yksi selkeä vahvuus SATU-ryhmi-
en opetuksen toteutuksessa, jossa myös opettajat ovat olleet oppijoita. Kokemukset maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa työskentelystä ovat lisänneet sekä yksittäisten opettajien että koko tiimin asiantuntijuutta maahanmuuttajataustaisten aikuisopiskelijoiden opintojen toteutuksesta.

Oppimisen ohjaus keskiössä

Oppimisen ohjaus on keskeinen osa opiskelijan oppimisprosessin tukemista. Ohja-
uksessa varmistetaan, että oppimisen punainen lanka ei katoa ja ettei opiskelija jää yksin. (Lätti & Putkuri 2008, 37.) Aikuisopiskelijalla on elämäkokemusta, aiempia opintoja ja työkokemusta sekä eri toimintaympäristöissä hankittua osaamista, jotka hän tuo mukanaan oppimisprosessiinsa. Tämän takia aikuisopiskelijan opintojen ohjaus on merkittävä ja keskeinen tekijä niin opiskelun etenemisen, positiivisen oppimiskokemuksen ja opiskelumotivaation säilymisen kuin yksilöllisen opintopolun muodostumisen kannalta. (Ahonen 2010,19.) Erilaisin pedagogisin ratkaisuin pyritään ylläpitämään opiskelun mielekkyyttä ja hyödyntämään oppimisessa opiskelijoiden työkokemusta sekä muulla tavoin hankittua osaamista (Lätti & Putkuri, 2008, 37).

Opintojen aloittaminen on aina merkityksellinen asia opiskelijalle. Maahanmuuttajaperheissä esimerkiksi perheen äidin opintojen aloittaminen saattaa muuttaa perhedynamiikkaa kulttuurisista seikoista (esim. naisen asema) johtuen. (Soinne 2005, 54–55.) Kun kyseessä on maahanmuuttajataustainen opiskelijaryhmä, on opintojen alkuvaihe erityisen tärkeä, jotta jokainen opiskelija rohkaistuu vuorovaikutukseen suomen kielellä (Koivuniemi 2012, 26–27). SATU-ryhmien opintojen käynnistyessä huomiota kiinnitettiin erityisesti tutustumiseen, ryhmäytymiseen, oppimaan oppimiseen, opintojen suunnitteluun ja opintojen henkilökohtaistamiseen. Hyvä oppimislampi tukee oppimista ja hyvinvointia, joten ryhmähenkeä vahvistettiin koko

opintojen ajan. Kulttuurien väliset eroavaisuudet olivat näkyvissä jokapäiväisessä työskentelyssä, mikä tarjosi hyvän mahdollisuuden sekä opiskelijoiden, että opettajien kulttuurikompetenssin lisäämiseen.

Ahosen (2010) mukaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) on keskeinen työkalu opintojen suunnittelussa. Jokaiselle SATU-opiskelijalle nimettiin opintojen alussa henkilökohtainen opettajatuutori, joka toimi samalla myös koulutuksen vastuuopettajana. Tuutorin rooli oli merkittävä rooli opiskelijan oppimisen ja ammatillisen kasvun tukemisessa. Monimuotokoulutuksen periaatteena on, että opiskelijan ja opettajatuutorin välinen ohjaussuhde kestää koko opintojen ajan, mikä mahdollistaa luottamuksellisen vuorovaikutuksen kehittymisen. On huomattava, että ohjausvastuu ei jäänyt pelkästään opettajatuutorin vastuulle, vaan koko opettajatiimi ohjasi ja neuvoi opiskelijoita aina tarpeen vaatiessa.

Opiskelija laati yhdessä vastuuopettajan kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman heti koulutuksen käynnistyttyä. Tässä huomioitiin aiemman koulutuksen ja työkokemuksen kautta hankittu osaaminen. SATU-opiskelijoiden koulutustaus- toissa oli paljon eroavaisuutta, osalla oli omassa maassa suoritetun sairaanhoitajatut- kinnon lisäksi Suomessa suoritettuja tutkintoja. Tämän lisäksi suurimmalla osalla opiskelijoista oli vahva kliininen kokemus eri sosiaali- ja terveydenhuollon sektoreil- ta hyvin erilaisista toimintaympäristöistä. Opiskelijoille hyväksiluettiin 90 opinto- pistettä aikaisemman tutkinnon perusteella. Joillakin opiskelijoilla olisi ollut mah- dollista hakea muitakin hyväksilukuja, mutta he halusivat mieluummin osallistua opetukseen ja päivittää aiemmin oppimaansa.

SATU-ryhmän opettajatuutorilta, kuten myös muilta asiantuntijaopettajilta vaadi- taan erityisosaamista maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opetuksessa ja oh- jauksessa, koska oppijoiden elämäntilanne, aiempi koulutus ja työkokemus, yksilöl- liset tavoitteet ja tarpeet ovat mm. kulttuurisista seikoista johtuen erilaiset. Opetta- jatuutorista muodostuikin joillekin opiskelijoille eräänlainen ”äitihahmo”, henkilö, johon voi luottaa ja jonka kanssa voi jakaa asioita. Opiskelijoilla oli jatkuva yhteys opettajatuutoriin. Ymmärtäväinen suhtautuminen esimerkiksi lasten sairastelun ai- heuttamiin käytännön ongelmiin lisää luottamuksen syntymistä ja osoittaa opiske- lijolle, ettei häntä jätetä yksin selviytymään opiskelun ja perhe-elämän vaativasta yhteensovittamisesta. SATU-ryhmän opettajatuutori kantoi erityistä huolta opiske- lijän etenemisestä oppimissuunnitelman mukaan ja henkilökohtaisissa keskusteluis- sa voitiin sopia muun muassa vaihtoehtoisista suoritustavoista ja miettiä yhdessä jak- samista edistäviä tekijöitä.

Monimuotoista opiskelua monimuotoisissa oppimisympäristöissä

Monimuotokoulutuksessa on jo vuosien ajan kehitetty erilaisia oppijälhtöisiä ja ryhmäkohtaisia oppimista tukevia toteutustapoja. Työvoimapolitiittisena koulutuksena toteutetut SATU-ryhmät ovat opiskelleet muista monimuotoryhmistä poiketen kaikkina viikonpäivinä yhteensä 35 tuntia viikossa. Ryhmän vastuuopettaja laati oppimissuunnitelman pohjalta viikkotuntisuunnitelman, johon opintojaksot sijoituivat oppimisen kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. SATU-koulutuksen lähipäivät suunniteltiin ryhmän tarpeet ja asiantuntijaopettajien käytössä olevat resurssit huomioiden. Opiskelijoiden kanssa sovittiin yhteydenpidon ja ohjauksen pelisäännöistä.

SATU-koulutuksessa hyödynnettiin monimuotoisia opetusmenetelmiä ja opetus toteutui erilaisissa oppimisympäristöissä. Lähiopetukseen sisältyi erilaisia seminaareja ja pienryhmätyöskentelyä ja lähiopiskelu toimi tärkeänä vertaistuen ja ohjauksen foorumina. Opetus toteutui myös simuloimalla aitoja asiakas- ja potilastilanteita tai toteuttamalla opetusta erilaisten asiakasryhmien parissa. Etäopiskelulla ja sen erilaisilla toteutustavoilla on merkitystä opiskelijan osaamisen kehittämisessä.

Opetusmenetelmien valinnalla tuetaan osaamistavoitteiden saavuttamista. Yleisimmin käytettyjä opetusmenetelmiä SATU-koulutuksessa olivat opetuskeskustelu, ryhmätehtävät, learning cafe- työskentely, seminaarit, simulaatiot, laboraatio-opetus ja erilaiset yhteistoteutukset. Yhteistoteutuksena moniammatillisen monimuotoryhmän (ns. Monikko-ryhmä) kanssa toteutettiin johtamisopintoihin liittyvä rekrytointiharjoitus, jossa em. ryhmän opiskelijat toteuttivat työhaastattelun SATU-opiskelijoille. SATU-ryhmillä on ollut erilaisia yhteistoteutuksia myös ensihoitaja- ja suuhygienistiopiskelijoiden kanssa. Lisäksi on toteutettu ryhmien välistä mentorointia siten, että suomalaiset opiskelijat toimivat SATU-opiskelijoiden mentoreina. Osalla aktor-mentor-pareista yhteistyö jatkui opintoihin liittyneen mentoroinnin päätyttyä.

SATU-ryhmän opiskelijat ovat toteuttaneet opinnäytetyönsä mm. erilaisina työelämän toimeksiantoina. Opinnäytetöiden lähtökohtana on ollut maahanmuuttajatoiminnan kehittäminen yhteistyössä erilaisten toimeksiantajien kanssa. Aiheet ovat nousseet työelämän tarpeista ja niitä on työstetty tiiviissä yhteistyössä työn tilaajan kanssa. SATU-ryhmän opinnäytetyöprosessi esitellään tarkemmin tämän julkaisun erillisessä artikkelissa.

Digitalisaation askelmerkit SATU-koulutuksessa

Opetuksen digitalisaatio on edennyt kovaa vauhtia erityisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Ensimmäisten SATU-opiskelijoiden aloittaessa opintonsa tietokoneet eivät olleet vielä opiskelijoiden arkipäivää ja Optima verkko-oppimisympäristö oli juuri lanseerattu ammattikorkeakoulun käyttöön. Optima oli yksi merkittävä edistysaskel kohti monimuotoisia oppimisympäristöjä.

SATU-opiskelijat oppivat varsin sujuvasti käyttämään Optimaa ja koulutuksen edessä muitakin verkkotyökaluja. Opiskelijoiden yleiset tietotekniset valmiudet ovat parantuneet huomattavasti viidentoista vuoden aikana. Ensimmäisessä SATU-ryhmässä oli opiskelijoita, jotka arkailivat koskea tietokoneeseen, nykypäivänä tietokone on kaikille tuttu työkalu. Optima oli edelleen käytössä viimeiselläkin SATU-ryhmällä, mutta sen rinnalle oli tullut monia uusia verkkotyökaluja kuten esimerkiksi OneDrive ja OneNote. Uusien verkkotyökalujen käyttöönotto ei ole missään vaiheessa muodostunut opiskelijoiden opiskeluesteeksi. Etäyhteydet mahdollistavat opiskelijalle ajasta ja paikasta riippumattoman opiskelun ja uudet verkkotyökalut mahdollistavat myös aiempaa sujuvamman ryhmätyöskentelyn verkossa (esim. OneNote).

Yhteenveto

Kaikilla SATU-opiskelijoilla oli koulutukseen hakeutuessaan yhteisenä tavoitteena valmistua suomalaiseksi sairaanhoitajaksi ja päästä kiinni työelämään. Tavoitteen ollessa selkeä oli opiskelijoiden ponnistelu tavoitteen saavuttamiseksi nähtävissä koko koulutuksen ajan. Pitkät etäisyydet eivät muodostaneet opiskelijoille estettä osallistua lähiopetukseen, koska he ymmärsivät niiden merkityksen oppimisen kannalta. Koulutukseen pääsy ei myöskään ollut heille itsestäänselvyys, joten he olivat silminnähdessä iloisia ja ylpeitä saamastaan arvokkaasta opiskelupaikasta.

Viimeinen SATU-ryhmä valmistui Turun ammattikorkeakoulun monimuotoyksiköstä joulukuussa 2017. Viidentoista vuoden yhteinen matka on antanut paljon eri osapuolille. Ensinnäkin Turun ammattikorkeakoulusta on valmistunut joukko erittäin osaavia hoitotyön asiantuntijoita suomalaiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Opiskelijoilla on nähdäksemme erittäin hyvät mahdollisuudet sijoittua rikastuttamaan työelämää ja suurin osa heistä on saanut tutkintoa vastaavaa työtä. Toiseksi SATU-koulutuksessa mukana olleille opettajille on muodostunut vahva osaaminen maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opettamisessa.

Turun ammattikorkeakoulussa ollaan parhaillaan luopumassa perinteisestä luento-opetuksesta, mutta SATU-ryhmän opetuksessa perinteinen luento-opetus ei edes olisi ollut mahdollista. Opiskelijoiden kielitaidon kehittyminen ja asioiden välisten yhteyksien hahmottaminen ja pohdinta vaativat yhteistä prosessointia. Tämä on haastanut opettajat automaattisesti miettimään opetusmenetelmiä ja erilaisia toteutustapoja. Kolmanneksi maahanmuuttajakoulutusta toteuttanut verkosto on saanut hyvät eväät maahanmuuttajataustaisen sairaanhoitajien koulutuksen kehittämiseen jatkossa. Tästä hyvänä esimerkkinä on ESR-rahoitteinen SOTE-silta -hanke, jossa tullaan hyödyntämään kaikki SATU-koulutuksen hyvät käytänteet tulevien maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden hyödyksi.

Lähteet:

Aalto, A-M.; Elovainio, M.; Heponiemi, T.; Hietapakka, L.; Kuusio, H-M. & Lämsä, R. 2013. *Ulkomaalaistaustaiset lääkärit ja hoitajat suomalaisessa terveydenhuollossa. Haasteet ja mahdollisuudet*. Raportti 7/2013. Tampere: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 17.5.2018 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104416/URN_ISBN_978-952-245-857-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ahonen, P. 2010. *Terveysalan aikuiskoulutus innovaatioympäristönä*. Teoksessa: P. Ahonen & S. Koivuniemi (toim.) Vastauksia terveysalan oppimishaasteisiin 4. Teemana aikuiskoulutus. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 101. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 7–25.

Enkenberg, J. 2005. *Yliopistopedagogiikka haasteena ja kehittämisen kohteena*. Teoksessa: J. Enkenberg; E. Savolainen & P. Väisänen (toim.) Tutkiva opettajankoulutus – taitava opettaja. Joensuu: Joensuun yliopisto. Savonlinnan opettajankoulutuslaitos. 7–21. Viitattu 26.3.2018. <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/kehys.htm>

Koivuniemi, S. (toim.) 2012. *Maahanmuuttajataustainen koulutettu hoitohenkilöstö sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöissä*. Tehyn julkaisusarja B:1/12.

Lätti, M. & Putkuri, M. 2008. *Aikuisopiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa*. Teoksessa: M. Lätti & P. Putkuri (toim.) Ohjaus on kuin tekisi palapeliä – Näkökulmia aikuisopiskelijan ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja C: Raportteja, 32. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, 35–50.

Nurminen, R. 2010. *Tiimityö innovaatiotoiminnan edellytyksenä*. Teoksessa: P. Ahonen & S. Koivuniemi (toim.) 2010. Vastauksia terveysalan oppimishaasteisiin 4. Teemana aikuiskoulutus. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 101. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 99–104.

Penttilä, T.; Kairisto-Mertanen, L. & Putkonen, A. 2009. *Innovaatiopedagogiikka – viitekehys uutta osaamista luovalle toiminnalle*. Teoksessa: L. Kairisto-Mertanen; H. Kanerva-Lehto & T. Penttilä (toim.) Kohti innovaatiopedagogiikkaa – uusi lähestymistapa ammattikorkeakoulujen opetuksen ja oppimiseen. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 92. Turku: Turun ammattikorkeakoulu 9–24.

Soinne, L. 2005. SATU-projekti. *Maahanmuuttajasairaanhoidajan hoitamaan oppimista estävät ja edistävät tekijät*. Pro gradu-tutkielma. Lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 17.5.2017 <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/92802/gradu00613.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

7 Luennoista toiminnalliseen oppimisen tilaan – pedagogiikan kehittäminen maahanmuuttajien pätevyitysmiskoulutuksessa

Mervi Takaeilola

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien pätevyitysmiskoulutuksessa keskeistä on ollut pedagoginen kehittäminen. Opetuksen lisäksi pedagogisen kehittämisen ovat mahdollistaneet eri hankkeet kuten ESR-rahoitteiset Urareitti ja SOTE-silta. Yhteisopettajuus, simulaatiopedagogiikka, autenttiset materiaalit, osaamisen näytöt ovat olleet keskeisimpiä menetelmiä, joita koulutuksen aikana on kehitelty.

Perinteinen luento, jossa opettaja puhuu ja oppilaat kuuntelevat, on jossain määrin opettavaa, mutta ei välttämättä vie yksilötasolla oppimista syvemmälle tasolle. Jotta oppija pystyisi itse tunnistamaan oman oppimisen ja osaamisen kehittymisen opintojakson aikana, tulisi menetelmiä kehittää. Tämä on aina kiinnostanut minua paljon, joten on luonnollista lähteä miettimään erilaisia pedagogisia ja didaktisia rakenteita. Tällöin opettajan näkökulmasta päästään tilanteisiin, jossa opiskelija pysyy itse tunnistamaan oman oppimisen ja miten sitä syventää osaamisen tasolle sekä miten siirtää se työelämään omana osaamisena. Opiskelijoiden kanssa opettamista ja oppimisen rakenteita on pitänyt kehittää myös yhdessä rohkeasti kokeilemalla. SATU-opiskelijat olivat tottuneet hyvinkin opettajajohtoiseen tapaan opiskella ja opetella asioita ulkoa ja he ovat halunneet myös luentomaista opetusta. SATU-koulutuksessa astumme luento-opetuksesta toiminnallisiin menetelmin – *mitä silloin oli, ei ole nyt ja mitä silloin haluttiin, ei ole nyt.*

Turun ammattikorkeakoulun **innovaatiopedagogiikalle** rakennettu oppimissuunnitelma antaa mahdollisuuden kokeilla, ihmetellä, testata, oppia uudestaan yhdessä ja erikseen. Mikä sen parempaa kuin kehittää toimintaa yhdessä opiskelijoiden ja opettajien kanssa ajatuksella: *Vanhasta löytyy vieläkin jotain uutta*. Aloitin SATU-tiimissä opettajana 2009 ja minua ohjeistettiin, miten kannattaa opettaa. Olin varannut oppitunnille jo aikaisemmin valmiiksi tehtyjä luento-opetukseen tyypillisiä PowerPoint-diaesityksiä, joita ajattelin käyttää samalla tavalla kuin suomen kieltä äidinkielenään puhuville ryhmille. Selkeytin kieliasua ja lyhensin esityksien pituutta. Opettaja puhuu, oppilaat kuuntelevat sujuvasti ja esittävät kysymyksiä. Opettajajohdoinen tapa oli yksi tapa tai tyyli opettaa, minkä myös monet SATU-koulutuksen ryhmissä olleet opiskelijat olivat omaksuneet. Muutaman tunnin jälkeen, kun olin tutustunut ryhmään, alkoi tulla kysymyksiä niin kielestä kuin opeteltavasta aiheesta.

Tunnin päätyttyä opiskelijat jäivät luokkaan kysymään tunnilla epäselväksi jääneitä asioita. Aloin nimittää näitä mielessäni varjotunneiksi, sillä opetin tauoilla enemmän kuin oppitunnin aikana. Jotain oli pielessä. Mietin, uskallanko kokeilla jotain muuta, jotenkin toisella tavalla ja päätin uskaltaa. Sain paljon rohkaisua sekä kollegoilta että ryhmästä. Oppimisen kääntäminen oppijakeskeiseksi antoi palautetta, että jossakin onnistuttiin. Kirjasin kaiken ylös, missä onnistuttiin ja missä mentiin ”metsään”. Tästä alkoi rohkeuteni toimia didaktisesti eri tavalla. Halusin luoda pedagogiikkaan erilaisuutta, jota en ollut aikaisemmin kokeillut.

Ensimmäisenä kokeilin, mitkä materiaalit voisivat toimia yhdessä eri oppiaineiden välillä. Tehtävien tekeminen yksin, pareittain, ryhmissä tai missä muodostelmassa tahansa tuotti hyvin paljon sitä, että opiskelijan oli helppo kopioida tekstiä oppimateriaaleista tai verkosta. Tämä ei vienyt itse oppimista eteenpäin. Tarvittiin jotain muuta. Eri opintojaksojen sisällä testattiin useita tehtäviä, mutta nekin jäivät irrallisiksi kokonaisuuksiksi, koska ammatillisten aineiden tehtävät ja suomen kielen tehtävät olivat erikseen. Toki opiskelijat oppivat hyvin suomen kieltä erillisillä oppitunneilla. Ongelmana oli kuitenkin se, ettei osaaminen lisääntynyt. Olimme kokeilleet usean eri kollegan kanssa tehtäviä, niiden laajuutta, korjattu tehtävänantoja jne.

Autenttiset opetusmateriaalit, siinä se! Olinhan käyttänyt niitä suomenkielistenkin ryhmien kanssa. Toin tehtäviin käytännönläheisyyttä ja autenttisuutta. Yksinkertainen kysymys: *Mitä sairaanhoitajan tulee osata, tehdä ja tietää, jotta hoidosta tulee laadukasta, hyvää ja potilasturvallisuus säilyy?* Tästä lähti tehtävien tulva, jolla vielä kukaan ei ole loppua. Autenttisten opetusmateriaalien käyttö toi oppimistilanteisiin

samankaltaisuutta kuin päivittäisessä hoitotyössä esimerkiksi sairaalassa tai vaikkapa kotihoidossa. Edelleenkin koin, että jokin oleellinen asia puuttui oppimisessa: suomen kielen oppiminen samanaikaisesti ammatillisen aineen kanssa.

Aloin rakentaa harjoitustunteja siten, että niissä harjoiteltiin yksi palanen kerrallaan ammatillista osaamista myös suomen kielen näkökulmasta. Lisäsimme autenttisten materiaalien käyttöä ammattiaineen opetuksessa ja samanaikaisesti suomen kielen opetusta integroitujen oppituntien aikana. Lopulta oltiin tilanteessa, jossa oppiminen yhdistyi ammattiaineen ja suomen kielen osalta. Tyytyväisyys kasvoi sekä opiskelijoissa että opettajalla. Tämän jälkeen alkoi useamman opettajan kanssa tulla ajatus siitä, että miksi opetusta ei voitaisi opettaa myös verkko-oppimisympäristöissä siten, että käytetään oppimiseen samoja materiaaleja. Harjoitustilanteiden jälkeen opiskelijalla oli mahdollisuus jäädä pohtimaan suomen kielen ja kliinisen taidon osalta, mitä tulee vielä oppia ja mitä jo osaan. Tästä kehkeytyi ajatus sairaalapäivästä. Kehitimme sairaalapäivä-idean alun perin yhdessä suomi toisena kielenä opettajan Tiina Hirardin kanssa ja päivä on toteutettu useampaan kertaan eri ryhmien kanssa, viimeisimmässä mukana suomen opettajana oli Sirpa Rajala.

Kuva 1.
Sairaalapäivään valmistautuminen

Sairaalapäivä on yksi toiminnallinen menetelmä, jonka olen halunnut opiskelijoiden kanssa toteuttaa ja siinä päästiin todella tekemään käytännön toiminnan tasolla sairaanhoitajan työtä sekä lisäämään opiskelijoiden suomen kielen käyttöä. Päivän aikana tehtiin useita hoitotyöhön liittyviä taitopajoja, esimerkiksi hoitosuunnitelman aloittaminen ja kirjaaminen, lääkelistojen tekeminen, suomen sisäisten lääkkeiden kirjaaminen ja toteuttaminen, uuden potilaan perehdyttämien osastolle ja erilaiset raportit. Aiheet vaihtelivat opetuksen teemasta riippuen ja ryhmän tarpeen mukaan ja monissa näistä tilanteista mukana oli suomen kielen opettaja antamassa ohjeita ja neuvoja opiskelijan tarpeet huomioiden. Myös ohjaustilanteita, esimerkiksi Marvan-potilaan ohjaus, tehtiin siten, että molemmat opettajat olivat läsnä.

Yhteisopettajuus ja kielitietoinen opettaminen ovat tärkeimpiä oppimista edistäviä elementtejä. Yhteisopettajuudessa keskeistä on kielen ja ammatillisen aineen yhteensovittaminen. Yhteisopettajuus ei aina ole yhdessä luokkatilassa opettamista, vaan sitä pystyy tekemään myös verkossa, jossa opettajat voivat käyttää samaa materiaalia eri näkökulmasta. Luokkatila, joka voi olla muu kuin perinteinen luokkatila pulpetteineen, antaa mahdollisuuden ns. reaaliaikaiseen asioiden toistamiseen, kertaamiseen, uuden oppimiseen. Nämä tilanteet ovat lisänneet opiskelijalle rohkeutta tunnistaa oma osaaminen ja tukea sille, että minä opin ja menen eteenpäin omassa oppimisen tilassa. Opiskelutilanteita on toiminnallistettu siten, että opiskelijat voivat etukäteen ennen tunnille tuloa ottaa aiheesta selvää. He ovat joko ryhmässä tai itsenäisesti miettineet, miten opittavan asian esittää muille opiskelijoille, jolloin tärkeäksi tulee juuri näyttöön perustuvien lähteiden ja tiedon käyttäminen. Tämän jälkeen muut voivat harjoitella ja miettiä perusteluja omalle toiminnalle. Lopuksi tehdään yhteenveto tärkeimmistä asioista.

Oppitunnille valmistautuminen harjaannuttaa opiskelijaa käyttämään näyttöön perustuvia lähteitä, joita käytetään työelämässä. Tiedonlähteiden käyttö on autenttista eli käytetään samoja lähteitä, joita sairaanhoitaja käyttää työvuorojen aikana. Oppimistilanteiden aikana sekä ammattiaineen että suomen kielen opettaja pystyy opettamaan yksilöllisesti opiskelijaa kuitenkin niin, että koko ryhmä oppii. (Hirard & Takaeilola, 2017.)

Sairaalapäivä ja harjoitustunnit eivät kuitenkaan riittäneet. Kouluttauduin simulaation käyttöön hoitotyön opetuksessa ja sain paljon ideoita, miten eri opetussuunnitelman tasolla voi konkretisoida opettamista. Opiskelijan oppimisen tasoa voidaan näin saada edelleen syvemmälle. Lisäksi tunnistetaan samalla puutteita siitä, mitä

suomalainen terveydenhuoltojärjestelmä edellyttää valmistuvalta sairaanhoitajalta. Simulaatiopedagogiikka on tuonut opetuksen osaamisen eri alueita lisääviä osuuksia. Oppimistilanteissa on päästy siis oman oppimisen tunnistamiseen. Simuloiduissa oppimisen tilanteissa opiskelija on pystynyt laaja-alaisemmin tuomaan tietoisuuteen oman osaamisen esimerkiksi terveydenhuoltojärjestelmän ymmärtämisen ja lainsäädännön käytön eri hoitotilanteissa. Alussa kliinisten taitojen oppiminen opetuksessa oli pelkästään ns. kädentaitojen opettelua, joita harjoiteltiin luokkatilanteissa. Harjoittelulle jatkumona tuli työelämäharjoittelut, jossa jatkettiin kliinisten taitojen opettelua. (Handberg & Baraki, 2009; Eriksson ym. 2015; Rajala & Takailola, 2018.)

Simulaatiokoulutukset toivat mahdollisuuden tehdä eri tason simulaatioita. Simulaatiotilanteet ja sisällöt vaihtelivat, kunnes ajatus standardoiduista skenaarioista sai alkunsa muutamien kokeilujen jälkeen. Standardointi tuo tasavertaisuutta ja systemaattisuutta oppimiseen. Standardointi sisällytettiin opetussuunnitelmaan siten, että samat, hyvin testatut simulaatiot olivat kaikille ryhmille mahdollisia. Lisäksi huomioitiin myös sairaanhoitajan osaamisvaatimukset. Simulaatiossa päästään hyvin kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Edetään matalan tason simulaatioista korkeatasoisiin syventäviin simulaatioihin, joissa orientaationa on sisäistää kriittisten taitojen huomioimista kliinisen osaamisen lisäksi kuten tilannetietoisuus, tiimityö, päätöksenteko ja tehtävien hallinta. Nämä pitävät sisällään laajoja sairaanhoitajan osaamisen alueita, joita tuodaan simuloidusti esille eri tasoilla. Opiskelijat olivat erittäin tyytyväisiä siihen, että heidän kokonaisvaltaista toimintaa voidaan ohjata ja antaa palautetta. Lisäksi he pystyvät refleктоimaan avoimessa ympäristössä omaa oppimista ja osaamista. Suomalaiseen hoitotyöhön kuuluu vahvana sairaanhoitajan osaamisen alueena itsenäinen päätöksenteko ja juuri simulaatioilla pääsimme tämän ajatuksen ja tekemisen ytimeen. (Handberg & Baraki 2009; Eriksson ym. 2015; Rajala & Takailola 2018.)

Yhdessä tekemisen opiskelijoiden ja kollegoiden kanssa on mahdollistanut hyvä esimies ja SATU-koulutuksesta vastaava opettaja, jotka ovat ymmärtäneet kehittämisen tarpeet ja antaneet siihen tilaa. Työn pedagoginen kehittäminen on vaatinut pitkäjänteisyyttä ja rohkeutta hypätä kokeiluihin mukaan. Tämä on onnistunut hyvässä tiimityön hengessä muiden kollegoiden kanssa. Jatkumona tärkeänä pidän sairaanhoitajan osaamisen näytön kehittämisen, joka jatkuu edelleen SOTE-silta-hankkeessa ja tulevaisuudessa opetuksissa. Osaamisen näyttöön on tuotu mukaan simulaatiopedagogiikka, joka antaa vahvan kehyksen osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle.

Lähteet:

Handberg, A.D. & Baraki, K. 2009. *Seamless Simulation for Undergraduate Pedagogy and Practicum Alignment*. Fall 2009. Viitattu 23.11.2017 <https://www.ncsbn.org/4359.htm>

Hirard, T. & Takaeilola, M. 2017. *Uudistuva opettajuus – yksi innovaatiopedagogiikan kulmakivi*. Viitattu 25.4.2018 <https://uasjournal.fi/3-2017/uudistuva-opettajuus/>

Eriksson, E.; Korhonen, T.; Merasto, M. & Moisio, E.-L. 2015. *Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoidajakoulutuksen tulevaisuus -hanke*. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto, Suomen sairaanhoitajaliitto ry ja kirjoittajat. Bookwell Oy, Porvoo. s. 32–47.

Rajala, S. & Takaeilola, M. 2017. *Ammatillisen kielitaidon kehittyminen sairaanhoidajien pätevoitymiskoulutuksessa. Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. Lokakuu 2017. Viitattu 25.4.2018 <https://www.kieliverkosto.fi/fi/article/ammattillisen-kielitaidon-kehittyminen-sairaanhoidajien-patevoitymiskoulutuksessa/>

8 SATU suomeksi

Sirpa Rajala

Sadun alku saattaa näyttää tältä:

mina olen X ja minä opiskelin suomea Helsingin yliopistossa.

Helsingin yliopisto on 6 suomen kursit ja mina opiskilin suomea 1, 2 ja 3.

jus minulle on vapaa aika minä lue lehti ja surffa netistä tai katsa televisiota juskus suo suomalaisia

suomi TV muuta en katsu paljon suomalaisit ohjelmat.

minä ymmärrän paljon suomea mutta kirjoitin huono koska suomea ole eri voclaalit minun äidinkile ei ole esimerkki (y, ö, ä).

en tiedä mitä tehdä parantaa minun oppimista tai suomen kieli opiskelelimista.

Mutta me opettajat tiesimme, että sekä oppiminen että suomen kieli tulevat kehittymään. Kartoitin alussa kaikkien opettamieni SATU-ryhmien kielitaitoa kirjallisilla tehtävillä ja henkilökohtaisilla haastatteluilla. Yllä oleva lainaus on erään opiskelijan alkukartoituksessa kirjoittamaa tekstiä, jossa tehtävänä oli kertoa tarkentavia kysymyksiä sisältävän tehtävänannon avulla, miten hän oli opiskellut tai oppinut suomea. Lähtötaso ja opiskelijoiden taustat olivat hyvin moninaisia, ja niitä käsitelään tämän julkaisun Ihanaiset SATUlaiset -artikkelissa. Siltikin voin sanoa, että maahanmuuttajasairaanhoidajien ryhmät ovat olleet homogeenisimpia ryhmiä, joita suomi toisena kielenä -opettajana olen koskaan kohdannut.

Aloitin työt Turun ammattikorkeakoulussa syksyllä 2004 ja tulin SATU-ryhmän opettajaksi saman tien kesken ensimmäisen pätevyitysmiskoulutuksen. Paljon enemmän jännitin suomenkielisten tutkinto-opiskelijoiden opettamista kuin maahanmuuttajaryhmää: olinhan aiemmin opettanut eritasoisia aikuisten maahanmuuttajien ryhmiä monenlaisissa organisaatioissa – ryhmiä alkeistasosta akateemisiin maahanmuuttajiin, yleisiin kielitutkintoihin valmistavia ryhmiä, työvoimapoliittisia koulutuksia ajalta ennen kotoutumiskoulutusta. Tunsin siis olevani SATU-ryhmän parissa omimmillani enkä ehkä alkuun edes ymmärtänyt, miten erityislaatuisesta koulutuksesta ammattikorkeakoulukentällä olikaan kyse. Palasin SATU-koulutusten opettajaksi vuonna 2010 muutaman vuoden tauon jälkeen ja siitä eteenpäin olen ollut mukana koulutuksen loppuun asti. Anne Antero toimi kahden ryhmän suomen opettajana.

Tarkastelen tässä artikkelissa SATU-koulutuksen suomen kielen opetusta ja kielenopetuksen muutoksia vuosien varrella. Esittelen suomen kielen opintojaksojen sisältöjä, tehtäviä ja erilaisia toteutuksia. Kerron myös muutamista integroiduista tehtävistä ja yhteistyöstä eri opintojaksoilla ammattiaineiden opettajien kanssa. Kaikissa SATU-ryhmissä tavoitteena on ollut integroida suomen opetusta ammattiaineisiin, mutta suurimmaksi osaksi opintojaksot ovat edenneet itsenäisesti erillisinä. Osana suomen kielen opintoja tarkastelen myös kypsyysnäytettä ja valtionhallinnon kielitutkintoa. Lopuksi tarkastelen SATU-koulutuksen jatkoa, johon saatiin vauhtia ESR-rahoitteisesta Urareitti-hankkeesta ja joka toteutuu vuodesta 2018 alkaen ESR-rahoitteisen SOTE-silta -hankkeen muodossa.

Hyppäsin siis liikkuvaan junaan syksyllä 2004 aloittaessani opettajana ensimmäisessä SATU-ryhmässä. Ryhmässä oli ollut paljon kuohuntaa – suurimmat tunteet, odotukset ja paineet tuntuivat kohdistuvan suomen kieleen. (Ruotsala, Sairanen & Vanhanen 2005, 27–28). Tunnekuohuilta ei ole välttytty myöhemmin muissakaan ryhmissä. Edelleenkin paineet kohdistuvat suomen kielen koulutukseen. Kysymys ”riittävästä osaamisesta” on ajankohtainen edelleen keskustelussa maahanmuuttajien koulutuksesta, kotoutumisesta ja osallisuudesta yhteiskunnallisesti. (Ks. esim. Lehtimaja 2017; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.)

Tavoitteet suomen kielen opiskelussa

Opetussuunnitelmat kaikissa SATU-koulutuksissa ovat mukailleet vastaavia ”suomalaisen” sairaanhoitajien opetussuunnitelmia, joissa pakollisia suomen opintoja (Suomen kieli ja viestintä eli ns. SUVI-kurssi) on kolme opintopistettä. SATU-ryhmissä vapaavalintaisista opinnoista on saatu lisäksi neljä opintopistettä, yhteensä koulutuksiin on siis sisällynyt seitsemän opintopistettä suomea. Määrä tuntuu pieneltä, mutta muistettava on, että koko koulutus on ollut alusta asti kokonaan suomenkielinen. Käytännössä opiskelijat ovat opiskelleet suomea ja suomeksi kahdeksan tuntia päivässä koko koulutuksen ajan.

Suomen kielen ja viestinnän osaamisen tavoitteet ovat olleet samat kuin suomenkielissä AMK-tutkinnoissa. Yhteiset tavoitteet on laadittu alun perin yhteistyössä ammattikorkeakoulujen suomen kielen ja viestinnän opettajien yhteistyöverkostossa:

Opiskelija pystyy toimimaan tarkoituksenmukaisesti työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa. Hän osaa ottaa huomioon vastaanottajan, tilanteen ja alan vaatimukset sekä viestiä jäsentyneesti, ymmärrettävästi ja vakuuttavasti. Hän osaa ja haluaa kehittää suomen kielen ja viestinnän taitojaan osana omaa ammattitaitoaan. (Ks. esim. Ammattikorkeakoulun kaikille yhteisten suomen kielen ja viestinnän opintojen kompetenssi- ja osaamistasokuvaukset 2008.)

Miten siis sovellan ja toteutan näitä tavoitteita suomi toisena kielenä -opiskelijoiden kanssa? Kerron seuraavaksi muutamia esimerkkejä suomen opetuksesta.

Sisältö ja tavoitekuvaukset ovat muuttuneet eri ryhmien kohdalla, vaikka peruslähdekohdat ovatkin pysyneet samoina. Esimerkiksi SATU4-ryhmän kanssa pyrin esittämään opintojaksokuvaukset jaettuna kirjoittamiseen, puhumiseen ja puheen ymmärtämiseen, luetun ymmärtämiseen ja kielioppiin (eli rakenteeseen). Jokaisella lukukaudella näihin sisältyi kumuloituvasti uudenlaista ja vaativampaa sisältöä. Jaoin lähitunnit sisällöiltään ja opetusmenetelmiltään neljäksi erilaiseksi teematunniksi: **Kielioppitunneilla**, joilla pääasiallisena oppikirjana toimi *Suomen kielioppia ulkomaalaisille*, tarkasteltiin rakennetta, sanastoa ja harjoiteltiin kirjoittamista. **Työpajatunneilla** käsiteltiin ammattiaineissa esiinnousseita ongelmia ja kysymyksiä hyödyntämällä mm. *Sairaanhoitajan käsikirjaa*. Työpajatunnit sisälsivät myös kir-

joittamisten harjoituksia, erilaisten tehtävien tekemistä, ohjausta ja muiden ajankoh-
taisten asioiden käsittelyä, vaikkapa lähestyvään harjoitteluun liittyen. Esimerkiksi
Jobstep-CV:tä tehtiin yhdessä ATK-luokassa ja olipa siellä välillä tietojenkäsittelyn
lehtori Hannele Kuusistokin paikalla. **Kielistudiotunnilla** keskityttiin ääntämi-
seen, puheen ymmärtämiseen ja tuottamiseen ja tehtäviä tehtiin myös tietokoneil-
la. Kielistudiossa voitiin tarkastella myös erilaisia media-aiheita ja aineistoja, ku-
ten TV-ohjelma *Akuutin* ajankohtaisia aiheita. **Käytännön arkikieltä hoitotyössä**
-tehtävätunneilla keskusteltiin, opiskeltiin sanastoa, puhekieltä ja harjoiteltiin erilai-
sia vuorovaikutustilanteita. Oppikirja *Sairaahan hyvää suomea* toimi hyvänä lähtökoh-
tana, mutta yksinomaan oppikirjojen mukaan opetus ei minkään ryhmän kohdal-
la edennyt. Kaikkia oppikirjoja käytettiin joka tapauksessa eri tehtävissä soveltaen.

Lähituntien määrä viikossa vaihteli ja opiskeluun sisältyi pitkiä harjoittelujaksoja,
joten kovin tyylipuhtaasti suunnitelmani ei aina toiminut. Seuraavan ryhmän ope-
tuksessa yhdistin työpaja- ja studiotunnin, ja käytössä oli oppikirjana *Hoidetaan
suomeksi*. Valitsin sen siitäkkin huolimatta, että se on kielitaitotasoltaan A-tasolla.

SATU6-ryhmälle muokkasin suomen kielen ja viestinnän opintojaksokuvaukset ko-
konaan uusiksi ja ne toimivat myös viimeisen eli SATU7-ryhmän opetuksessa so-
velletusti, koska teimme samalla paljon Urareitti-hankkeeseen sisältyvää kielikoulu-
tuksen kehittämistyötä.

Hyödynsin opintojaksokuvauksissa Eurooppalaista viitekehystä (2008), yleisten
kielitutkintojen (YKI) taitotasokuvauksia (Opetushallitus 2018), korkeakoulutuk-
sen ammatillisia suomi toisena kielenä -viitekehyksiä (Komppa, Jäppinen, Herva &
Hämäläinen 2014) ja lähihoitajan ammatin kielellistä ja viestinnällistä viitekehystä
(Kela, Komppa & Tuononen n.d.).

Suomen kielen opinnot jakautuivat kolmelle tai neljälle lukukaudelle ja kuvasin ete-
nemistä lukukausittain: 1. Suomen kieli käytännön perushoitotyössä, 2. Suomen
kieli hoitotyössä, 3. Suomen kieli erikoissairanhoidossa ja 4. Suomen kieli sairaan-
hoitajan ammatissa. Jokaisella lukukaudella harjoiteltiin uudentyyppisiä ja entistä
haastavampia viestintätilanteita, jotka olivat yhteydessä harjoittelujaksoihin. Ensim-
mäisellä lukukaudella tavoitteena oli perehtyä suomen kieleen käytännön perushoi-
totyössä ja oppia erilaisten (esim. muodollisten ja epämuodollisten) kielimuotojen
tunnistamista, puhekieleen ja ääntämiseen liittyviä asioita, ymmärtämisen varmis-
tamista (esim. tarkistuskysymyksillä), hoitoalan keskeisiä rakenteita sekä kehotta-
mista ja ohjaamista hoitotilanteissa.

Toisella lukukaudella tavoitteiden syventäminen jatkui työharjoitteluista saatujen kokemusten perusteella. Sisältöinä olivat mm. murteet, erityisryhmien puhe, hoitoalan kielen erityisrakenteet, lyhenteet, ammattislangi ja kirjaamiskäytännöt. Uusina viestintätilanteina harjoiteltiin esim. raportointia, kotiuttamista, hoitopalavereja ja puhe-
linviestintää.

Viimeisimpänä laajennettiin näkökulmaa erikoissairaanhoidon ja sairaanhoitajan ammattiin koko laajuudessaan. Aiheina olivat mm. hoitotyön ja terveysalan tutkimus, abstraktit ja käsitteelliset ilmaisut, erikoisalojen ammattikieli sekä säädösten ja määräysten kieli sekä tutkielmatekstin kirjoittaminen ja esiintyminen. Tavoitteena oli, että opiskelija hallitsee hoitoalan erityisrakenteet sujuvasti suullisesti ja kirjallisesti, laajan yleissanavaraston sekä sairaanhoitajan työssä tarvittavan alan sanaston. Harjoituksissa keskityttiin mm. palaveri- ja neuvottelutilanteisiin sekä keskusteluihin potilaan, omaisen, lääkärin, kollegan tai muun ammattilaisen kanssa.

Suomen kielen ja ammattiaineiden integrointia – esitykset mielenterveys- ja päihdetyön opintojaksolla

Suomenkielisten tutkinto-opiskelijoiden suomen kielen ja viestinnän opintoihin sisältyy asiantuntijaesitys eli etukäteen valmisteltu puhe-esitys sovitusta aiheesta. Esityksistä on pidetty kiinni myös SATU-opiskelijoilla ja toteutukset ovat vaihdelleet eri ryhmien kesken. Viimeisin ja vaativin esiintymistilanne kaikilla ryhmillä on luonnollisesti ollut oman opinnäytetyön esittely. Opinnäytetyöprosessia tarkastellaan tässä julkaisussa Nylundin ja Sairasen artikkelissa Opinnäytetyöt vahvistivat ammatillista osaamista ja suomen kieltä.

Muutamien ryhmien puhe-esitykset integroimme Raija Sairasen kanssa mielenterveys- ja päihdetyön opintojaksoon. Opiskelijat selvittivät laajasti erilaisia sairauksia tai ongelmia, kuten depressio, skitsofrenia, ADHD, dementia, itsemurha, alkoholismi tai huumeriippuvuus. Suomen tunnilla kävimme läpi esityksen valmisteluun ja esiintymiseen liittyviä asioita. Esitystilanne oli opiskelijoille jännittävä ja etukäteen hyvinkin stressaava. Esityksissä käytiin läpi nykyisiä suomalaisia hoitokäytänteitä. Esitysten jälkeen keskusteluosuus oli erittäin tärkeä: mielenterveyshoitotyön käytännöt opiskelijoiden entisissä kotimaissa saattoivat poiketa todella jyrkästi suomalaisista. Perehtyminen suomalaisiin hoitokäytäntöihin olikin ensiarvoisen tärkeää ja tehtävänantoon kuului myös valitun sairauden hoitopolun selvittäminen. PowerPoint-esitysmateriaalit toivat

mukaan vankan ammatillisen sanaston ja käsitteistön. Puhuminen esitystilanteessa noudatteli useimmilla kirjoitettua tekstiä, mutta monet myös irrottautuivat etukäteen valmistelusta tekstistä puhumaan aiheesta vapaasti – ja siinäpä saattoi sitten tulla aivan uusiakin sanoja keksittyä: terveystieteiden keskus, mielenterveyskeskus, mielenterveys-sairaala tai sydämistö (sydän- ja verenkiertoelimistö).

SATU4-ryhmän kanssa kokeilin esitystehtävän arvioinnissa soveltaa Eurooppalaisen viitekehyksen mukaista taitotasoarviointia. Tein esityksistä havainnoja samoilla kriteereillä kuin muillakin suomen kielen ja viestinnän kursseilla: sisältö, rakenne, aloitukset ja lopetukset, vuorovaikutus yleisön kanssa, äänenkäyttö jne. Havainnoin myös puheen sujuvuutta, sanastoa, muita kielellisiä ilmaisuja ja ääntämistä. Palautelomakkeessa oli erikseen huomioitu puheen sujuvuus, sanasto, ääntäminen ja intonaatio, puheen lauserakenteet, ymmärrettävyys, vuorovaikutus, PowerPoint-esitys ja kokonaisvaikutelma. Lisäksi kommentoin opiskelijan tekemää itsearviointia. Näin perusteelliseen arviointiin ja palautteeseen ei läheskään kaikissa tehtävissä ole ollut mahdollisuutta.

Muistiinpanoni ja kirjalliset arvoinnit esityksistä ovat säilyneet mappeihin arkistoituina. Myös oma opettajan työni on tullut samalla dokumentoitua ja nyt siitä on tullut siis jo historiaa!

Esitykseen valmistautumisessa ja arviointikeskustelussa korostimme, että onnistunut esitys ei ole pelkästään kielen varassa, vaan monet muut tekijät vaikuttavat onnistumiseen myös. Esitykset toteutettiin parityönä, mutta lisäksi annoin jokaiselle jälkikäteen henkilökohtaista kirjallista palautetta esityksestä esitystilanteen sanallisen palautteen lisäksi. Kaikki saivat ainakin yhden C-tason arvioinnin osa-alueesta sanasto tai arviointilomakkeen kohdasta ”opiskelija osaa pitää pitkän, valmistelun ja muodollisen esityksen vaativasta ammatillisesta aiheesta” (vrt. Eurooppalainen viitekehys 2008, 95). Arvioin joidenkin opiskelijoiden puheen tuottamisen jopa A1-tasolle. Kielitaidon osa-alueet saattavat olla hyvinkin eri tasoilla, se tuli selkeästi esille vaikka vain tämän yhden tehtävän arvioinneissa. Toisaalta opiskelija, joka oli saanut puheen sujuvuudesta tästä esityksestä arvioinniksi A2, pitää vuosia myöhemmin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin koulutuspäivässä satapäiselle yleisölle kiinnostavan esityksen sujuvalla suomen kielellä!

Ravitsemusneuvontaa suomeksi – purot ja vellit sekaisin

SATU6-ryhmän kanssa suunnittelimme ja toteutimme Ravitsemuksen perusteet -opintojaksolla ravitsemuksen opettajan Annukka Mattisen kanssa ravitsemusohjaustilanteen. Ravitsemuksen opetusta tarkastellaan tässä julkaisussa myös erikseen Mattisen Ravitsemusopetusta maahanmuuttajasairaanhoidajille -muistelussa.

Ohjaustilanne oli integroitu ja se oli suomen kielen ja viestinnän kurssin osasuoritus ”ryhmäkeskustelu”. Kyseessä oli opiskelijoiden ensimmäinen arvioitava suomen kielen suoritus ja sijoittui ensimmäiselle lukukaudelle. Ohjaustilannetehtävä oli myös ensimmäinen yhteisopettajuuskokeilumme Annukan kanssa ja samalla simuloitu oppimistilanne – aina simuloinnit eivät kaipaa ympärilleen kalliita erikoislaitteita!

Tehtävänantona oli perehtyä yhteen sairauteen ja sen ravitsemukseen. Opiskelijat olivat laatineet aiheesta tietopuolisen esityksen ravitsemuksen tunnille ennen ohjaustilanneharjoitusta. Opiskelijat perehtyivät mm. seuraavia sairauksia sairastavien ravitsemukseen ja ruokavalioon: diabetes, keliakia, reuma, verenpaine, Alzheimerin tauti, Crohnin tauti, syöpä ja mahaleikkaus, yhteensä 16 potilasesimerkkiä. Suomen opettajalle tässä oli jo haastetta – pelkästään ravitsemus sisältää valtavasti erikoisalan sanastoa. Suomen tunneilla käsittelimme vastaavasti ohjaamiseen, neuvomiseen, käskemiseen, ehdottamiseen liittyviä sanontoja, ilmaisia ja rakenteita oppimateriaalien ja puheharjoitusten avulla. Teimme oppikirjan harjoituksia ja pienimuotoisia päivän ruokalistan suunnitelmia esim. laktoosi-intolerantikoille ja keliakoille niin, että pääpaino oli viestinnässä ja kielessä. Opiskelijat kokosivat ja kertoivat sanastoa ja sanatyyppejä: laktoositon, rasvaton (-ton/tön-loppuiset nominit), vähärasvainen (nen-loppuiset sanat); levite, maitotuote (e-loppuiset sanat) jne. Kielioppia opiskelijat olivat kerranneet itsenäisesti, ja tarkoituksena oli, että sitä ei tarvitsisi lähitunneilla käsitellä. Käytännössä kielioppiasioita on käsitelty ja harjoiteltu paljon suomen tunneilla, niin SATU6-ryhmän kuin muidenkin kanssa.

Ohjaustilanteessa sekä suomen että ravitsemuksen opettaja antoivat palautetta, mutta ei arvosanaa. Tehtävä arvioitiin asteikolla hyväksytyy/hylätty, mutta käytännössä hylättyä ei voinut tulla.

Ravitsemuksen opettaja oli laatinut potilasesimerkit autenttisia tapauksia mukaillen kullekin sairaudelle. Sovimme yhdessä opiskelijoiden roolit, aikataulun ja tavoitteet. Jokainen opiskelija esitti vuorollaan potilasta, jolla on kyseinen tauti ja hoitajaa, joka

ohjaa. Kaikki toimivat siis molemmissa rooleissa. Potilaan roolissa ollut valmistautui perehtymällä omaan sairauteensa ja hoitajan roolissa ollut perehtyi ko. sairauteen ja sen vaatimaan ruokavalioon. Ohjaushetki oli vain noin 5 minuuttia, jonka jälkeen arvioimme yhdessä keskustelua, poimimme ilmauksia, tarkensimme sisältöä tai sanastoa toiset 5 minuuttia. (Kuva 1).

Tehtävän toteutus neljän oppitunnin mittaisena kokonaisuutena onnistui sekä opiskelijoiden että meidän opettajien mielestä hyvin: napakalla aikataulutuksella tilanteet etenivät ja palautekeskusteluihin jäi aikaa. Opiskelijat eläytyivät rooleihinsa, ilmapiiri oli kannustava ja huumoriakin pilkahti mukana. Ääntämisessä on tullut vuosien varrella päivittäin hauskoja tilanteita vastaan, niin tässäkin tapauksessa: poimittakoon esimerkiksi vaikkapa minimiparit puro ja puuro tai veli ja velli, jotka erään opiskelijan ravitsemusohjauksessa menivät sekaisin. Suomen äänteiden kesto on yksi vaikeimmista kielen ilmiöistä oppia. Äänten pituuden kuuleminen on vaikeaa lähes kaikille S2-oppijoille. Sanojen taivutus tuo haastetta vielä moninkertaisesti.

Kuva 1.
Ravitsemusohjaustilanne. (Kuva: Sirpa Rajala)

Kiinnitimme palautteessa eri asioihin huomiota. Mattinen pyrki varmistamaan, että oleelliset asiat kuhunkin sairauteen tai erityisruokavalioon tuli huomioiduksi, eli hän täydensi tarvittaessa ohjauksen sisältöä. Minä vastaavasti pyrin näkemään hoitajan kokonaisvaltaisesti viestijänä huomioiden sanaton viestintää ja nostamalla esiin juuri tämän ohjaustilanteen hyviä puolia: esim. kuuntelemisen, tervehdykset ja esittelyt, ohjauksen kielen, kehotukset jne.

Opettamassa Mervin, Päivin ja Lassen kanssa

Samanaikaisopettajuutta on toteutettu muillakin opintojaksoilla yksittäisillä tunneilla eri teemoista. Laajimmin olemme tehneet yhteistyötä Mervi Takaeilolan kanssa etenkin SATU7-ryhmän kanssa. Takaeilola esittelee hoitotyön ja suomen opiskelun integrointia artikkelissaan Luennoista toiminnalliseen oppimisen tilaan – pedagogiikan kehittäminen maahanmuuttajien pätevyitysmokoulutuksessa. Olemme myös julkaisseet artikkelin Urareitti-hankkeen opetuskokeiluista tavoitteena kielitietoinen yhteis- ja samanaikaisopettajuus, joten en käsittele tässä yhteydessä sitä enempää. (Rajala & Takaeilola 2017).

SATU6-ryhmän kanssa olin Mervin kanssa hoitotyön tunnilla, jolla käsiteltiin aseptista työskentelyä ja infektioiden torjuntaa. Ensin Mervin alusti mm. pukeutumista, suojautumista, kontaminaatiota ja käsienspesua oppimateriaalien avulla. Kielellisesti samoja asioita päästiin harjoittelemaan niin, että opiskelijan tehtävänä oli perehdyttää osastolle saapuvaa harjoittelijaa ja selittää juuri opittua aseptista työskentelyä. Ohjaus- ja perehdytystilanteessa opiskelija joutui kertaamaan asioita ja toiston kautta varmistamaan oppimista. Hän joutui kertomaan omin sanoin ja tuottamaan itse ilmaisuja. Opiskelija joutui myös vaihtamaan kielen rekisteriä virallisemmasta opettajan ja oppimateriaalien yleis- ja ammattikielestä puhekieleen ja jopa ammattilangiin. Sekä suomen että hoitotyön opettaja ohjasivat ja tukivat tarvittaessa opiskelijoita harjoituksessa. Hämmennystä aiheutti pelkästään jo käsineiden useat nimitykset: sormikkaat, hansikkaat, hanskat... Kun siihen vielä lisätään määritteitä, saadaankin suurin piirtein koko suomen sanasto mukaan: puuteriton tehdaspuhdas vinyylikäsine.

Erään kerran hoitotyön perusteiden opintojaksolla aiheena oli potilassiirrot ja tunti toteutui hoitotyön luokassa. Hoitotyön lehtori Päivi Erkko keskittyi ohjaamaan ja näyttämään erilaisia siirtoja ja harjoittelemaan niitä opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat pyrkivät kertomaan koko ajan suomeksi potilaalle, mitä he tekevät, kehottavat

ja pyytävät. Minulla suomen opettajana oli täysi työ kirjoittaa muistiin kaikki mahdolliset kääntymisen ja kääntämiseen, nousemiseen ja nostamiseen liittyvät ilmaiset. Muistiinpanot jaettiin opiskelijoille tunnin jälkeen ja ne käytiin vielä kielellisesti läpi suomen kielen tunnilla. Monille intransitiivi- ja transitiiviverbien ero (siirtää – siirtää, kääntyä – kääntää) on vaikea hahmottaa. Direktiivi-ilmaiset kaikkiaan ovat keskeinen ja haastava puhuttelun tapa sairaanhoitajan työssä. Esimerkiksi milloin sopii ilmaisu Nosta jalkaa! Voitko nostaa jalkaa? Nostaisitko jalkaa ... Missä tilanteessa pitäisi teitellä, entä pehmentää ilmaisu? Puhekieli tuo vielä omat variaatiot näihin kaikkiin mukaan: Nostaisit sä jalkaa! Voit sä nostaa jalkaa jne. Tämän integroidun tunnin saaliina saatiin paljon havainnollisia esimerkkejä sekä konkreettisia tehtäviä SUVI-tunnille. Olen kehitellyt tunnilla muistiin kirjatusta aineistosta myöhemmin jäsentyneemmän tehtävän ja opetusmateriaalin.

Kuva 2.
Learning cafe EAPO-tunnilla. (Kuva: Sirpa Rajala)

SATU6-ryhmän Ensiapua ja poikkeusolojen hoitotyötä (EAPO) työstimme yhdessä Lasse Putkon kanssa (kuva 2). Mukana tunnilla oli myös opetusharjoittelija. Opiskelijat tekivät learning cafe -ryhmissä tehtäviä eri aiheista liittyen onnettomuuksiin ja niiden ehkäisyyn, toimintaan tulipalotilanteessa, liikenneturvallisuuden parantamiseen ja työturvallisuuden parantamiseen. Valtava määrä uutta, vaikeaa sanastoa ja vaativaa asiaa. Aiheet herättivät paljon keskustelua ja tarkennetuksi tuli mm. mitä tarkoittaa kolmiolääkkeet, ennakoiva ajotapa, turvaväli, nopeusrajoitus ja paljon muuta: ulkomaalaistaustaisia naurattaa ja ihmetyttää ilmaistutapa ”kypärä päässä” ja ”heijastinliivi päällä” – kypärähän on pään ympärillä tai päällä, eikä pään sisällä; liivillä tai vaatteilla muutenkaan ei puolestaan ole mitään tekemistä pään kanssa, miten nekin ovat päällä?

”Puhdasta suomea”

Suomen kielen tunneista suuri osa käytettiin tukemaan edellä kuvatun kaltaisesti ammattiaineiden tunteja. Lähdemerkintöjen tukiovetusta oli suomen tunneilla, koska tiedonhakua ja lähteiden käyttöä ja merkintää tarvittiin lähes joka aineessa tai tehtävässä.

Oli meillä aivan omia, pelkästään suomen kielen oppituntejakin silti paljon ja niiden sisältöä olen kuvannut edellä suomen opintojen kokonaisuutta hahmotellessani. Suomen kieli liittyy kaikkeen, kielen opetuksen ja oppimisen erottaminen ammattiaineiden sisällöstä on mahdotonta. SATU-koulutuksissa ”puhdasta suomen kieltä”, jota ehkä kielen rakenteet edustavat (passiivin muodostaminen, imperatiivi, sijamuodot...), ei ole ollut tarkoituskaan opiskella. Käytännössä kielioppia kuitenkin opiskeltiin ja opiskelijat myös toivoivat sitä enemmän. Toisaalta he toivoivat myös paljon käytännön puhekieltä, jota todellisuudessa parhaiten oppi harjoittelujaksoilla. Siksi olikin erityisen hienoa, että viimeisessä SATU-koulutuksessa Urareitti-hankkeen myötä nämä toiveet pystyttiin yhdistämään, kun suomen opettajana pääsin käymään harjoittelupaikoissa ohjaamassa ja jalkautumaan juuri sinne, missä tilanne on päällä ja kieli ankkuroituu käsillä olevaan työtehtävään.

SATU-koulutusten aikana kaikki opettajat ovat tuottaneet valtavat määrät omaa oppimateriaalia, niin myös minä. SATU-ryhmille on lisäksi hankittu omia oppikirjoja opiskelun tueksi ja myöhempää käyttöä varten ammatissa ja työelämässä.

Hankitut kirjat ovat vaihdelleet ryhmittäin. Muun muassa seuraavat kirjat ovat olleet käytössä eri ryhmillä suomen opetuksessa:

Leila White: Suomen kielioppia ulkomaalaisille.

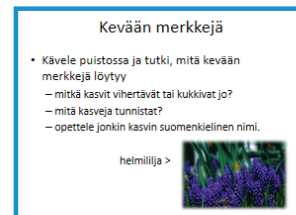
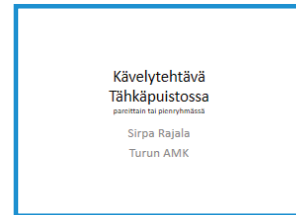
Hannele Jönsson-Korhola & Leila White: Tarkista tästä. Suomen sanojen rektioita suomea vieraana kielenä opiskeleville.

Maria Kela & Eveliina Korpela: Sairaahan hyvää suomea. Terveystieteen suomea maahanmuuttajille. Lääkärilatinan / Lääkärikielen sanakirja

Inkeri Jääskeläinen & Pekka Väkilä: Puhun, kirjoitan, raportoin. Keskusteluopas hoitoalan työntekijöille.

Anu Mustonen, Heidi Sippola ja Nappu Tuononen: Hoidetaan suomeksi

Suomen opetuksessa on luonnollisesti hyödynnetty myös ammattiaineiden käyttöön hankittuja oppikirjoja, esim. *Sairaanhoidajan käsikirjaa* ja erilaisia verkkomateriaaleja. Minkään yksittäisen oppikirjan varassa opetus ei ole edennyt, vaan omien materiaalien ja tehtävien lisäksi olen käyttänyt soveltaen olemassa olevia oppimateriaaleja ja autenttisia materiaaleja. Monet niistä ovat pääasiassa tukeneet itsenäistä opiskelua ja toimineet käsikirjoina. Kieli elää vahvasti ajassa. Useimmat tehtävät toimivat vain yhden ryhmän opetuksessa. Ajankohtaiset artikkelit tai TV-ohjelmiin tehdyt tehtävät vanhenevat nopeasti, eikä niitä voi enää myöhemmin käyttää. Harjoituksista esimerkkinä liitän ohkeen yhden ”kertakäyttötehtävän”, joka kyllä kestää aikaakin ja on sovellettavissa ja muunneltavissa (kuvio 1). Kävelytehtävä Tähkäpuistossa oli aivan viimeisten suomen tuntien ohjelmaa, kun kaikki on jo tehty mitä tehdä voi. Keväällä 2014 valmistuva SATU5-ryhmä sai kävelykokousten hengessä koota kevyesti kevään kasvun ja ammatillisen kasvun aiheita:

Kuvio 1.
Kävelytehtävä Tähkäpuistossa.

Valtionhallinnon kielitutkinnon suorittaminen

SATU-ryhmissä on ollut alusta asti mahdollista suorittaa Valtionhallinnon kielitutkinto koulutuksen kustantamana. Osallistuminen on ollut vapaaehtoista. Useimmista ryhmistä ainakin kaksi kolmasosaa on suorittanut tutkinnon, viimeisessä SATU-ryhmässä kaikki osallistuivat. Tutkinnon on vastaanottanut Opetushallituksen hyväksymä suomen kielen opettaja. Todistukset lähetetään suoraan kotiin henkilökohtaisesti, enkä ole osallistunut tutkinnon arviointiin millään tavalla. Opiskelijat ovat kokeneet tutkinnon tehtävät haastattelua lukuun ottamatta vaikeiksi.

Viimeisten ryhmien kanssa myös kielitutkintoon valmistauduttiin SUVI-tunneilla tietoisemmin tarkastelemalla hallinnon ja työelämän kielenkäyttötilanteita ja tekstejä (esim. palaveriharjoitukset, muistion kirjoittaminen, sähköpostiviestintä). SATU7-ryhmällä oli myös viimeisellä harjoittelujaksolla tehtävä, joka tuki valmistautumista kielitutkintoon ja josta oli sovittu harjoittelunohjaajien kanssa. He havainnoivat ja tekivät muistiinpanoja työyhteisön viestinnästä, valokuvasivat (ohjaajan luvalla) tiedotteita tai ohjeita, jotka koskevat koko työyhteisöä, eivätkä pelkästään hoitotyötä. Samoin he osallistuivat palavereihin ja havainnoivat, miten ja kuka esittelee asioita, mitä asioita käsitellään tai millainen muistio laaditaan.

Kielitaidon kehittyminen

Ryhmien suomen kielen taito koulutuksen alussa on vaihdellut A-tasolta aina C-tasolle. C-tasolla aloittaneita tai sen saavuttaneita on ollut vain muutama koko koulutuksen historiassa. Kokemuksiemme mukaan alun tasosta ei voi vielä päätellä, miten kielitaito tulee koulutuksen myötä kehittymään. Kielenoppimisessa on todellakin kyse yksilöllisestä polusta ja prosessista. Siihen vaikuttavat monet tekijät aina kotikielestä ja omassa elämässä tapahtuvista asioista alkaen – joista pienimpiä ei ole esimerkiksi koko perheen muutto Turkuun äidin opiskelun vuoksi.

Me opettajat olemme todistaneet SATU-koulutuksissa vahvan sairaanhoitajan ammatillisen identiteetin kehittymistä ja lähes rakettimaista kielenoppimista, kun opiskelija harppoo taitotasolta toiselle. Tämän artikkelin alussa oleva tekstikatkelma kertoo, mistä on saatettu lähteä liikkeelle ja esimerkki saman opiskelijan kypsyysnäytteestä (ks. seuraava luku) kertoo, mihin päästiin. Toisaalta olemme myös joutuneet toteamaan, että nousua uudelle taitotasolle ei tapahdukaan, vaan alussa lupaavalta vaikuttanut B-kielitaitotason opiskelija ei kehitykään yhtä nopeasti.

Esimerkiksi ääntäminen on saattanut fossiloitua, eivätkä muutoksia voimakkaaseen aksenttiin tuo runsaatkaan tarjoumat oppimisympäristöstä koulussa tai harjoittelu-paikoilla. (Vrt. esim. Suni 2008, 16–24.)

Kypsyysnäyte – rimakauhua ja ...?

Sairaanhoitajan tutkinnon SATU-opiskelijat ovat suorittaneet alun alkaen muulla kielellä, kaikki eivät suinkaan äidinkielellään, vaan esimerkiksi englanniksi. Kaikkien koulusivistyskieli on ollut muu kuin suomi tai ruotsi. Tästä syystä he eivät voi osoittaa kypsyysnäytteessä erinomaista kielitaitoa, vaan ovat saaneet AMK-tutkin-totodistukseen merkinnän hyvästä kielitaidosta. Kypsyysnäyte on siis toiminut vi-rallisesti ammattialaan perehtyneisyyden kokeena.

Kaikki ovat kuitenkin kypsyysnäytteen kirjoittaneet ja sen hyväksytysti suoritta-neet. Vuosien mittaan on käyty valtakunnallisesti keskustelua erillisen suomi toise-na kielenä -kypsyysnäytteen mahdollisuudesta, mutta sellaista ei ole näillä näkymin tulossa. (Vrt. Kielten ja viestinnän opetuksen käytäntösuositukset ammattikorkea-kouluissa 2016.)

Alla on pieni katkelma kypsyysnäytteestä opiskelijalta, joka koulutuksen alussa ei tiennyt, miten voisi kehittää omaa oppimistaan ja kielitaitoaan. Kieli ei ole virhee-töntä, mutta riittävää: osaaminen täyttää kyseisen kielenkäyttötilanteen vaatimuk-set:

Alussa tutustuimme aihealueeseen yhdessä. Aihe alue oli meille kaikille täysi uusi ja siihen tutustuminen vei meilta paljon aikaa. Aloitimme etsimällä teoria silta millainen on hyvä opaslehti ja perehdyimme suomen selkokielta kasettevään materialiin. Opennäytetyön teoriasosa varten tutustuimme omaishoidon tukeen liittyviin lakeihin, kirjallisuuteen ja tutkimuksiin saatuamme jonkinlaisen kuva siitä, mistä haluaisimme kirjoita opinnäytetyösämme.

Lopuksi

SOTE-silta -hanke jatkaa SATU-koulutusten perinnettä uudistaen. Suomen kielen ja viestinnän opetus muuttuu myös Urareitti-hankkeen kokemusten ja työn tulosten myötä. Suomen kieli kulkee tietoisesti kaikkiin ammatillisiin moduuleihin integroituna. Lisäksi sairaanhoitajan ammatillinen suomi saa oman erillisen opintomodulin, jossa keskitytään työyhteisön viestintään alakohtaisesti. Harjoittelujaksolla toteutuu myös suomen kielen opettajana ohjaus ja kielen oppimista tukevat harjoittelutehtävät.

Mukanani suomi toisena kielenä -opetuksessa on vuosia kulkenut Jarno Pennasen pieni runo. Runon sanat nousevat mieleeni, kun huomaan opiskelijoiden (tai itseni) turhautuvan tai uupuvan; opiskelijat eivät saa ilmaista itseään suomeksi kuten sisimmässään tuntevat, tai minä en osaa ilmaista asiaani niin kuin sen tarkoitan. Olemme monen ryhmän kanssa kyseistä runoa käsitelleet, kun tuntuu, että emme pääse eteenpäin. Joskus runo on toiminut ”saatesanoina” koulutuksen päättyessä. Joskus jotakuta on saattanut lohduttaa myös se, että suomalaiset – ja vieläpä runoilija (Pennanen 1937/2012, 50.)– kompuroivat kielensä kanssa yhtä lailla:

*Eivät koskaan kulje rinnan
sanani ja tekoni:
Joskus sanat
ovat huimaavan kaukana edellä,
joskus nääntyvät
tekojen vauhtiin.*

Arvata saattaa, että ennen kuin runon ajatus on suurin piirtein saatu avattua, on vähintäänkin opettaja elänyt runon tunnelmat läpikotaisin. Mutta kyllä ne sanat ja teot lopulta kulkevat samaakin tahtia ja silloin meidän SATUme on lopussa.

Lähteet:

Ammattikorkeakoulun kaikille yhteisten suomen kielen ja viestinnän opintojen kompetenssi- ja osaamistasokuvaukset. 2008. SUVI-verkosto. Viitattu 14.8.2018 <https://suviverkosto.wordpress.com/about/>

Eurooppalainen viitekehys: Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. 2008. Euroopan neuvosto. Suom. I. Huttunen & H. Jaakkola. 1.–3. painos. Helsinki: WSOY.

Kela, M.; Komppa, J. & Tuononen, N. n.d. *Lähihoitajan ammatin kielellinen ja viestinnällinen viitekehys.* Haettu 1.3.2018 <https://www.s2opettajat.fi/@Bin/763904/0+L%C3%A4hihoitajan+ammatin+kielellinen+ja+viestinn%C3%A4llinen+viitekehys.pdf>

Kielten ja viestinnän opetuksen käytäntösuositukset ammattikorkeakouluissa 2016. AMK-kielten ja -viestinnän asiantuntijatiimi. Kivi-foorumi. AMK-kielten ja -viestinnän foorumi. Viitattu 17.8.2018. <https://kivifoorumi.wordpress.com/kieltenopetuksen-kaytantosuositukset/>

Komppa, J.; Jäppinen, T.; Herva, M. & Hämäläinen, T. 2014. *Korkeakoulutuksen ammatilliset suomi toisena kielenä -viitekehyykset.* Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja, In: AATOS-artikkelit 16, Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.3.2018 URN:ISBN:978-952-6690-12-4

Lehtimaja, I. 2017. *Korkeakoulutetun maahanmuuttajan oikeus oppia suomea.* Kieli, koulutus ja yhteiskunta. Lokakuu 2017. Viitattu 17.8.2018. <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2017-2/korkeakoulutetun-maahanmuuttajan-oikeus-oppia-suomea>

Opetushallitus. 2018. Yleisten kielitutkintojen taitotasot. Viitattu 1.3.2018 http://www.oph.fi/download/169733_Taitotasokuvaukset_CEFR.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. *Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset II.* Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 5/2017. Viitattu 17.8.2018 <http://minedu.fi/documents/1410845/4240776/okm5.pdf/c8ba5aef-5038-4be0-80fd-80d75a00f8e7>

Pennanen, J. 1937/2012. Rivit. Näköispainos. ntamo.

Rajala, S. & Takaeilola, M. 2017. *Ammatillisen kielitaidon kehittyminen sairaanhoitajien pätevoitymiskoulutuksessa. Kieli, koulutus ja yhteiskunta.* Lokakuu 2017. Viitattu 24.8.2018 <https://www.kieliverkosto.fi/fi/article/ammattillisen-kielitaidon-kehittyminen-sairanhoitajien-patevoitymiskoulutuksessa/>

Ruotsala, P.; Sairanen, R. & Vanhanen, S. 2005. *SATU. Sairaanhoidaja Turkuun maahanmuuttajista*. Projektin loppuraportti. ESR. Työvoimatoimisto: Turku.

Suni, M. 2008. *Toista kieltä vuorovaikutuksessa. Kielellisten resurssien jakaminen toisen kielen omaksumisen alkuvaiheessa*. Väitöskirja. Jyväskylä Studies in Humanities 94. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

9 Harjoittelulla varmuutta sairaanhoitajuuteen

Arja Nylund & Raija Sairanen

Harjoittelu oli perus- ja ammattiopintojen lisäksi pakollinen ja kiinteä osa koulutusta (Turun ammattikorkeakoulu 2016). Osa harjoittelusta toteutui ammattikorkeakoulun opetustiloissa luokka- ja simulaatioharjoituksissa, jolloin opiskelijalla oli mahdollisuus harjaannuttaa ja kehittää perustaitojaan voidakseen jatkaa osaamisensa täydentämistä ja kehittämistä erilaisissa harjoittelupaikoissa. Harjoittelut toteutettiin ammattitaitoisen henkilökunnan ja ammattikorkeakoulun opettajan ohjaamana sellaisissa yksiköissä, joissa oli asianmukainen määrä ammattihenkilöstöä ja asianmukaiset potilashoidon apuvälineet. Ammattikorkeakoulu oli vastuussa teoreettisen ja kliinisen opetuksen yhteensovittamisesta ja arvioinnista koko koulutuksen ajan.

Vuonna 2005 siirryttiin korkeakouluissa opintoviikoista opintopisteisiin Bolognan prosessin myötä. Myös SATU-koulutuksessa opintojen laajuudet muutettiin opintopisteiksi. Koska jokaisella ryhmällä on ollut erilainen opetussuunnitelma, niin harjoitteluiden pituudet ja sisällöt ovat myös vaihdelleet. Ensimmäisellä ryhmällä ei ollut lainkaan perushoitoharjoittelua, koska oletimme perushoidon kuuluvan sairaanhoitajan osaamiseen kaikissa maissa. Mutta juuri siinä olikin ongelmia, koska monille perushoito oli vierasta siksi, että se ei kuulunut sairaanhoitajan työhön omassa maassa. Myöhemmillä ryhmillä perushoitoharjoittelu sisällytettiin opintoihin, viimeksi 5 op eli 3 viikkoa, mikä tuntui riittävältä. Ensimmäisellä ryhmällä vuonna 2003 oli kaikkiaan vain kolme harjoittelua: sisätautien, kirurginen ja mielenterveys-harjoittelu, yhteensä 18 opintoviikkoa eli 27 opintopistettä. Jaksot olivat pituudeltaan 4, 8 ja 6 opintoviikkoa ja opiskelijat saivat itse valita, minkä harjoittelun tekivät

ja kuinka pitkänä. Teoriaa heillä olikin paljon eli 61 opintoviikkoa (92 opintopistettä). Seuraavalla ryhmällä vuonna 2006 lisättiin harjoittelua 36 opintopisteeseen ja kolmannelta ryhmältä vuodesta 2008 alkaen se on ollut 40 op.

Viimeisen ryhmän kohdalla 2016–2017 perustason harjoittelujaksot toteutettiin perusterveydenhuollossa (5 op), somaattisessa hoitotyössä (sisätautien, kirurgian ym. yksiköissä, 7 op) ja mielenterveys- ja päihdehoitotyössä (7 op). Syventävien opintojen harjoittelua oli kaksi, joista toinen (9 op) toteutui jossakin erikoisalan yksikössä ja toinen (12 op) opiskelijan oman kiinnostuksen mukaan niin sanotussa uravalintaisessa harjoittelupaikassa. Tavoitteena oli, että opiskelija voisi myös työllistyä valitsemaansa paikkaan AMK-tutkinnon suorittuaan.

Harjoittelupaikkojen metsästystä

Harjoittelupaikat hankittiin ensimmäisten ryhmien kohdalla neuvottelemalla eri terveysalan organisaatioiden kanssa. Tällöin mietittiin myös, mitä lisätaitoja aina ko. opiskelija tarvitsisi ja sen mukaan etsittiin hänelle sopiva harjoittelupaikka eli heille hankittiin räätälöidyt paikat. Tässä oli avuksi opettajien laajat työelämäverkostot. Alussa piti käydä jokaisessa yksikössä kertomassa, mikä tämä SATU-koulu tus oikein on, koska suurimmassa osassa paikoista ei ollut koskaan ennen ollut ulkomaalaista sairaanhoitajaa harjoittelussa tai töissä. Ennakkoluulojen ja -käsitysten raivaaminen vei paljon aikaa. Juuri kun työpaikoilla alettiin tottua SATU-opiskelijoihin, alkoi Suomessa kiristyä maahanmuuttajavastainen, jopa rasistinen ilmapiiri. Siihen saattoi vaikuttaa turvapaikanhakijoiden määrän voimakas lisääntyminen vuonna 2015. Uusia vastaanottokeskuksia perustettiin useille paikkakunnille ja niiden perustamista vastustettiin mielenosoituksin. Maahanmuuttovastaisuus alkoi näkyä voimakkaasti media uutisissa ja myös sosiaalisessa mediassa. Se saattoi vaikuttaa myös SATU-opiskelijoiden harjoittelupaikkojen saamisessa. Varattuja harjoittelupaikkoja peruttiin tai sanottiin suoraan, että maahanmuuttajia ei oteta harjoitteluun. Tästä oletimme, että vallitseva maahanmuuttajavastainen ilmapiiri alkoi vaikuttaa harjoittelupaikkojen saamiseen, mutta se oli vain oma oletuksemme.

Jobstep eli harjoittelupaikkojen sähköinen varausjärjestelmä otettiin Turun AMK:ssa käyttöön v. 2009, mutta SATU-ryhmälle vasta pari vuotta myöhemmin. Siinä kaikki opiskelijat olivat samalla viivalla eikä voitu enää räätälöidä opiskelijan tarpeiden mukaisia paikkoja. Toisaalta Jobstepissä oli kaikki olennainen tieto opiskelijoista (CV:t) ja harjoittelupaikoista saatavilla. Oli tosin onnen kauppa, saiko

juuri haluamansa paikan, koska moni muukin halusi juuri sinne. Suurin osa SATU-opiskelijoista oppi käyttämään Jobsteppiä ja etsimään itse itselleen harjoittelupaikat. Kaikki paikat eivät olleet vielä tässä järjestelmässä, vaan harjoittelupaikkoja löytyi myös suoraan ottamalla yhteyttä. Mutta nyt piti itse hankkia paikat, vastuuopettaja ei enää niitä hankkinut heille. Jobstep opetti opiskelijoille itsenäistä toimintaa ja aloitteellisuutta, joita tarvitaan Suomessa. Ja nythän Jobstep on muuttunut loppuvuodesta 2017 Jobiiliksi, jonka pitäisi olla vielä käyttäjäystävällisempi. Kilpailu harjoittelupaikoista on kiihtynyt vuosi vuodelta, koska niitä on liian vähän suhteessa Suomen koko sote-alan opiskelijamäärään.

Harjoittelupaikkojen kanssa oli tehty sopimukset joko määräaikaisiksi tai jatkuviksi ja harjoittelupaikkoihin maksettiin n. 10 €/opiskelija/päivä. Tämä kattoi ohjauksen sekä suojavaatteet. Opiskelijat olivat vakuutettuja Turun ammattikorkeakoulun taholta. Harjoittelupaikkoina oli pääsääntöisesti Turun alueella Turun kaupungin hyvinvointitoimialan paikat, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Tyksin eri osastot, lähikuntien ja kaupunkien terveyskeskukset ja vanhustenhoitopaikat sekä kolmannen sektorin yksiköt. SATU-opiskelijoiden ohjaus harjoittelupaikoissa vaati hyvää perehdytystä ja aitoa kiinnostusta maahanmuuttajasairaanhoitajia kohtaan. Tämä onnistui suurimmaksi osaksi, mutta puutteitakin oli.

Tavoitteellista harjoittelua

Tärkeinä harjoittelun ohjaavina periaatteina olivat hoitoprosessi, hoitotyön periaatteet, asiakaslähtöisyys, näyttöön perustuva hoitotyö, moniammatillinen tiimityö ja sairaanhoitajan ammatti-identiteetti. Harjoittelun yleistavoitteet ovat noudattaneet koko ajan sairaanhoitajakoulutusta koskevien EU-direktiivien linjausta:

- Opiskelija käyttää ammatillista tieto- ja taitoperustaansa analysoidessaan erilaisen ihmisten hoidon tarvetta, soveltaa hoitotyön keskeisiä periaatteita hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa ja osaa arvioida oman toimintansa perusteita ja vaikuttavuutta.
- Opiskelija työskentelee asiakaslähtöisesti sekä perusteltuun päätöksentekoon pohjautuen eri ikäisten ihmisten ja heidän perheidensä terveyden ylläpitämisessä ja sairauden hoitamisessa

- Opiskelija kehittää edelleen taitojaan potilaan kohtaamisessa ja kunnioittavan hoitosuhteen luomisessa.
- Opiskelija toteuttaa potilaan ja hänen läheistensä ohjausta pyrkien samalla arvioimaan toteuttamansa hoidon ja ohjauksen vaikuttavuutta.
- Opiskelija harjaantuu vastaamaan erityisosaamista vaativan potilaan terveysongelmien tuomiin haasteisiin ja tukemaan potilasta hänen selviytymisprosessissaan.
- Opiskelija syventää käsitystään hoidosta ja pystyy hoitotyön asiantuntijana kehittämään hyvää hoitoa ja sen edellytyksiä moniammatillisissa työryhmissä.
- Opiskelija sisäistää tutkivan työtöteen osaksi hoitotyön asiantuntijuuttaan.

Jokaiselle opiskelijalle nimettiin oma lähiohjaaja, jonka kanssa opiskelija laati harjoittelujaksoille omat oppimistavoitteensa aikaisemman osaamisensa huomioiden. Yhdessä opiskelijan, ohjaavan opettajan ja lähiohjaajan kanssa käytiin vielä tavoitekeskustelu, jolloin tavoitteita täsmennettiin ja varmistettiin, että niissä oli huomioitu myös EU-direktiivin (2013/55) yleissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan pätevyys- ja osaamisvaatimukset. (Ks. taulukko 1.) Opiskelija kirjasi omat tavoitteensa harjoittelulomakkeelle, johon myös osaamisen arvioinnit kirjattiin. Arvioinnit tapahtuivat keskusteluissa yhdessä opiskelijan, harjoitteluohjaajan ja opettajan kanssa joko kasvotusten harjoittelupaikalla tai puhelimitse, mikäli harjoittelupaikka oli kaukana jossakin toisessa kaupungissa, esimerkiksi opiskelijan kotikaupungissa.

Taulukko 1.

Sairaanhoitajien osaamisvaatimukset (Eriksson ym. 2015).

Sairaanhoitajan osaamisvaatimukset
1. Asiakaslähtöisyys
2. Hoitotyön eettisyys
3. Johtaminen ja yrittäjäyys = itsensä johtaminen ja oman osaamisen johtaminen
4. Kliininen hoitotyö
5. Näyttöön perustuva toiminta ja päätöksenteko
6. Ohjaus ja opetusosaaminen
7. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen
8. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö
9. Sosiaali- ja terveyspalvelujen laatu ja potilasturvallisuus

Arviointi kohdistui perushoidon ja erikoishoidon osaamiseen – etenkin lääkehoidon osaamiseen, kirjaamiseen ja suulliseen raportointiin, potilaan ohjausosaamiseen, eettiseen toimintaan ja erityisesti myös suomen kielen taitoon. Suomen kielellä kommunikoinnista otettiin käyttöön Diakonia-ammattikorkeakoulussa käytössä ollut ja hyväksi todettu erillinen arviointilomake vuodesta 2012 lähtien. Lisäksi tärkeinä arvioinnin osa-alueina olivat itsenäisen toiminnan suunnittelu, työyhteisössä toimiminen ja palautteen vastaanottaminen. Näitä kaikkia tarkasteltiin opiskelijan toiminnan tasoilla, joiden mukaan *toiminta oli sujuvaa (A)*, *toiminta tarvitsi ohjausta (B)* tai *toiminnassa oli huomattavia vaikeuksia (C)*. Hyväksytyt harjoittelu edellytti, että puolet arvioitavista taidoista tuli olla joko A - tai B- tasolla. Opiskelijat, ohjaajat ja opettajat olivat pääosin tyytyväisiä. Opiskelijoita pidettiin eettisesti hyvin toimivina sekä potilaille kohteliaina ja ystävällisinä. Itsenäinen sairaanhoitajan työote oli joillekin vaikeaa. Mielenterveys- ja päihdehoitotyön alue oli uutta lähes kaikille. Muutamit erikoissairaanhoidon paikat olivat joillekin liian vaativia puutteellisen

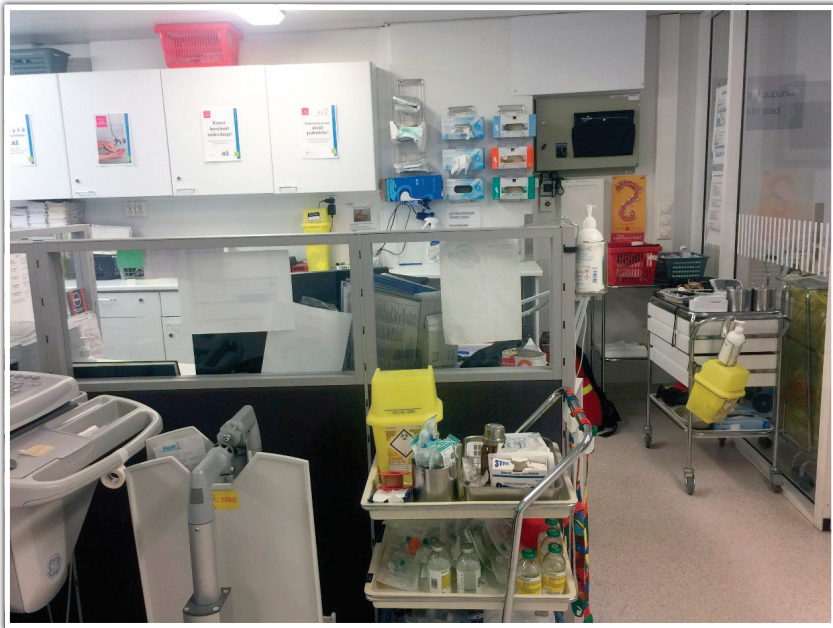
kielitaidon ja/tai hektisen työtahdin vuoksi. Jotkut harjoittelupaikat odottavat vieläkin 100 % suomen kielen taitoa. Opiskelijoilla oli käytössä lääkehoitopassi, johon he kirjasivat kaikissa harjoittelupaikoissa lääkehoidon osaamistaan.

Kaikkiin harjoitteluihin sisältyi myös kunkin jakson teoriaopintoihin liittyvä oppimistehtävä, jossa keskeistä oli näyttöön perustuvan tiedon soveltamisen oppiminen. Oppimistehtävät vaihtelivat eri ryhmillä. Alkuaikoina oppimistehtävän tavoitteena oli perehtyä joka jaksolla yhden potilaan hoitoprosessiin ja miten hyvä hoito toteutui siinä. Syventävällä jaksolla tavoitteena oli perehtyminen yhteen harjoittelupaikassa esiintyvään sairauteen ja sen hoitoon. Viimeisellä harjoittelujaksolla opiskelijan tuli tarkastella hyvää hoitoa omassa harjoittelupaikassaan potilaiden, hoitohenkilökunnan, omaisten ja koko organisaation näkökulmasta. Tärkeää oli löytää myös kehittämiskohteita sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Nämä kaikki esiteltiin harjoittelupaikoissa osastotunnilla.

Myöhemmin kehitettiin potilastapaustehtävää niin, että tavoitteena oli perehtyminen harjoittelupaikassa yhden potilaan hoitosuunnitelmaan hoitosuunnitelmalomakkeen avulla. Tähän lisättiin vielä se, että opiskelijan piti selvittää harjoittelupaikan organisaatiota osana suomalaista sosiaali- ja terveystalvvelujärjestelmää. Syventävän jakson oppimistehtävä muutettiin siten, että piti laatia kirjallinen ohjaussuunnitelma yhdelle potilaalle sekä myös toteuttaa ohjaus.

Viimeisen SATU-ryhmän (2016–2017) kanssa ei toteutettu erillisiä oppimistehtäviä muutoin kuin viimeisessä harjoittelussa, jolloin tehtävä integroitui terveystalv alan johtaminen ja kehittäminen (DELE) -opintojaksoon ja portfolio-opinnäytetyöhön. Tavoitteena oli, että opiskelija osoitti syventäneensä käsitystään hoitotyöstä ja omasta ammatillisesta kasvustaan. Tavoitteena oli lisäksi, että opiskelija osoitti pystyvänsä toteuttamaan hyvää hoitoa ja pohtimaan sen edellytyksiä. Opiskelijan tuli havainnoida työyksikössä toteutettuja kehittämiskohteita tai esittää omia kehittämiskohteita.

Harjoittelujen tavoitteita ja oman osaamisensa kehittymistä opiskelijat kuvasivat portfolio-opinnäytetöissään. Monet ottivat esimerkiksi valokuvia havainnollistamaan harjoittelua (kuvat 1–6). Valokuvissa huomioitiin salassapito eikä kuvia otettu potilaista tai henkilökunnasta.

Kuva 1.
Toimisto. (Kuva: Liu Yuting)

Kuva 2.
Anestesiakone ja anestesiapöytä. (Kuva: Liu Yuting)

Kuva 3.
Hoitokärry. (Kuva: Liu Yuting)

Kuva 4.
Tavallisimmat perusvoiteet. (Kuva: Wang Jia)

Kuva 5.
Lääketabletti. (Kuva: Wang Jia)

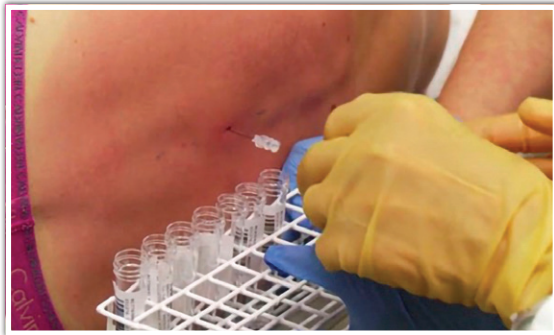
Kuva 6.
Verensiirto on valmis. (Kuva: Liu Yuting)

Alla on erään opiskelijan kuvaus osaamisensa kehittymisestä syventävän harjoittelun jälkeen. Hän oli valinnut uravalintaisen harjoittelun oppimistehtävänsä aiheeksi työhyvinvoinnin, johon myös kiinnitti harjoittelussaan huomiota:

”Olen ollut vanhainkodissa, kaupungin vanhuspsykiatria osastolla, sisätautiosastolla, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri- iho ja sukupuolitauti poliklinikalla, plastiikka ja yleiskirurginen osastolla ja endokrinologian osastolla. Niistä harjoittelusta opin paljon uutta asioita esim. perushoitoa, kotiutumista, haavahoitoa, vahvistan kliinistä taitoa, osallistuin erilaiseen tilanteeseen hoitotyöhön. Työhyvinvointi on tärkeä, työ ja vapaa-aika sekä työntekijän terveys, turvallisuus ja hyvinvointi ovat keskeisiä työhyvinvoinnin osa-alueita, esim. ergonomia liittyy hoitotöihin ja myös apuvälinnet käyttäminen.”

Harjoittelupaikat olivat monipuolisia ja niissä opittiin paljon suomalaisen sairaanhoitajan laaja-alaista työtä ja vastuuta. Joillakin opiskelijoilla oli suoritettuna Suomessa myös lähihoitajan tutkinto ja he olivat jo työskennelleet perushoidossa, osa useita vuosia. Sairaanhoitajan vastuu saattoi tuntua jopa pelottavalta, koska Suomessa sairaanhoitajan työnkuva oli monien mielestä huomattavasti laajempi kuin monissa muissa maissa.

”Ammattipätevyyskoulutuksessa sain hyvää tietoa ja opin uusia asioita. Osallistuin tehdä monista asioista itsenäisesti. Osaan toimia aseptisesti, arvioida kivunhoito ja hoidetaan haavahoito ohjeen mukaisesti. Osaan myös laittaa kestokatetri potilaalle, ja kerätä kaikki välineet joita tarvitse toimenpiteissä. Osaan hyvin seurata verensokeri ja insuliini hoito huolellisesti. Minun paras harjoittelupaikka oli neurologian yksikkö”, kirjoitti opiskelija, joka oli perehtynyt myös erilaiseen välineistöön ja oppinut muun muassa avustamaan ja ohjaamaan potilasta selkädinnäytteen ottamisessa (kuvat 7 ja 8).

Kuva 7.

Likvorinäytteen ottaminen. (Kuva: Hasnija Hadzikic)

Kuva 8.

Malleja porttineuloista. (Kuva: Hasnija Hadzikic)

Suomen kielen kirjoittaminen oli vaikeaa, mutta kehittyi jokaisessa harjoittelussa lisää. Viimeisessä SATU-ryhmässä suomen kielen opettajalla oli mahdollisuus käydä jokaisen opiskelijan luona ainakin kerran harjoittelun aikana. Tarkoituksena oli tukea opiskelijaa suomen kielessä ja arvioida kielen kehittymistä erilaisissa hoitopahtumissa ja potilaskontakteissa.

”Minulla oli 5 harjoittelupaikaa, harjoittelupaikat olivat sisätautien osastolla, vanhustyössä, päihde- ja mielenterveys. Kaikissa paikossa kehitin sairaanhoitajan osaamistani. Harjoittelupaikoissa opin, mitä sairaanhoitajana ei vielä osannut ja vahvistin omia taitojani. Jokainen harjoittelussa minulla oli tavoitteet, jonka toteutin harjoittelunjaksojen aikana. Minun suomi kieli on hyvin kehittynyt”, kirjoitti eräs opiskelija.

Onnistumiset ja positiiviset työharjoittelukokemukset vaikuttavat osaamisen kehittymisen lisäksi sairaanhoitajan ammatti-identiteetin vahvistumiseen. Tämä oli tärkeä huomioida SATU-opiskelijoiden harjoittelujen ohjauksessa ja siksi ohjaajille lähetettiin etukäteen perehdytysmateriaalia SATU-koulutuksesta ja harjoittelun tavoitteista. Tiivis yhteistyö ohjaavien opettajien ja harjoittelupaikkojen välillä oli välttämätöntä.

Harjoittelupaikkojen ohjaajien mietteitä

Tässä muutamien harjoittelupaikkojen ohjaajien mietteitä SATU-opiskelijoiden harjoitteluun liittyen.

Erään kokeneen ohjaajan lausumaa:

Meidän yksikkömme on poliklinikkatyyppinen toimenpideosasto. Työn luonne on haastavaa mm. nopeasti muuttuvien tilanteiden vuoksi. SATU-opiskelijoiden kohdalla meillä on muodostunut haasteeksi riittävä kielitaito. Suomen kielen taito ei ole useinkaan ollut riittävä, joten oppiminen ja potilaiden kanssa keskustelu on jäänyt riittämättömäksi. SATU-koulutus on varmastikin hyvä ja todella tarpeellinen, mutta meidän yksikkömme on ollut aika haastava opiskelijoille. Rauhallisemmassa paikassa oppiminen olisi helpompaa, koska asioiden opetteluun on enemmän aikaa.

Mukavaa on ollut se, että on tavannut hoitajia erilaisista paikoista, on saanut tietää, miten hoitotyötä tehdään jossakin muualla.

Maria Lehtonen, Avoin kohtaamispaikka Kiesi, Palveluyhdistys Kaseva ry:

Vuonna 2017 kaksi muuntokoulutuksessa ollutta opiskelijaa tutustuttivat kiesiläiset omaan kulttuuriinsa arkea mukavasti virkistäen ja toinen heistä on käynyt Kiesissä myös harjoittelujakson jälkeen ohjaamassa ryhmää.

Molemmat opiskelijat ovat olleet äärimmäisen hyväkäyttöksisiä ja ystävällisiä naisia, joiden kyky kohdata ihmisiä on ollut luontevaa ja lämmintä. Suurimmat haasteet ovat olleet kielitaidon kehittymisessä, ja on ollut mukava seurata välillä nopeaakin taidon kehittymistä.

Tarja Jauhiainen, opiskelijavastaava, TYKS:n ihotautien poliklinikka:

Tulee mieleen Kiinasta tulleet sh-opiskelijat. He ovat olleet koko ajan vuosien varrella tosi aktiivisia ja innostuneita oppimaan uutta. Kyselevät paljon, mikä on hyvä asia. Olemme (olen) oppineet heidän myötä muutaman sanan kiinaakin. Mukavia opiskelijoita.

Mirja Kankare, sairaanhoitaja Härkätien terveyskeskuksen osasto 2:lta:

Olen ohjannut työpaikallani Härkätien terveyskeskuksen osasto 2:lla henkilökunnasta ehkä eniten tämän koulutuksen opiskelijoita. Tämä johtuu siitä, että olen mielelläni ohjannut heitä samoin kuin yleensäkin opiskelijaohjaus on ollut aina mieluista minulle.

SATU-opiskelijat ovat olleet aina erityisen kiinnostuneita saamaan oppia ja ohjausta, vaikka heillä onkin jo ollut oman maansa sairaanhoitaja-koulutus. Ammattinsa puolesta heistä on ollut paljon apua potilaiden hoidossa. Heidän suhtautumisensa sekä osastomme potilaisiin että henkilökuntaan on ollut lämmintä ja empaattista. Olen monta kertaa sanonut, että meillä suomalaisilla on paljon opittavaa heidän käyttäytymisestään. Työpäivän mittaan olen saanut kuulla monta kertaa sanan ”kiitos”. Olenkin pyrkinyt aina kannustamaan heitä ja saamaan pätevyiden toimia sairaanhoitajina täällä heidän uudessa kotimaassaan.

Myös siksi olen pitänyt heidän ohjaamisestaan, koska olen siinä samalla päässyt tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja eri maitten tapoihin. Olen ikään kuin matkustanut töitä tehdessäni. Ja tämä matkustaminen on ollut paljon syvällisempää kuin tavallinen eri maissa käyminen. Opiskelijoita on ollut eri puolilta maailmaa. Olen saanut kuulla,

kuinka vanhustenhoito on järjestetty eri maissa. Usein opiskelijat ovat ihmetelleet meitä suomalaisia, koska olemme tyytymättömiä hoitoon. Heidän omissa maissaan on usein tapana, että suku hoitaa vanhukset.

Suomen kieli on vaikeaa oppia ja opettaa. Tästä huolimatta opiskelijat ovat hämmästyttävän hyvin osanneet kieltä. Mutta on myös tavattu kirjain kirjaimelta outoja sanoja. Minne tulee kaksi vokaalia, ö:tä ja ä:tä. Ja sanojen taivutusta. Olen monta kertaa ajatellut, että kyllä itse hermostuisin, jos joutuisin opettelemaan jotain yhtä monimutkaista.

On ollut mielenkiintoista seurata myös vanhusten suhtautumista ulkomaalaisiin opiskelijoihin. Aluksi varsinkin naispuoliset vanhukset ovat voineet olla varautuneita, kun tummaihoisen mieshoitaja on tullut kanssani hoitamaan heitä. Mutta ei ole kestänyt kauaakaan, kun heihin on totuttu ja olen saanut huomata, kuinka luottamus on syntynyt ja suorastaan odotettu, että uusi mieshoitaja taas tulisi kohteliaana hoitamaan. Tällaisesta kohteliaisuudesta olen itsekin saanut nauttia sekä nais- että miesopiskelijoilta. Olen ihmeekseni huomannut, kuinka opiskelijat ovat ymmärtäneet vanhusten murteellista ja usein hiljaista puhetta. Ja huonokuuloiset vanhukset ovat ymmärtäneet opiskelijoiden vieraalla korostuksella puhuttua kieltä. Tämä on varmasti johtunut yhteisymmärryksestä, joka on ollut heidän välillään.

Nyt, kun SATU-koulutus on loppunut, jään kaipaamaan sitä. Toivottavasti uusi verkkokoulutus riittää. Saavatko Suomeen muuttaneet ulkomaalaiset hoitajat pätevyyden toimia sairaanhoitajina täällä? Monia kysymyksiä herää mielessäni.

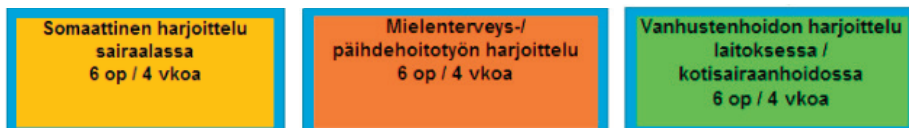
Kuva 9.

Sairaanhoitaja Mirja Kankare
Härkätien terveyskeskussa
Liedossa.
(Kuva: Mirja Kankare)

Tulevaisuus

Tutkintoon johtava SATU-koulutus tuli tiensä päähän vuoden 2017 lopussa. EU- ja ETA- maiden ulkopuolella sairaanhoitajatutkinnon suorittaneet voivat jatkossa hankkia lisäkoulutusta moduulimallin mukaisesti, alkuun ESR-rahoitteisessa SOTE-silta -hankkeessa vuosina 2018-2020, jolloin moduulimalli pilotoidaan. Moduulimallissa harjoittelut toteutetaan seuraavasti:

Kuvio 1.

Harjoittelut SOTE-silta -hankkeen moduulimallissa (SOTE-silta hankesuunnitelma 2017).

SATU-koulutuksista (2003–2017) saatiin paljon arvokasta kokemusta hyödynnettäväksi tulevaisuudessa maahanmuuttajasairaanhoitajien täydennyskoulutuksessa, jotta heillä on mahdollisuus toimia laillistettuina sairaanhoitajina Suomessa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) hyväksyy hakemuksella oikeuden toimia laillistettuna terveydenhuollon ammattihenkilönä sekä oikeuden käyttää asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön nimeä sairaanhoitajana, kun hakijalla on kaikki tarvittavat asiakirjat ja näyttö osaamisestaan hankittuna.

Lähteet:

Eriksson, E.; Korhonen, T.; Merasto, M. & Moisio, E.-L. 2015. *Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen*. Porvoo: Bookwell Oy

SOTE-silta hankesuunnitelma 2017

Turun ammattikorkeakoulu 2016. *Opetussuunnitelmat: MSATUS16*. Turun ammattikorkeakoulu 2016–2017. Viitattu 28.3.2018. https://ops.turkuamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/fet?ryhmyyp=1&amk_id=2754565&lukuvuosi=2888428&valkiel=fi&koulohj_id=8357134&ryhma_id=18774529

10 Opinnäytetyöt vahvistivat ammatillista osaamista ja suomen kieltä

Arja Nylund & Raija Sairanen

SATU-koulutuksen opinnäytetoissa noudatettiin yleistä Turun ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeistusta, jonka mukaan opinnäytetyöprosessissa ja arvioinnissa noudatetaan eurooppalaista tutkintojen viitekehystä (EQF) ja Turun ammattikorkeakoulun tutkintosääntöä (viimeisin uudistettu 16.10.2017, 17§). Tutkintosäännön mukaan opinnäytetyö voi olla laajuudeltaan 15–25 opintopistettä.

Sairaanhoitajakoulutuksessa opinnäytetyön laajuudeksi on määritelty 15 opintopistettä ja prosessi jakautuu kahteen vaiheeseen: suunnitelmavaiheeseen (7 op) ja raportointivaiheeseen (8 op). Tutkintosäännön mukaan opinnäytetyö on ollut mahdollista tehdä yksilö- tai ryhmätyönä, mutta ryhmässä tehtävässä työssä on kunkin opiskelijan työpanos kyettävä erikseen osoittamaan ja arvioimaan. Lisäksi opinnäytetyöprosessiin kuuluu kypsyysnäytteen kirjoittaminen, jonka tarkoituksena on osoittaa omaan alaan perehtyneisyys sekä suomen kielen taito (asetus 1129/2014 § 8). Lisäksi Turun ammattikorkeakoulun tutkinnoissa opinnäytetyö on mahdollista tehdä usealla eri tavalla, kuten 1) *toiminnallisina opinnäytetöinä*, jotka perustuvat työelämässä toteutettavaan kehittämistehtävään ja sopimuksella vahvistettuun toimeksiantoon tai 2) *tutkimuksellisinä opinnäytetöinä*, joiden tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa jostakin tutkimuskohteesta tai 3) *portfolio-opinnäytetöinä* (Turun AMK 2017).

SATU-koulutuksissa opinnäytetyöt toteutettiin pääosin toiminnallisina opinnäytteinä pienryhmissä erilaisissa työelämäyhteyksissä ja hankkeissa, mutta joitakin tutkimuksellisia opinnäytetöitä tehtiin myös. Viimeisessä SATU-koulutuksessa (2017) opinnäytetyöt toteutuivat yksilöllisinä portfolio- opinnäytteinä.

Opinnäytetöiden ohjauksissa ja arvioinneissa oli mukana aina kaksi hoitotyön opettajaa sekä suomen kielen opettaja, joka arvioi kypsyysnäytteet. Opinnäytetöiden ohjaus oli monella tavoin vaativaa ja haasteellista. Jo sana *opinnäytetyö* oli vieras, koska vastaavanlaisia töitä ei oltu lähtömaan sairaanhoitajakoulutuksissa tehty. Sana opinnäytetyö oli myös vaikea lausua ja useimpien opiskelijoiden suussa se muotoutuikin *opintonäytetyöksi*.

Toteutukset työelämäyhteistyössä ja neljän opiskelijan pienryhmissä olivat uusi asia lähes jokaiselle opiskelijalle. Myönteisinä ja erilaista osaamista vahvistavina tekijöinä olivat kuitenkin opiskelijoiden erilaiset kulttuuri- ja kielitaustat, jotka toivat värikkyyttä opinnäytetöiden toteutuksiin. Oli tärkeä oppia tuomaan esiin ja jakamaan omaa osaamistaan ja kokemustaan ryhmässä sekä hyödyntämään sitä opinnäytetyön erilaisissa toteutuksissa ja tuotoksissa, kuten esimerkiksi maahanmuuttajille suunnatuissa omakielisissä oppaissa ja ohjeissa, joita muutamissa opinnäytetöissä tuotettiin.

Opinnäytetyön toteuttaminen suomen kielellä oli kaikille iso haaste, mikä huomiointiin opinnäytetöiden arvioinnissa. Opinnäytetöiden raporttien kirjoittamisessa ei voitu edellyttää suomenkielisiltä opiskelijoilta vaadittavaa suomen kielen taitoa, vaan osaaminen määriteltiin maahanmuuttajien yleisen kielitutkintovaatimuksen tason YKI3 /B1–YKI4/B2 mukaan. Tämä ei edellyttänyt täydellistä suomen kielen hallintaa, vaan ymmärrettävästi kirjoitettua suomen kieltä.

Näyttöön perustuva tieto ja Turun ammattikorkeakoulun kirjallisten ohjeiden mukainen kirjoittaminen tuli kuitenkin osoittaa raportoinnissa asianmukaisin viitauksin ja lähdemerkinnöin. Tiedon haku ja viittaustekniikan oppiminen vaativatkin paljon harjoittelua, mikä mahdollistui opinnäytetyöprosessiin integroiduissa kehittämis- ja tutkimusmenetelmien sekä suomen kielen ja viestinnän opinnoissa.

Opinnäytetyöprosessiin sisältyi kaikissa SATU-koulutuksissa kaksi seminaaria; suunnitelma- ja raportointiseminaarit. Suunnitelmaseminaarissa esiteltiin kunkin opinnäytetyön suunnitelma sekä suullisesti että kirjallisena. Suullinen esittäminen antoi rohkeutta esiintymiseen ja puhumiseen ja esiintymistaito kehittyikin silmin nähden koulutuksen aikana. Jännittäminen alkoi muuttua rohkeudeksi ja uskalluk-

seksi tuoda esiin omia ajatuksia. Raportointiseminaari toteutettiin laivalla Piknikristeilyllä (ks. kuvat 1 ja 2). Siellä esiteltiin valmiit työt ja mukaan oli kutsuttu myös muita opettajia. Kaikkien SATU-koulutusten opinnäytetyöt on julkaistu Turun ammattikorkeakoulun kirjastossa painettuina julkaisuina.

Kuva 1.
Iloista seminaariväkeä laivalla.

Kuva 2.
Vakuuttavaa esiintymistä raportointiseminaarissa laivalla. (Kuva: Raija Sairanen)

Seuraavaan on poimittu kiteytettynä eri vuosilta näytteitä opinnäytetöiden toteutuksista ja tuotoksista.

SATU 1 (2003–2005)

Ensimmäisen SATU-ryhmän opinnäytetöiden ohjaajina olivat hoitotyön lehtorit Marja Härmälä ja Leena Salminen. Nämä opinnäytetyöt tehtiin yhteistyössä DaisyLadies ry:n sekä Turun Naiskeskuksen ja Turun kansainvälisen kohtauspaikan kanssa. Siihen aikaan oli erityistä tarvetta terveysneuvonnasta maahanmuuttajille. Opinnäytetöissä tarkasteltiin ensin aihetta teoria- ja tutkimuslähtöisesti ja sen pohjalta järjestettiin erilaisia terveysneuvontatilanteita maahanmuuttajille.

DaisyLadies ry:n tiloissa pidettiin kaksi *terveysohjantilaisuutta ikääntyneille maahanmuuttajille*. Annettiin *tietoa terveellisestä ravitsemuksesta*. Sen tilaisuuden tavoitteena oli, että ikääntyvä ihminen tietää ja ymmärtää minkälainen on terveellinen ruokavalio ja miten se vaikuttaa hänen hyvinvointiinsa. Toisen tilaisuuden aiheena oli *osteoporoosi ja sen ehkäisy*. Siinä ikääntyville maahanmuuttajille kerrottiin videoiden ja kuvien avustuksella aiheesta.

Kansainvälisessä kohtauspaikassa pidettiin *maahanmuuttajanuorten vanhemmille* kaksi terveysohjantilaisuutta. Annettiin *tietoa huumeiden käytöstä ja sen ennaltaehkäisystä sekä tietoa nuorten alkoholinkäytöstä ja sen ennaltaehkäisystä*. Ohjauksen tavoitteina oli, että maahanmuuttajavanhemmat ovat tietoisia nuorten huumeiden ja alkoholin käyttöön liittyvistä vaaroista ja ongelmista, he osaavat tunnistaa nuorten huumeiden ja alkoholin käyttöä sekä osaavat puuttua nuorten huumeiden käyttöön varhaisessa vaiheessa ja hakea apua.

SATU 2 (2006–2007)

Toisen SATU-ryhmän opinnäytetöiden ohjaajina olivat edelleen Leena Salminen ja hänen parikseen tuli Camilla Strandell-Laine. Tällä kertaa opinnäytetöiden toimeksiantajana oli Turun terveystoimi ja MONIKAS-hanke. Nyt oli kohteena sekä maahanmuuttajaperheiden että kantasuomalaisten perheiden arki. Aiheita selvitettiin haastattelujen kautta.

”Maahanmuuttajaperheiden hyvinvointi- ja terveysongelmien omaehtoinen hoitaminen”-opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää maahanmuuttajaperheiden hyvinvointi- ja terveysongelmien omaehtoista hoitamista Suomessa. Lisäksi kartoitettiin terveystottumuksia: alkoholin käyttöä, tupakointia ja liikunnan harrastamista. Kartoituksessa selvitettiin aikuisikäisen maahanmuuttajaväestön terveydenhuollon palveluiden ja sosiaalihuollon laitospalveluiden käyttöä.

”Maahanmuuttajanuorten terveydelliset ja sosiaaliset riskit ja ongelmat Suomessa”-opinnäytetyön lähtökohtana oli ajatus maahanmuuttajanuorten hyvinvoinnin parantamisesta ja terveyden edistämisestä. Haastattelut antoivat hyvää tietoa, jota voitiin käyttää maahanmuuttajanuorten työllisyys- ja elinolosuhteiden sekä uuteen kotimaahan kotiutumisen edistämiseksi.

”Suomalaisten perheiden arkipäivän terveysongelmat sekä terveys- ja sosiaalipalvelujen käyttö”-opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten suomalaiset käyttävät sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujärjestelmää sekä esitellä maahanmuuttajille Suomen sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujärjestelmää. Kartoitus tehtiin teemahaastattelun avulla sosiaalihoitajan ja terveydenhoitajan näkökulmasta.

”Terveys-, sosiaali-, liikunta-, koulutus-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden järjestämisen tarpeet maahanmuuttajanuorille” oli yhden opinnäytetyön aiheena. Siinä kartoitettiin maahanmuuttajanuorten erityisiä terveys-, sosiaali-, liikunta-, koulu-, nuoriso- ja kulttuuripalveluihin liittyviä tarpeita maahan muuttaneilla Suomeen tulleilla nuorilla suomalaiseen yhteiskuntaan kotoutumiseen liittyen. Opinnäytetyön lähtökohtana oli ajatus maahanmuuttajanuorten kotoutumisen parantamisesta erityisten palveluiden järjestämisen avulla.

SATU 3 (2008–2010)

Kolmannen SATU-ryhmän opinnäytetöiden ohjaajina oli Camilla Strandell-Lai-
neen lisäksi SATU-koulutuksen vastuuopettaja Raija Sairanen. Nyt keskityttiin
ikäntyneisiin maahanmuuttajiin ja opinnäytetöiden toimeksiantajina oli edelleen
Turun terveystoimi sekä DaisyLadies ry ja Perhekeskus Vera.

”Ikääntyneet maahanmuuttajat kotihoidon asiakkaina”-opinnäytetyö perustui kirjalli-
suuuteen sekä ikääntyneiden maahanmuuttajien ja kotisairaanhoidon henkilökun-

nan haastatteluihin Varissuon alueella Turussa. Tarkoituksena oli selvittää, miten iäkkäiden maahanmuuttajien kotihoito on Turussa järjestetty ja millaisia ongelmia tässä palvelussa mahdollisesti esiintyy. Tavoitteena oli myös selvittää kotihoidon onnistumista ja toteutumisesta terveydenhuollon palvelujen näkökulmasta.

”Ikääntyneet maahanmuuttajat terveystieteiden asiakaina”-opinnäytetyössä selvitettiin, miten ikääntyneet maahanmuuttajat hakevat terveystieteiden palvelua, millaisia ongelmia liittyy ikääntyneillä maahanmuuttajilla terveystieteiden palveluiden saamiseen ja miten heidän osaltaan terveystieteen palvelun saamista tulisi kehittää. Kysely toteutettiin Varissuon terveystieteen henkilökunnalle sekä ikääntyneille venäläis- ja kurditaustaisille maahanmuuttaja-asiakkaille.

”Ikääntyneiden maahanmuuttajien palvelunohjaus syöpä-seulonnan näkökulmasta” - opinnäytetyöhön haettiin lähdeaineistoa terveydenhuollon ammattilaisilta sekä Suomesta että ulkomailta internetin avulla. Tarkoituksena oli selvittää ikääntyneiden maahanmuuttajien (ikä yli 49 vuotta) terveydenhuollon palvelunohjauksen tarve ja toteuttaminen syövän seulontaprosessissa. Haastattelut tehtiin kurdi- ja venäläistäustaisille naisille.

Yksi ryhmä teki toiminnallisen opinnäytetyön aiheesta *”Ikääntyneiden maahanmuuttajien ryhmätoiminta”*. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää haastattelujen avulla, onko ikääntyneillä maahanmuuttajilla eli 55-vuotiailla inkerinsuomalaisilla ja kurdeilla tarvetta tai kiinnostusta ryhmätoimintaan ja millaista ryhmätoimintaa tarvitaan. Haastattelut toteutettiin DaisyLadies toimintakeskuksessa ja Perhekeskus Verassa Turussa, joissa ohjattiin ryhmätoimintaa.

SATU 4 (2010–2012)

Vuoden 2010 aikana Turun ammattikorkeakoulun Terveystieteiden-tulosalueen kymmenen opettajaa sijoittui erilaisiin työelämäorganisaatioihin Asiantuntijana terveystieteen muuttuvilla työmarkkinoilla - projektissa kolmen kuukauden ajaksi. Se mahdollisti organisaatioiden toiminnan tarkastelun sisältäpäin ja tarttumisen havaittuihin kehittämiskohteisiin. SATU-koulutuksessa opettajana toiminut Arja Nylund oli yksi opettajista ja hänen työelämäyhteistyönsä toteutui Suomen Punaisen Ristin vastaanotokeskuksessa Pansiossa. Siellä kehittämiskohteeksi nousi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden terveyden edistämisen problematiikka (Nylund, Elovirna,

Halonen, Luukinen & Nurmi 2011), jonka pohjalta sovittiin jatkoprosjektiksi neljännen SATU-koulutuksen opinnäytetöinä toteutettavat toiminnalliset terveyden edistämisen ohjaustuokioiden pakolaisille ja turvapaikanhakijoille.

Opinnäytetöiden ohjaajina toimivat Arja Nylund ja Raija Sairanen. Raija oli ohjannut aiempienkin SATU-ryhmien opinnäytetöitä, mutta Arjalle tämä oli ensimmäinen kerta maahanmuuttajaryhmässä. Hän oli ohjannut opinnäytetöitä vuosien ajan suomenkielisissä ryhmissä, joten ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessi ja käytänteet olivat sinänsä tuttuja. Prosessin aikana kuitenkin vahvistui käsitys, että maahanmuuttajien ohjaaminen oli huomattavasti monimuotoisempaa ja haasteellisempaa kielen ja erilaisten kulttuuritaustojen vuoksi kuin suomenkielisten opiskelijoiden opinnäytetöiden ohjaus.

SPR:n vastaanottokeskuksen kanssa yhteistyössä syntyi neljä toiminnallista opinnäytetyötä (2012), joissa kohderyhmänä olivat nuoret turvapaikanhakijat, maahanmuuttajaäidit ja -naiset sekä pakolaismiehet.

Nuorten turvapaikanhakijoiden terveysneuvonta ryhmässä -opinnäytetyössä opiskelijat järjestivät nuorille terveysneuvontaa puhtaudesta, ravitsemuksesta, itsehoidosta sekä tupakoinnista ja alkoholinkäytöstä. *Maahanmuuttajaäitien lastenhoidon tukeminen neuvonnan avulla* - opinnäytetyössä äidit saivat tietoa lasten kuumeen ja ripulin hoidosta, pukeutumisesta, ravitsemuksesta sekä lasten kotiensiavusta. *Maahanmuuttajanaisten terveyden edistämisen* - ohjaustuokioissa keskityttiin lisäksi naisille tyypillisten syöpien seulontatutkimuksiin. Äitien ja muiden maahanmuuttajanaisten neuvontatuokioiden toteutettiin myös DaisyLadies-yhdistyksessä.

Tärkeänä kohderyhmänä olivat myös miehet, joille suunnatussa *Pakolaismiesten motivointi terveyden edistämiseen ryhmäohjauksen avulla* -opinnäytetyössä toteutettiin viisi ohjauskertaa erilaisista terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisen aihealueista.

Useat ohjaustuokiosta olisivat vaatineet tulkin käyttöä, koska turvapaikanhakijoiden kielten kirjo oli laaja. Tulkin käyttö opinnäytetöissä ei kuitenkaan ollut mahdollista, joten osa opiskelijoista saattoi hyödyntää myös omaa äidinkieltään neuvonnassa. Pääasiassa ymmärtämistä tuettiin erilaisilla kuvilla, julisteilla, esitteillä, ilmeillä ja eleillä (kuvat 3, 4 ja 5).

Kuva 3.
Herkuja.

Hygienia kotikeittiössä ja elintarvikkeiden käsittely

Huolellinen hygienia ei ole missään tilanteessa haitaksi.

Kuva 4.
Hygienia keittiössä.

Milloin lapsella on kuumetta?

- Lapsella on kuumetta, kun hänen ruumiinlämpönsä on 0,5 °C korkeampi kuin normaalisti eli lämpöä >38 °C.
- Lapsen normaali ruumiinlämpö vaihtelee tyypillisesti 36,5 °C:n ja 37,5 °C:n välillä.

Kuva 5.
Lapsen kuume.

SATU 5 2012–2014

Seuraavassa, vuonna 2012 alkaneessa SATU-koulutuksessa jatkettiin ryhmätoiminnallisia toteutuksia, koska ne koettiin hyödyllisiksi sekä kohderyhmien että opiskelijoiden oman ammatillisen kehittymisen näkökulmasta. Opinnäytetöiden ohjaajina toimivat edelleen Arja Nylund ja Raija Sairanen. Yhteistyökumppanina ja toimeksiantajana oli nyt Turun Seudun Omaishoitajat ja Läheiset Ry., jossa oli menossa Maahanmuuttaja omaishoitajana projekti 2012-2014. Tästä yhteistyöstä kerrotaan enemmän Hätösen artikkelissa. Siihen toivottiin erilaista tietoa ja ohjausmateriaalia omaishoidosta maahanmuuttajille.

Opinnäytetöinä tuotettiin selkokielen opaslehti (kuva 6) omaishoidon tukimuodoista suomen, arabian ja englannin kielellä, jotka tallennettiin myös CD-levylle. Lisäksi tehtiin suomen ja venäjänkielinen opas omaishoitajien vertaistuesta ja vertaisryhmistä (kuva 7).

Kuva 6.
Selkokielen opaslehti suomeksi ja arabiaksi.

Kuva 7.
Opas suomeksi ja venäjäksi.

Yksi opiskelijaryhmä järjesti virketoimintaa (kuva 8) ja yksi infotuokioita terveyden ylläpitämisestä sekä omaishoitajille että heidän hoidettavilleen onnistuvan vanhenemisen näkökulmasta (kuva 9). Myös kuulovammaisuus huomioitiin siten, että yksi viittomakielentaitoinen opiskelija tuotti DVD-videon viittomakielellä maahanmuuttajien vertaistuesta yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa.

Kuva 8.
Viriketoimintana tanssia.

Kuva 9.
Onnistuva vanheneminen.

SATU 6 (2014–2016)

Yhteistyö Turun Seudun Omaishoitajat ja Läheiset Ry:n kanssa jatkui vielä seuraavankin SATU-ryhmän kanssa. Opinnäytetöiden ohjaajina toimivat edelleen Arja Nylund ja Raija Sairanen. Mukaan tuli myös Lounais-Suomen Mielenterveysseuran Turun kriisikeskus, jossa oli meneillään traumaperäistä stressiä kokeneiden turvapaikanhakijoiden tukemiseen suuntautunut Serene-hanke (2012–2016). Serene-hankkeessa kehitettiin ryhmätyömenetelmiä, joilla voitiin tukea ja auttaa stressistä selviytymisessä. Ryhmätoiminnoissa keskityttiin etenkin luonnon ja taiteen hyödyntämiseen terveyden edistämiseksi.

Kuva 10.
Tietoa omaishoidosta Facebookissa.

Turun Seudun Omaishoitajat ja Läheiset Ry:n kanssa yhteistyössä toteutettiin kaksi opinnäytetöitä, joissa toisessa hyödynnettiin sosiaalista mediaa tiedon välittämisessä ja tuotettiin yhdistykselle Facebook-sivusto. Facebook-sivustolle (<https://www.facebook.com/Omaisnetti>) kerättiin selkokielistä tietoa omaishoidosta maahanmuuttajille ja opinnäytetyön jälkeen yhdistys vastasi sen ylläpitämisestä (kuva 10).

Toisessa opinnäytetyössä järjestettiin omaishoidosta infotilaisuudet Turun Infotorilla Skanssin ostoskeskuksessa sekä Yhdessä-yhdistyksessä (kuva 11).

Kuva 11.
Omaishoitoa esittelemässä Horomsin, Sharmila ja Parichat Turun infotorilla. (Kuva: Arja Nylund)

Lounais- Suomen Mielenveysseuran Turun Kriisikeskuksen kanssa syntyi kaksi opinnäytetyötä Luonnosta hyvää oloa turvapaikanhakijoille ja Turvapaikanhakijoiden mielenveyden tukeminen taiteen avulla, joissa molemmissa järjestettiin ryhmätoimintaa turvapaikanhakijoille.

Luonnossa toteutetussa ryhmässä järjestettiin kaksi ympäristöherkkyysharjoitusta kauniissa, metsäisessä luonnossa Turun Ruissalossa (kuvat 12, 13 ja 14).

Kuva 12.
Kosketusharjoitus.

Kuva 13.
Tuoksuharjoitus.

Kuva 14.
Katseluharjoitus.

(Kuvat: Devkota Karki Srijana)

Taideryhmät toteutettiin SPR:n vastaanottokeskuksessa Pansiossa yhdessä kriisikeskuksen projektityöntekijöiden kanssa. Ryhmissä piirrettiin ja maalattiin kuvia (kuvat 15 ja 16) sekä kuunneltiin samalla eläinten ja luonnon ääniä.

Kuva 15.

Turvapaikka "Minä haluan olla vapaa".
(Kuva: Napaporn Solkela)

Kuva 16.

Kukkia ja hedelmiä.
(Kuva: Emma Nukarinen)

Luonnossa tehdyt harjoitukset, samoin kuin maalaaminen ja piirtäminen olivat sekä opiskelijoille että turvapaikanhakijoille uudenlainen kokemus, kuten eräs turvapaikanhakija kokemuksen kuvailikin: ” Olen kuin uudesti syntynyt”.

SATU 7 (2016–2017)

Viimeisessä SATU-koulutuksessa opinnäytetöiden ohjaajina toimivat edelleen Arja Nylund ja Raija Sairanen. Opinnäytetyöt toteutuivat yksilöllisinä portfolioina. Portfolio sai idean samaan aikaan meneillään olevasta Urareitti-hankkeesta (2017–2018), jonka Osaamisvaaka-työpaketti kohdistui EU- ja ETA-alueiden ulkopuolella tutkinnon suorittaneiden sairaanhoitajien osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen terveysalalla. Portfolio-opinnäytetöissä ajatus oli, että kukin opiskelija kuvaa ensin lähtömaassaan suoritettua sairaanhoitajatutkintoa ja työkokemustaan sekä perehtyy suomalaisen sairaanhoitajan osaamisvaatimuksiin sekä reflektoi oman osaamisensa kehittymistä SATU-koulutuksen aikana. Samalla voitiin konkretisoi-

da suomalaisen sairaanhoitajan osaamisvaatimuksia (Eriksson ym. 2015) käytännön harjoitteluissa sovellettaviksi ja arvioitaviksi osaamisen kuvauksiksi, joita voitiin hyödyntää myös Urareitti-hankkeessa.

Portfolio-opinnäytetyöt koottiin yhdeksi julkaistavaksi koosteeksi ja yksittäisistä töistä poistettiin tietosuojasyistä henkilökohtaiset tiedot, kuten esimerkiksi käytännön harjoittelujen arvioinnit, joita opiskelijat portfolioissaan reflektoivat. Portfolio kokonaisuudessaan jäi jokaiselle alkuperäisessä muodossaan hyödynnettäväksi, vaikka työpaikkaa hakiessa. (ks. kuva 17)

Kuva 17.

Opinnäytetyö sinisissä kansissa vihdoinkin valmiina. (Kuva: Päivi Erkko)

Lopuksi

SATU-koulutuksissa tehtiin yhteensä 40 opinnäytetyötä vuosien 2003–2017 aikana yhteistyössä erilaisten työelämän toimijoiden kanssa ja myös useissa hankkeissa. Työskentely toiminnallisissa ryhmissä käytännön työelämässä oli uudenlainen toimintatapa ja oppimisympäristö perinteiseen opiskelutapaan tottuneille maahanmuuttajasairaanhoitajille. Monissa opinnäytetöissä tuotoksena oli ohjeita, oppaita tai infotilaisuuksia etenkin maahanmuuttajataustaiselle väestölle, jolle tiedon löytäminen ja ymmärtäminen ovat usein vaikeaa. Eräässä opinnäytetyössä todettiin, että ”*Opinnäytetyön aikana ymmärsimme informaation välityksen tärkeyden sairaanhoitajan työssä*”.

SATU-koulutus ei jatku enää samankaltaisena tutkintoon johtavana pätevyyskoulutuksessa, vaan EU- ja ETA-maiden ulkopuolella tutkinnon suorittaneet sairaanhoitajat voivat osallistua vuosien 2018–2020 aikana ESR-rahoitteiseen SOTE-silta -hankkeeseen. Siinä osaamisen täydentäminen tapahtuu moduulimallin mukaisesti. Tämä malli kehitettiin ESR-rahoitteisessa Urareitti-hankkeessa (2015–2018). Opinnäytetyötä ei uuteen moduulimalliin kuulu, mutta osaaminen osoitetaan muunlaisella näytöllä.

Lähteet:

Eriksson, E., Korhonen, T., Merasto, M. & Moisio, E-L. 2015. *Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen – Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke*. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoitajaliitto ry. Bookwell Oy, Porvoo.

Nylund, A., Elovirna, S., Halonen, J.; Luukinen, V-P. & Nurmi, H. 2011. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen*. Julkaisussa (toim.) von Schantz, M., Toivonen, H. & Lind, K. 2011. Asiantuntijana terveysalan muuttuvilla työmarkkinoilla. Aluevaikuttavuutta ASTE-projektilla. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 104.

Turun ammattikorkeakoulu. 2017. Opinnäytetyö. Viitattu 26.3.2018. <https://messi.turkuamk.fi/opiskelu/9/Sivut/Opinnäytetyön-vaiheet.aspx>

11 SATU-opiskelijat omaishoitotietoutta lisäämässä

Helinä Hätönen

Turun Seudun Omaishoitajat ja Läheiset -yhdistys toteutti vuosina 2012–2016 silloisen Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamaa Maahanmuuttaja omaishoitajana -projektia. Projektin tavoitteena oli lisätä maahanmuuttajien tietoisuutta suomalaisesta omaishoitajärjestelmästä sekä saada heitä osallistumaan ikääntyneiden hoitoon vapaaehtoistoiminnan keinoin. Useissa kulttuureissa perheen ja läheisten hoivaan on pitkät perinteet. Uudessa kotimaassa monilta maahanmuuttajilta puuttuvat läheiset, jotka voisivat auttaa hoidon arjessa. Monella nuorella maahanmuuttajalla on kuitenkin halua auttaa Suomeen tulleita vanhuksia, joille kielen, kulttuurin ja toimintajärjestelmän oppiminen on vielä haastavampaa kuin nuorilla ihmisillä.

Projektissa tarjottiin tiedollista ja toiminnallista tukea omaisten hoitamiseen ja ohjattiin maahanmuuttajataustaisia vapaaehtoisia auttamaan ikääntyneitä maahanmuuttajia. Projektin toimintamuotoja olivat henkilökohtainen ohjaus, omakieliset asiantuntijaluennot ja infotilaisuudet, omakielisen materiaalin tuottaminen omaishoidosta, päivätoiminta ikääntyneille maahanmuuttajille sekä vertaistukiryhmä maahanmuuttajataustaisille omaishoitajille.

Turun ammattikorkeakoulun SATU-koulutus oli projektin tärkeä yhteistyökumppani alusta alkaen. SATU-ryhmien opiskelijat toteuttivat projektin toimintamuotoja osana omaa opinnäytetyöprosessiaan. Keväällä 2013 opiskelijat järjestivät neuvontatuokioita eri teemoista: koti- ja vapaa-ajantapaturmista ja niiden ehkäisystä, terveellisestä ravitsemuksesta, suuhygieniasta sekä jalkojen hoidosta. Neuvontatuokioihin olivat tervetulleita niin maahanmuuttajataustaiset kuin myös kantasuomalaiset ikääntyneet ja heidän läheisensä.

Samana keväänä ohjelmassa olivat SATU-opiskelijoiden ohjaamat viriketuokiot Omaishoitokeskuksen päivätöinnässä. Opiskelijat vetivät bingoa ja tuolijump-paa, mutta ikääntyneet innostuivat erityisesti opiskelijoiden pitämistä tanssihetkis-tä, joissa slaavilainen musiikki raikui ja nauru helisi. Opiskelijoille täysin uutta oli luontopolun järjestäminen, jonka yhteydessä ihmeteltiin opiskelijoiden kanssa suo-malaisia metsäneläimiä ja kasveja.

Lisäksi kaksi opinnäytetyöryhmää tekivät perusesitteet omaishoidosta ja vertaistu-esta. Nämä esitteet toteutettiin ensin selkosuomeksi, jonka jälkeen opiskelijat kään-sivät ne englanniksi ja arabiaksi (omaishoito-esite) sekä venäjäksi (vertaistuki-esite). Tiedotusmateriaaleja valmistaneiden ryhmien jäsenet saivat lähes kyllästymiseen asti hioa selkosuomea ja pohtia ilmaisua, kuvitusta ja asettelua. Kyseisiä esitteitä hyödynnettiin projektin kuluessa henkilökohtaisissa neuvontatilanteissa sekä jaka-malla niitä maahanmuuttajille kaupungin ja yhdistysten eri toimipisteissä.

Vuonna 2015 kaksi SATU-opiskelijoiden työryhmää toteutti opinnäytteensä yh-teistyössä omaishoitoyhdistyksen kanssa. Toisessa opinnäytteessä opiskelijat laativat omaishoidosta posterin, jota käytettiin omaishoidosta tiedottavissa info-tilaisuuks-sissa Yhdessä-yhdistyksen monikulttuurisuuskeskuksessa sekä maahanmuuttajien neuvontapiste Infotorissa. Näissä tilaisuuksissa tavoitettiin henkilöitä, jotka eivät tienneet suomalaisesta omaishoitojärjestelmästä, ja ”omaishoito”-termin selittämi-nen tuli opiskelijoille tutuksi. (Kuva 1.)

Kuva 1.

SATU-ryhmän Omaishoito-teemaisen infotilaisuuden pitäjät ja kuulijat yhteiskuvassa Yhdessä-yhdistyksen monikulttuurisuuskeskuksessa 16.4.2015. (Kuva: Raija Sairanen)

Toisen ryhmän mielenkiintoisena kokeiluna oli avata ”Omaisnetti” eli Facebook -sivut, joiden kohderyhmänä olivat läheisistään huolehtivat maahanmuuttajat. Työllään opiskelijat pystyivät osoittamaan, että maahanmuuttajien neuvonnassa kannattaa hyödyntää sosiaalisen median välineitä, vaikka varsinaisena kohderyhmänä olisivat ikääntyneet maahanmuuttajat. Nuoremmat maahanmuuttajat käyttävät paljon sosiaalisen median välineitä ja välittävät saamaansa tietoa myös iäkkäämmille maahanmuuttajille. Maahanmuuttajille suunnattua viestintää tulisikin tehdä erityisesti sosiaalisen median kanavia hyödyntäen.

Opinnäytetyöprosessit olivat mielenkiintoisia oppimiskokemuksia niin opiskelijoille kuin myös yhdistyksestä mukana olleille työntekijöille. SATU-ryhmien kulttuurien kirjo oli huomattavasti laajempi kuin omaishoitoyhdistyksen projektissa. Oli mukavaa päästä tutustumaan eri puolilta maailmaa Turkuun tiensä löytäneisiin sairaanhoitajiin. Prosessien aikana tuli harjoiteltua myös suomalaista työkulttuuria. Eri käänteissä keskusteltiin mm. yhteisten aikojen sopimisen ja aikataulujen noudattamisen tärkeydestä, tiedottamisesta ym. Mieleenpainuvaa oli opiskelijoiden välittömyys, positiivisuus sekä yhteenkuuluvuus ja toistensa tsemppaaminen. Opiskeluaika SATU-ryhmäläisillä oli ilmeisen tiivistä, ja välillä ohjauskeskusteluun saapui myöhään perjantai-iltapäivällä väsymyksestä hihitteleviä opiskelijoita. Yhdessä tuumin koetettiin vääntää vaikeaselkoista omaishoitolakia selkosuomelle. Keskusteluiden lomassa ohjaaja sai kurkistaa opiskelijoiden erityiseen elämään: uuteen kotimaahan juurtumiseen, rakkauteen omaa ammattia kohtaan ja omien läheisten kaipuuseen.

Erityisen juhlaavaa oli päästä osallistumaan SATU-ryhmän valmistujaisiin, jossa näimme onnelliset opiskelijat laulamassa opettajiensa ja perheenjäsentensä ympäröimänä: ”What a journey it has been.” Näin varmasti. Mikä matka! Lämmin kiitos kun saimme olla mukana!

12 SATU-koulutus on päteväittänyt sairaanhoitajia työelämään

Päivi Ruotsala

Tarve ja idea Suomeen muuttaneiden sairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutuksen aloittamiseen tuli esiin useilta tahoilta silloisessa Turun työvoimatoimiston kansainvälisissä palveluissa. Työvoimatoimistossa tarve näkyi EU/ETA-alueen ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden ja Suomeen muuttaneiden sairaanhoitajien työttömyytenä, sillä he eivät voineet saada sairaanhoitajan työtä Suomessa. Sairaanhoitaja on Suomessa laillistettu ammattihenkilö, jolle sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira myöntää laillistuksen ja oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia Suomessa tietyn koulutuksen perusteella. Prosessi perustuu lakiin ja asetukseen terveydenhuollon ammattihenkilöistä sekä EU:n direktiiviin ammattipätevyiden tunnistamisesta (Valvira 2017). Osa työvoimatoimiston asiakkaina olevista maahanmuuttajasairaanhoitajista teki sijaisuuksia muissa hoitoalan töissä tai työskenteli kokonaan muulla alalla.

Projekti syntyi käytännön tarpeesta

Maahanmuuttajataustaiset sairaanhoitajat itse ottivat työvoimatoimistossa useasti puheeksi pätevyitysmiskoulutuksen tarpeen, sillä maahanmuuttajataustaisille lääkäreille oli jo säännöllisesti pätevyitymiseen valmentavaa koulutusta. Lisäksi hoitoalalla oli nähtävissä työvoimapulaa ja oli selvää, että päteville sairaanhoitajille riittäisi tulevaisuudessa töitä. Korkeakoulutuksen omaavat maahanmuuttajat tuovat mukanaan inhimillistä pääomaa, koulutuksensa, työkokemusta ja kielitaitoa, joten heidän resurssinsa on tärkeää saada työelämän käyttöön. Työvoimahallinnon tehtävä on tukea työttömiä työnhakijoita työllistymisessä ja osaamisen kehittämisessä sekä toisaalta auttaa työnantajia saamaan heidän tarvitsemaansa pätevää työvoimaa.

2000-luvun alussa Turun työvoimatoimistossa oli kokemusta useista maahanmuuttajille suunnatuista ESR-rahoitteisista työllistämis- ja kehittämishankkeista. Niin haettiin ja saatiin rahoitus myös EU/ETA-alueella tutkinnon suorittaneiden sairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutuksen kehittämiseen. Projekti alkoi maaliskuussa 2003 ja sai nimeksensä SATU – Sairaanhoitajia Turkuun maahanmuuttajista. (Ruotsala, Sairanen & Vanhanen 2005, 5; kuva 1.)

Kuva 1.
Ensimmäisen SATU-koulutuksen loppuraportti.

Miksi tarvittiin erillinen koulutus?

Jos sairaanhoitajan tutkinnon EU/ETA-alueen ulkopuolella suorittanut maahanmuuttajataustainen sairaanhoitaja halusi täydentää opintonsa niin, että hän olisi pätevä myös Suomen vaatimusten mukaan, hänen piti pyrkiä opiskelemaan normaalissa ammattikorkeakoulun opiskelijahaussa. Se, luetaanko aiemman koulutuksen opintoja hyväksi, riippuu kyseisestä oppilaitoksesta. Sairaanhoitajat pohtivat, pitääkö heidän opiskella 3,5 vuotta ja suorittaa kaikki opinnot uudelleen. Myös taloudelliset seikat askarruttivat aikuisia ja usein perheellisiä asiakkaita. Työttömille, yli 25-vuotiaille, mahdollisuus opiskella työttömyysturvalla opintotuen sijaan on tullut voimaan vasta vuonna 2013 (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916). Sitä ennen ammattikorkeakouluopinnot piti rahoittaa työttömyysturvaa pienemmällä opintotuella ja -lainalla, mikä perheellisille aikuisille ei ole aina taloudellisesti mahdollista. Nähtiin tarve erilliselle koulutukselle, jossa voitaisiin ottaa huomioon aiemmat opinnot paremmin, kerrata ja testata aiemmin opitut, täydentää tutkinnon puuttuvat osat ja tukea opiskelijoita myös suomen kielessä. Tällöin koulutus saattoi olla kestoltaan lyhempi. Työvoimapolitiisessa koulutuksessa opiskelija voi opiskella työttömyyskorvauksella, minkä lisäksi hän saa kulukorvausta (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916).

ELY-keskusten (ennen vuotta 2010 TE-keskusten) hankkima työvoimapolitiittinen koulutus on ollut joustavaa ja sen vuoksi sopiva koulutuksen muoto maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutukseen. Työvoimatoimistoissa, vuodesta 2013 työ- ja elinkeinotoimistoissa, seurataan työttömyyttä monin tavoin. Siellä voidaan seurata myös tietyn koulutuksen omaavien työnhakijoiden työttömyyttä ja hankkia koulutuksia kohderyhmän tarpeen mukaan. Samoin suurin osa potentiaalisista koulutukseen hakijoista on ollut työnhakija-asiakkaana ja tiedotus suoraan kohderyhmälle on ollut mahdollista ja tehokasta.

Ensimmäisen, SATU-projektin ESR-rahoituksella hankkiman työvoimapolitiittisen pätevyitysmiskoulutuksen jälkeen Varsinais-Suomen ELY-keskus hankki kaikkiaan kuusi vastaavaa pätevyitysmiskoulutusta maahanmuuttajataustaisille sairaanhoitajille. Työvoimakoulutusten hankinnan taustalla ovat aina olleet sekä todettu koulutus-tarve että aiempien koulutusten tulokset eli kuinka moni koulutuksen suorittanut on työllistynyt koulutuksen jälkeen. SATU-koulutusten suorittaneet sairaanhoitajat ovat työllistyneet erittäin hyvin ja koulutus on lunastanut paikkansa.

Osaamisen tunnistaminen ja ohjaustyö avainasemassa

Työ- ja elinkeinotoimistot ovat tärkeitä toimijoita maahanmuuttajien kotouttamistyössä. Suomeen mm. perheen yhdistämisen kautta puolisoiksi muuttavat ja pakolaiset ilmoittautuvat työnhakijoiksi työ- ja elinkeinotoimistoon saadakseen kotouttamisen palveluja ja päästäkseen kotoutumiskoulutukseen oppimaan suomen kieltä. TE-toimistojen ja muiden kotouttamispalveluja tuottavien tahojen on tärkeä tunnistaa kotoutuja-asiakkaan muualla suorittama koulutus ja auttaa häntä tarvittaessa tutkinnon rinnastamisessa ja selvittämään mahdollinen täydennyskoulutuksen tarve. EU/ETA-alueen ulkopuolella tutkintonsa suorittaneiden sairaanhoitajien kohdalla se tarkoittaa, että on tunnettava Valviran vaatimukset ja ohjeet siitä, kuinka he voivat hankkia sairaanhoitajan ammattinharjoittamisluvan Suomessa (Valvira 2015). Ei ole yhteiskunnallisesti tarkoituksenmukaista nollata koulutuksen omaavien maahanmuuttajien osaamista ja koulutusta, vaan saada aikaisemmin hankittu koulutus käyttöön ja ohjata työmarkkinoille.

Maahanmuuttajien työllistymisessä yksi haaste on heidän kotimaassaan suorittamansa koulutuksen ja suomalaisten tutkintojen vastaavuus ja työnantajien tietoisuus niistä. Opetushallitus on kehittänyt tutkintojen tunnustamisen käytäntöjä pitkään ja eri hankkeet ovat olleet siinä myös tärkeässä asemassa. Kotimaassa hankitun osaamisen tunnistaminen nopeuttaa maahanmuuttajien pääsyä työelämään joko suoraan tai esimerkiksi sairaanhoitajien kohdalla pätevytymisprosessin kautta.

Ohjaustyön kenttä on laaja ja monitahoinen. Maahanmuuttajien ohjaustyötä tekevät useat tahot ja kenttä on edelleen kovassa muutoksessa. Uusia hankkeita ja ohjaustyötä tekeviä organisaatiota tulee ja menee. Huolena on, että tieto koulutettujen maahanmuuttajien ohjaustarpeista ja jatkomahdollisuuksista ei ole kaikkien tiedossa. Tärkeää on avoin tiedottaminen ja eri tahojen yhteistyö, jotta kukin kotoutuja-asiakas saa hänelle sopivimmat palvelut. Tässäkin työssä TE-toimistot ovat keskeisiä toimijoita, sillä suomen kielen opiskelumahdollisuuksia sekä työtä hakevat maahanmuuttajat asioivat siellä.

Korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien ohjaustyötä on valtakunnallisesti kehitetty ja eri puolille maata on vuosina 2016 ja 2017 nimetty vastuukorkeakoulut, jotka tahollaan ohjaavat ja neuvovat maahanmuuttajia korkeakouluopintoihin hakeutumisessa (Opetushallitus 2017). Turun yliopiston SIMHE-palvelu (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) tekee esimerkiksi Varsinais-Suomessa läheistä yhteistyötä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.

Tukea työelämän polulla

Lähes kaikki TE-toimiston asiakkaaksi tulevat maahanmuuttajat käyvät ensin kotoutumiskoulutuksen, jossa opiskellaan suomen kieltä, yhteiskunta- ja työelämä tietoutta. Kotoutumiskoulutukseen kuuluu myös työssäoppimista ja uraohjausta. Sairaanhoidajan koulutuksen omaavan maahanmuuttajan olisi tärkeä päästä työssäoppimiseen omalle alalle, jotta hän oppisi ammatillista suomen kieltä, tutustuisi alaan Suomessa ja alkaisi luoda verkostoja työmarkkinoille. Nykyään maahanmuuttajat halutaan entistä nopeammin työmarkkinoille ja siihen yritetään löytää uusia keinoja. Kotoutumislakia ollaan uudistamassa ja siinä tullaan korostamaan nopeaa työllistymistä (Luonnos 120318. Laki kotoutumisen edistämisestä 2018). Kotoutumiskoulutuksia on parin viime vuoden aikana kehitetty tuomalla niihin työelämäyhteyksiä entistä aikaisemmassa vaiheessa sekä vahvistamalla uraohjausta (Päivitetty kotoutumiskoulutuksen toteutusmallit 2017). Kotoutumiskoulutusten työssäoppimisjaksot ovat suomea opiskelevalle sairaanhoitajalle loistavia mahdollisuuksia saada tuntumaa oman alan työelämään. Ne motivoivat sairaanhoitajaa jo aikaisessa vaiheessa asettamaan tavoitteeksi suomalaisen pätevyyden ja ammatinharjoittamisluvan hankkimiseen.

Kaikki sairaanhoitajat eivät ole päässeet eivätkä pääse suoraan kotoutumiskoulutuksesta suorittamaan pätevytysopintoja mm. puutteellisen suomen kielen taidon vuoksi. Työkokeilu oman alan työpaikalla auttaa kehittämään kielitaitoa ja tutustuttaa alan työmahdollisuuksiin sekä parantaa mahdollisuuksia jatkaa alan opintoja. Joskus on tarpeen opiskella suomea erilaisilla tarjolla olevilla jatkokursseilla, mikäli kielitaito ei ole ammattikorkeakouluopintoihin riittävällä tasolla.

Työllistyminen on kotoutumista

Kun Suomeen muuttaa korkeasti koulutettu maahanmuuttaja, hän tuo mukanaan osaamista ja resursseja työmarkkinoille. Pätevyitymiskoulutusten avulla heidän osaamisensa ei jää vajaakäyttöön tai käyttämättä. Näitä SATU-koulutuksen huomioita vahvistavat muiden korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien pätevyitymiskoulutuksista saadut tulokset. Korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille suunnatun SPECIMA-hankkeen (toimi vuosina 2000–2007) loppuraportissa todetaan, että pätevyitymiskoulutukset työllistävät lähes 100-prosenttisesti, ne ovat edullisia ja kestoltaan lyhyitä normaaleihin, tutkintoon johtaviin koulutuksiin verrattuna. Suhteellisen pienellä panostuksella saadaan nopeasti uutta osaavaa työvoimaa työmarkkinoille, usein vielä työvoimapulaa poteville aloille. Samalla saadaan maahanmuuttajia työttömyyskortistosta veronmaksajiksi. Pätevyitymiskoulutuksista saatavat säästöt todentuvatkin koulutuksen edullisuuden lisäksi säästyneinä työttömyys- turvakustannuksina ja lisääntyneinä veroeuroina. (Selänne 2007, 107) Sairaanhoidaja (AMK) Olena Sirviö, joka suoritti SATU-koulutuksen ensimmäisten joukossa, totesi huhtikuussa 2018 hänet tavatessani, että SATU-koulutuksen ansiosta hän on ollut nyt 11 vuotta työelämässä Suomessa. Hän myös epäili, ettei olisi päässyt töihin ilman SATU-koulutusta.

Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuutta maahanmuuttajien työllistymiseen selvittäneessä raportissa todettiin, että ammatillisen koulutukseen osallistuminen kotoutumiskoulutuksen jälkeen on parantanut maahanmuuttajien työllistymistä merkittävästi (Aho & Mäkiäho 2017, 61). Erilaisille maahanmuuttajille suunnatuille ammatillisille koulutuksille on siis vahvat perusteet.

Työhallinnon näkökulmasta on tärkeää myös jatkossa turvata EU/ETA-alueen ulkopuolella tutkintonsa suorittaneille sairaanhoitajille mahdollisuus täydentää tutkintonsa niin, että he ovat päteviä toimimaan sairaanhoitajana Suomessa. ESR-rahoitteisessa Urareitti-hankkeessa kehitetyt uudet pätevyitymisen mallit pitää saada käyttöön ja pysyviksi, jotta muualta muuttaneet sairaanhoitajat voivat tulevaisuudessa hankkia pätevyyden toimia sairaanhoitajan ammatissa Suomessa (Sairanen & Takaeilola 2018). Maassamme on viime vuosina ollut pulaa sairaanhoitajista ja heitä on mm. rekrytoitu suoraan muista EU-maista. Täällä jo asuvien, muualta muuttaneiden sairaanhoitajien pätevytyminen avaa heille ovet työelämään ja tuo kaivattua, osaavaa työvoimaa. Työllistyminen ja työyhteisön tasavertainen jäsenyys ovat maahanmuuttajien kotoutumisen tärkeimpiä elementtejä.

Lähteet:

Aho, S. & Mäkiäho A. 2017. *Maahanmuuttajat ja työvoimapoliittisten toimenpiteiden vaikuttavuus*. Työelämä 26/2017. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.

Korkeakoulujen SIMHE-palvelut. Cimo > palvelut > palvelut ja ohjelmat toimialoitain > korkeakoulutus > korkeakoulujen SIMHE-palvelut. Viitattu 16.4.2018 http://www.cimo.fi/korkeakoulut_tukemassa_maahanmuuttajia/simhe_palvelut

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Annettu 28.12.2012/916. Viitattu 16.4.2018 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120916>

Opetushallitus 2017. Korkeakoulujen SIMHE-palvelut. Viitattu 16.4.2018 http://www.cimo.fi/korkeakoulut_tukemassa_maahanmuuttajia/simhe_palvelut

Opetushallitus. Säädökset ja ohjeet > opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet > maahanmuuttajien koulutus > aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus > päivitetyt toteutusmallit. Viitattu 16.4.2018 http://www.oph.fi/download/188626_koto_koulutusmalleja_2017_final_verkkoon_vietavaksii_final_kallelle.pdf

Ruotsala, P.; Sairanen, R. & Vanhanen, S. 2005. *SATU – Sairaanhoidotajia Turkuun maahanmuuttajista -projektin loppuraportti*. Turku: Turun työvoimatoimisto. Kansainväliset palvelut.

Sairanen, R. & Takaeilola, M. 2018. *Moduulirakenteinen täydennyskoulutusmalli maahanmuuttaneille sairaanhoidotajille*. HAMK Unlimited Journal 14.5.2018. Viitattu 17.5.2018 <https://unlimited.hamk.fi/ammattilinen-osaaminen-ja-opetus/moduulirakenteinen-taydennyskoulutusmalli/>

Selänne, J. *Pätevyitymiskoulutuksilla huikeat säästöt yhteiskunnalle*. Teoksessa toim. H.-P. Huttunen & T. Kupari 2007. *SPECIMASTA opittua – Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat työelämään*. Turku: Turun työvoimatoimisto. Kansainväliset palvelut.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Luonnos 120318 > Laki kotoutumisen edistämisestä. Viitattu 16.4.2018 <http://tem.fi/documents/1410877/3178243/Laki+kotoutumisen+edist%C3%A4misest%C3%A4+12.3.2018.pdf/7aacc56-2184-4e34-a2fe-7372fa01f3c7/Laki+kotoutumisen+edist%C3%A4misest%C3%A4+12.3.2018.pdf.pdf>

Valvira 2017. Ammattioikeudet. Viitattu 16.4.2018 <http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet>

Valvira 2015. Ulkomailla suoritetut opinnot. Viitattu 16.4.2018 <http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet/ulkomailla-suoritetut-opinnot>.

13 SATU-sairaanhoidajat ja TEHY

Päivi Ovaskainen

Suomi on maailman onnellisin maa, raportoitiin 14.3.2018 julkaistussa YK:n raportissa. Kansainvälinen tutkimus listasi 156 maata niiden onnellisuuden mukaan, perustuen muun muassa vapautteen tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja, elinajonodotteeseen, sosiaaliseen tukeen ja korruptioon. (Helliwell ym. 2018.) SATU-koulutukseen hakeutuneet sairaanhoidajat ovat pääosin tulleet Euroopan ulkopuolisista maista, jotka YK:n raportin mukaan ovat häntäpäissä ko. mittareilla laskettuna.

SATU-koulutukselle myönnettiin SPR:n Varsinais-Suomen piirin myöntämä Ennakkoluuloton edelläkävijä -diplomi 21.3.2013. Se myönnettiin tuolloin yhdeksännen kerran. SATU-koulutus palkittiin maahanmuuttajien kouluttamisesta työelämään. Sairaanhoidajan koulutuksen kotimaassaan hankkineet maahanmuuttajat ovat hoitoalalle Suomessa jo olemassa oleva työvoimaresurssi, joka on ollut vajaa-käytössä. Tämä on yksi harvoja suomalaisia maahanmuuttajaprojekteja, joka on taannut täystyöllisyyden opiskelujen jälkeen. Saatu hyöty on auttanut opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumisen lisäksi myös näiden välitöntä lähipiiriä, kuten perhettä ja muita läheisiä. Diplomin vastaanottivat asiantuntija Päivi Ruotsala Varsinais-Suomen TE-toimistosta, koulutusjohtaja Kaija Lind Turun ammattikorkeakoulusta sekä SATU-koulutuksen ohjausryhmän puheenjohtaja Päivi Ovaskainen Tehyn Turun aluetoimistosta.

Palkinnon myöntämiseen vaikutti se, että SATU-koulutus on sen toteuttajatahoilta ollut todellinen näyttö yhteistyön voimasta. Koko ohjausryhmän painava viesti maahan muuttaneille ja muualla valmistuneille sairaanhoitajille oli hankkia pätevytyminen omalle alalleen. Yhä liian moni EU/ETA-alueen ulkopuolelta ja myös EU:n sisäلتä Suomeen tuleva ammattilainen jää vaille töitä, työllistyy muille aloille tai omalla alallaan sellaisiin tehtäviin, jotka eivät vastaa hänen koulutustaan.

SATU-koulutuksen tarkoitus oli auttaa maahanmuuttajia pätevytymään ja löytämään oma paikkansa yhteiskunnassa ja työelämässä. Se on ammattijärjestön näkökulmasta tärkeimpiä yhteiskuntarauhaa ja demokratiaa edistäviä voimia. Tuloerot maahanmuuttajien ja kantaväestön keskuudessa ovat isoja, joten on tärkeää, että saamme maahanmuuttajat nopeasti integroitumaan Suomen työelämään ja ansaitsemaan itselleen ja perheelleen kohtuullisen toimeentulon. THL:n viimeisimmässä tutkimuksessa (Saikkonen ym. 2018) on todettu, että asuinalueiden etninen eriytyminen koskee voimakkaimmin lapsia. Segregaation ehkäisyssä tuloerojen vähentäminen ja maahanmuuttajien työllistäminen ja heidän osaamisensa hyödyntäminen ovat yksi keskeisimpiä keinoja siinä.

Ammattijärjestössä toimiminen edistää osallisuutta yhteiskunnassa ja vähentää epäta-sa-arvoa kansalaisten keskuudessa (Chomsky 2000, 2016). Järjestäytyminen on Suomessa perustuslakiin kuuluva kansalaisoikeus. Monilla maahanmuuttajilla on ammattiliittoon kuulumisesta kotimaassaan toisenlaisia kokemuksia. Olen useilla pitämilläni työmarkkinatunneilla keskustelllessani opiskelijoiden kanssa pohtinut ko. ongelmaa. Järjestäytyminen Suomessa oman ammattialan järjestöön antaa turvaverkon työelämään. Ammattijärjestöistä saa monenlaista apua esim. tehdessään työsopimuksen ja ne tarjoavat monia muita rahanarvoisia etuja mm. vakuutusturvaa, oikeusturvaa, työsuhdepalvelua ja matkaetuja. Työtään arvostava hoitoalan ammattilainen osaa työelämän pelisäännöt. Se edistää myös hoitoalan ammattien arvostusta.

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta perustuu sopimiseen työnantajan ja työntekijöiden välillä. Työelämää säätelevät useat lait ja yleissitovat työehtosopimukset. Olemme yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa kehittäneet Työelämätietoa sote-alan osaajille -nettisivuston, josta myös maahanmuuttajat saavat nopeasti ja luotettavasti tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon työelämän pelisäännöistä työpaikoilla (Ks. Tehy 2018). Aktiivisena ammattilaisena ja ammattijärjestön toimijana voi itse edistää hoitohenkilöstön asemaa ja vaikuttaa palkkaukseen ja muihin työsuhteen etuihin. Kannattaa heti töitä saadessaan liittyä omaan ammattijärjestönsä ja tulla mukaan ammattijärjestön toimintaan. Varsinais-Suomessa on Tehyn ammattiosastoissa mukana paljon maahanmuuttajataustaisia aktiivitoimijoita.

Ammattijärjestö tarjoaa jo opiskeluaikana sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitoksissa työelämäunteja ja tietoa ammattijärjestön eduista. Opiskelijoille sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattijärjestö Tehyn jäsenyys on maksuton ja tarjoaa samat etuudet kuin työssäkävylle.

SATU-ohjausryhmän puheenjohtajana haluan erityisesti nostaa tässä puheenvurossani esille maahanmuuttajien suomen kielen osaamisen, jota käsiteltiin jokaisessa ohjausryhmän kokouksessa jollakin tavoin. Maahanmuuttajat ovat asenteiltaan ja kyvyiltään monenlaisia, eivätkä he uuden kielen opiskelun tai omaksumisen suhteen poikkea kantaväestöstä. Kuitenkin oli havaittavissa, että työnantajien ja terveydenhuollon harjoittelupaikan tarjoavien taholta ei joko osata tai tiedetä kielikoulutuksen pedagogiikasta tai sen merkityksestä työyhteisöissä. Kielen hallintaan ei myöskään ammattikorkeakoulun kouluttajan tai työ- ja elinkeinotoimiston taholta ole osattu reagoida viimeisimmän tutkimustiedon avulla. (Ks. Braddell 2016; Vård- och omsorgscollege 2018.)

Pääsin tutustumaan maahanmuuttajien kielten oppimiseen työympäristössä Kansainvälistyvä sosiaali- ja terveydenhuolto -konferenssissa Tampereen yliopistossa vuonna 2016. Johtaja Alexander Braddell (Oxfordshire Skills Escalator Centre CIC Ltd) Iso-Britanniasta luennoi maahanmuuttajien kielten oppimisesta Ruotsissa ja Iso-Britanniassa. Siellä kielten opiskelun mallit olivat kehitetty kielten ja kulttuurin opiskeluun viime vuosikymmenen aikana erikseen. Mallit heijastelivat alkuperämaidensa erilaisia olosuhteita, mutta niiden kehityspolut olivat samanlaiset ja niissä oli päädytty samoihin tuloksiin, joissa mm. todettiin, että maahanmuuttajataustaiset työntekijät ovat ammattitaitoisia sekä työtehtäviinsä soveltuvia ja sitoutuneita. Kaikilla ei projektin tulosten mukaan ole kuitenkaan sellaista kielitaitoa tai kulttuurista kompetenssia, joka takaisi turvallisen ja potilaskeskeisen hoidon. (Braddell 2016; Vård- och omsorgscollege 2018.) Mielenkiintoista oli, että kummassakin maassa tulokset olivat saman suuntaisia ja niissä todettiin, että työtehtävät ja harjoittelutehtävät tulee valjastaa tukemaan kielen ja kulttuurisen kompetenssin kehittymistä yhteisöllisenä oppimisena, jossa mukana tulee olla koko henkilökunta maahanmuuttajineen. Menetelmänä käytettiin reflektiivisistä oppimista. Työnantajan tai harjoittelupaikan antajan rooli kouluttajana nousee merkittäväksi, jolloin kielen ja työpaikan kulttuurin opiskeluun on henkilöstön lisäksi resursoitava myös opettajia. (Braddell 2016; Vård- och omsorgscollege 2018.)

Kolmas merkittävä asia SATU-ohjausryhmässä toimimisessa oli yhteistyö TE-toimiston asiantuntijoiden ja työnantajien kanssa. Oli tärkeää vaihtaa kuulumisia kahden suurimman työnantajan eli Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin ja Turun kaupungin kanssa. Tiedon vaihto myös muissa kuin maahanmuuttajiin liittyvissä asioissa puolin ja toisin oli tärkeää. Tiedon välittyminen maahanmuuttajiin liittyvissä asioissa Varsinais-Suomessa ja koko Suomea koskevissa asioissa välittyi kaikkiin TE-toimistoihin ympäri Suomea tarvittaessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon työmarkkinoilla liikkui koko SATU-toiminnan ajan paljon muitakin maahanmuuttajia, joten saimme heti tietoja, jos työntekijöitä kohdeltiin epätasa-arvoisesti tai työehtosopimuksia ei noudatettu. Pystyin työmarkkinajärjestön asiantuntijana heti tarttumaan epäkohtiin ja ottamaan yhteyttä työnantajiin.

Mukaviksi muistoiksi ovat erityisesti mieleen jääneet SATU-ryhmäläisten lämmenhenkiset ja eksoottiset valmistumistilaisuudet, joissa läsnä olivat intensiivisesti myös perheenjäsenet ja läheiset. Monikulttuurisuus antoi värikkään ammattikorkeakoulun perinteisille valmistumistilaisuuksille. Olen myös työssäni järjestöasiantuntijana tavannut Tehyssä SATU-koulutuksen suorittaneita sairaanhoitajia ja saanut auttaa heitä erilaisissa työmarkkinoihin liittyvissä kysymyksissä. Suurin osa koulutuksen käyneistä on selvinnyt hyvin työelämässä ja he saavat kohtuullisen elannon sairaanhoitajina itselleen ja perheilleen.

Lähteet:

Braddell A. 2016. *Supporting language learning in multicultural work communities: Experiences in Sweden & the UK*. Konferenssiluento. Globalizing social and health care. University of Tampere. Viitattu 7.5.2018 http://www.uta.fi/edu/transit/kvsote/esitykset/16-4-26_braddell-tampere.pdf

Chomsky N. 2000. *Hinnalla millä hyvänsä. Uusliberalismi ja globaali kuri*. Suom. Ahokas, J. Helsinki: Like.

Chomsky N. 2016. *Kuka hallitsee maailmaa?* Suom. Pihlajavirta, M. Turku: Sannakko.

Helliwell, J.; Layard, R; & Sachs, J. (toim.). 2018. *The World Happiness Report*. United Nations. Viitattu 7.5.2018 <https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2017/HR17.pdf>

Saikkonen, P.; Hannikainen K.; Kauppinen T.; Rasinkangas J. & Vaalavuo M. 2018. *Sosiaalinen kestävyys: asuminen, segregatio ja tuloerot kolmella kaupunkiseudulla*. THL Raportti 2/2018. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. Viitattu 7.5.2018 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136125/URN_ISBN_978-952-343-084-6.pdf?sequence=1

Tehy 2018. *Työelämäntietoa sote-alan osaajille*. Viitattu 24.8.2018 <https://www.soteosajaksi.fi/>

Vård- och omsorgcollege. 2018. *Språkombud*. Viitattu 7.5.2018 <https://www.voc-college.se/sprakombud>

14 Median ja julkisuuden pyörteissä

Raija Sairanen

Kun ensimmäinen SATU-ryhmä starttasi vuonna 2003, olivat niin radio, televisio kuin lehdistö erittäin kiinnostuneita tästä maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevyitysmiskoulutuksesta. Tiedotustilaisuuksia järjestettiin ahkerasti parin ensimmäisen ryhmän aikana ja kutsuja lähetettiin yhteistyöverkostoille sekä medialle nimenomaan markkinointimielessä. Haluttiin vahvasti saada maahanmuuttajat ja heidän korkeatasoinen osaamisensa näkyviin.

Turun Sanomissa 8.5.2003 oli kirjoitus ”Hoitoalan maahanmuuttajat koulutukseen” ja vastaavasti Helsingin Sanomat 8.5.2003 julkaisi otsikolla ”Hoitoalan maahanmuuttajat lisääoppiin”. Myös MONITORI-lehdessä 2/2003 kerrottiin SATU-koulutuksen alkamisesta. Turun Sanomat julkaisi 18.9.2003 koulutuksen alettua ison koko sivun kirjoituksen, jossa korostettiin mm., että ”vanhustenhoito käydään läpi huolella, koska monet opiskelijat tulevat kulttuureista, joissa vanhukset on hoidettu kotona”. 18.9.2003 oli Åbo Underrättelsessä samma på svenska ja vuonna

2007 artikkeli ”Framtidens sjukskötare”. ”Sairaanhoitajaksi Suomeen” -artikkeli julkaistiin v. 2003 Kauneus ja terveys -lehdessä, jossa oli haastateltu Raija Sairasta ja kahta ensimmäisen SATU-ryhmän opiskelijaa, Nezal Mohammadia ja Tatjana Malkovaa. Alla oleva kuva 1 kertoo hyvin mediaryöpytyksestä.

Kuva 1.
Alkuvuosien mediaryöpytystä. (Kuva: Raija Sairanen)

Tehy ry. on tehnyt useita selvityksiä terveysalan maahanmuuttajien osaamisesta ja niissä Tehy on maininnut SATU-koulutuksen hyvänä esimerkkinä. Tehyn numerossa 16/2003 oli kahden sivun kirjoitus kuvineen. Ja vuonna 10/2012 oli artikkeli Tehyssä syrjinnästä ja siinä haastateltiin Werya Saleh Zadehia, joka silloin työskenteli Tyksissä. (kuva 2, ks. Sajama 2012, 44–47.) Vuonna 2013 oli vielä pikku-uutinen SATU-koulutuksesta Tehy-lehdessä.

Werya löysi paikkansa

Satu-koulutus pätevoitti iranilaistaustaisen sairaanhoitajan työelämään.

Kun sairaanhoitaja **Werya Saleh Zadeh** muutti viisi vuotta sitten Suomeen, hän ei uskonut, että voisi koskaan työskennellä sairaanhoitajana uudessa kotimaassaan. Eihän hän osannut kieltä, ei tuntenut terveydenhuollon rakenteita, roolitus- tai työskulttuuria.

Miespuolisen sairaanhoitajan toimenkuva Iranissa oli monella tapaa toinen kuin Suomessa.

-Iranissa omaiset huolehtivat potilaiden perushoidosta. Sairaanhoitajat vastaavat sairaanhoidollisesta puolesta, mutta silloinkin miehet hoitavat miehiä ja naiset naisia. Tästä säännöstä poiketaan vain erityistilanteissa. Werya selittää.

Onneksi alun epäilyt osoittautuivat turhiksi. Werya on ollut jo kaksi ja puoli vuotta vakituisessa työssä Turun yliopistollisen keskussairaalan sydän- ja rintaelinkirurgisella osastolla. Hän hoitaa kaikkia potilaita ja tekee samoja töitä kuin muutkin sairaanhoitajat ja vakuuttaa viihtävänsä työssään.

ISO URAKKA. Suomen kielen oppiminen ja ammattiharjoittamisvaikeuksien saaminen vaati Werya Saleh Zadehiltä vuosien työn.

TEHY 10-2010 47

Kuva 2.
Weryan haastattelu Tehy-lehdessä 10/2010.

Sairaanhoitaja-lehdessä 6–7/2003 oli artikkeli SATU-koulutuksen alkamisesta ja numerossa 8/2012 haastattelu Mouctar Bahista. Samoin vuonna 2013 oli vielä pikku-uutinen SATU-koulutuksesta Sairaanhoitaja-lehdessä. Turun Naiskeskuksen Appelsiinipuu-lehdessä oli kerrottu SATU-koulutuksesta vuonna 2003. Työelämä-lehdessä 6/2003 artikkelin otsikkona oli ”Opiskelijoiden ensitunnelmat ovat innostuneita”.

Ensimmäisen SATU-ryhmän valmistuttua helmikuussa vuonna 2005 lehdistön ja radion edustajat olivat paikalla. Turun Sanomat kirjoitti silloin: *”Hoitoalan maahanmuuttajat ovat pitkälti vajaakäytössä ollut resurssilähde. Yksin he eivät kuitenkaan työvoimapulaamme ratkaise, vaikka heitä saapuisi laivalasteittain, huomautti SATU1-kurssin ylimmäinen opettaja ja äitihahmo, lehtori Raija Sairanen.”* Vuonna 2007 kirjoitettiin Turun Sanomissa SATU-koulutuksen yhteydessä mm. ”Diagnoosin kertominen suoraan potilaalle yllättää monen maahanmuuttajahoitajan”.

SATU-koulutusta käsiteltiin lisäksi seuraavissa lehdissä: Turun Sanomien verkkojulkaisu, Aamulehti, Kulmakunta-paikallislehti, Huvudstadsbladet, Aamuset-paikallislehti, Turkulainen-paikallislehti, Turun ammattikorkeakoulun Aurinkolaiva-lehti vuonna 2003, Turun pualest -kaupunkilehti vuonna 2008, TE-keskuksen omia julkaisuja, TEM:n uutiskirjeet, Hämeen Sanomat vuonna 2012, Turkuposti vuonna 2013 (kuva 3.)

SATU-koulutus on yltänyt tavoitteisiinsa Maahanmuuttajasairaanhoitajat työllistyvät hyvin

Kaikki 68 tähän mennessä valmistunutta sairaanhoitajaa ovat työllistyneet omalle alalleen, kertoo koulutuspäällikkö Pia Ahonen Turun ammattikorkeakoulusta.

Turun ammattikorkeakoulun Terveystieteiden osaston ja ELY-keskuksen toteuttama SATU-koulutus (= Sairaanhoitajia Turkuun) on maahanmuuttajasairaanhoitajille tarkoitettu työvoimapolittinen pätevyyskoulutus.

Koulutus tuottaa sairaanhoitajan (AMK) pätevyysdiplomin, jotka ovat suosittelevat EU/ETA-alueen ulkopuolella sairaanhoitajan tai muun vastaavan terveydenhuoltoalan tutkinnon. SATU-koulutusta on järjestetty Turun ammattikorkeakoulussa jo kymmenen vuotta.

Kohteliaasti ja hymyillen
Maahanmuuttajataustaiset sairaanhoitajat ovat saaneet harjoittelajaksilla kiitos- ja erityisesti kohteliaasta käytöksestään ja eettisestä toiminnastaan.

– Uskon, että juuri nämä piirteet yhdistettynä erinomaiseen ammattitaitoon ovat tehneet SATU-koulutuksessa pätevyystyöni sairaanhoitajista haluttua työvoimaa, toteaa koulutuksen vastuupettaja Raija Sairanen.

Pätevyys hankitaan Suomessa
Satu-koulutus alkoi 2000-luvun alussa, jolloin sairaanhoitajatalon vaivamaassa Turussa ehdotettiin uusia keinoja ongelman ratkaisemiseksi. Turussa oli maahanmuuttajataustaisia sairaanhoitajia, jotka olivat ilman koulutustaan vastaavaa työtä. Työllistymisen esti puuttuva laillisuus ja pätevyys oman ammatin harjoittamiseen Suomessa.

Ratkaisuksi kehitettiin maahanmuuttajille suunnattu pätevyystutkimuskoulutus SATU. Koulutuksessa opiskelijat täydentävät sairaanhoitajan tai muun terveydenhuoltoalan tutkintonsa Suomen vaatimusten mukaisesti ja suorittavat sairaanhoitajan (AMK) tutkinnon.

Kiinnittyminen suomalaiseen työelämään koulutusta vastaavaan tehtävään vaikuttaa positiivisesti niin Suomen muuttaneen sairaanhoitajan kuin hänen lähipiirinsä elämäänlaatuun. Tulokset miellyttivät myös ympäröivää yhteisöä, sillä niin Turun seudulle on saatu lisää päteviä ja työstään innoituneita sairaanhoitajia.

Teksti: Turun AMK:n viestintä | Kuva: Raija Sairanen

Kuva 3.
Turkuposti 6/2013:n kirjoitus.

Turun ammattikorkeakoulun omassa Aurinkolaiva-lehdessä oli vuonna 2003 kirjoitus SATU-koulutuksesta. Siinä kirjoituksessa Turun terveystoimesta korostettiin: Kulttuurierot rikastuttavat työilmapiiriä, vaikka joskus pulmatilanteita voikin tulla vastaan. Hoitoalalla muualta tulleiden osaajien haasteet liittyvät perustietojen ohella usein myös sosiaalisiin taitoihin. Hallintoylihoitaja Anja Vanneksen mukaan ”*Kielitaito on sairaanhoitajan työn kannalta erittäin keskeistä. Lääkityksen lisäksi potilaalta on pystyttävä tiedustelemaan tämän vointia ja mahdollisia kipuja. Puhe on muutenkin tärkeä osa hoitoa. Etenkin suomalaisten suhtautuminen ikäihmisiin voi aluksi aiheuttaa maahanmuuttajissa hämmennystä. Opiskelijoiden synnyinmaissa vanhuksia hoidetaan pääosin kotona. Kuulemani mukaan monet ihmettelevät, miksi vanhuksia laitetaan täällä laitoksiin, joissa on satamäärin vuodepaikkoja*”.

Myös radio ja televisio olivat ahkerasti paikalla SATU-koulutuksen alkuvuosina. Radiosta seuraavat silloiset kanavat: YLE Radio, YLEX, YLEQ, Radio Sata, Radio Robin Hood. STT 7.5.2003 ja Turun radio julkaisivat jopa ”SATU-sairaanhoitajakoulutukseen haku” -ilmoituksen. Turun Radio vuonna 2005 kuulutti: ”En-

simmäisen maahanmuuttaja-taustaiset sairaanhoitajat valmistuvat Turun AMK:sta tällä viikolla.” ja STT vuonna 2005: ”Maahanmuuttajasta sairaanhoitajaksi Turun ammattikorkeakoulussa”. Televisiosta YLE, Turku-TV ja TV-nytt på svenska olivat paikalla, kun oli ensimmäinen tiedotustilaisuus SATU-koulutuksen alkamisesta 17.9.2003.

Ensimmäinen SATU-koulutus oli ESR-rahoitteinen ja sen vuoksi siinä järjestettiin erityinen loppuseminaari 17.2.2005. Opiskelijoista median haastatteluihin olivat käytettävissä Natalia Kivikkö, Viktoria Lavanto, Farkhondeh Mohamadi ja Evelin Prees. Loppuseminaarin ohjelmassa oli monta vaikuttavaa henkilöä esiintymässä. (Kuva 4.)

 SAIRAANHOITAJIA TURKUUN MAAHANMUUTTAJISTA
SATU -projektin loppuseminaari

Paikka: Turun ammattikorkeakoulu, terveysala, Ruiskatu 8, auditorio 132
Aika: 17.2.2005 klo 12.00 – 16.00

klo 12.00 – 13.30 **Seminaarin avaus**, koulutuspäällikkö Hannele Palтта, Turun amk ja toimistonjohtaja Veli-Matti Vesterinen, Turun työvoimatoimisto
Maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien pätevyyskoulutus: kouluttajan kokemuksia, lehtori Raija Sairanen, Turun amk
Sairaanhoitajaksi Suomeen, SATU -ryhmän sairaanhoitajaopiskelija SATU -projekti tutkimuksen silmin, sairaanhoitaja, hoitotieteen opiskelija Leena Soinne, Tampereen yliopisto

klo 13.30 Kahvi

klo 14.00 – 16.00 **Turun apulaiskaupunginjohtajan puheenvuoro**, apulaiskaupunginjohtaja Kaija Hartiala, Turun kaupunki
Työnantajan näkemyksiä, ylihoitaja Tuija Lehti, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri ja osastonhoitaja Minna Ylönen, Turun terveystoimi
Ammattiliitto ja maahanmuuttajat, aluesihteri Päivi Ovaskainen, Tehty
Työvoimatoimiston näkökulmia maahanmuuttajien pätevyyskoulutukseen, projektikoordinaattori Päivi Ruotsala, Turun työvoimatoimisto
Seminaarin päätöspanat

TERVETULOA!

Ilmoittautuminen: 11.2.2005 mennessä sähköpostitse: paivi.ruotsala@mol.fi
tai puhelimitse 010 60 43106 tai 050 396 0941.
Linja-autot no 6 ja 61, Peltolankadun pysäkki.

Kuva 4.

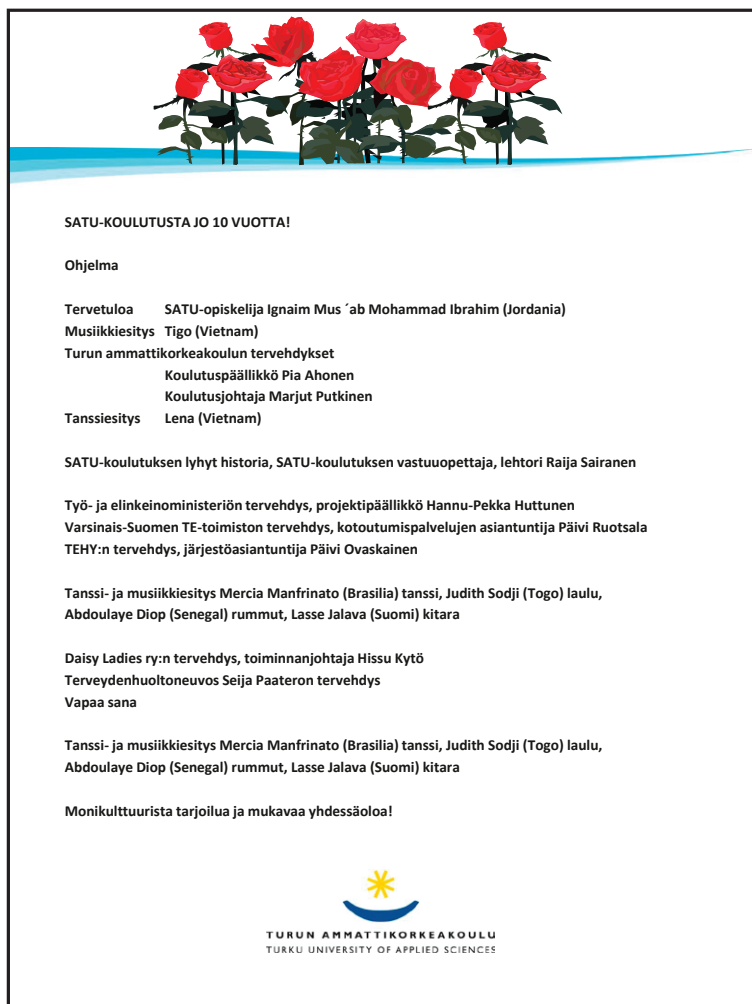
SATU1 -koulutuksen loppuseminaarin ohjelma.

SPR:n Varsinais-Suomen piiri antoi SATU-koulutukselle vuonna 2013 “Ennakkoluuloton edelläkävijä” -diplomin (kuva 5). Se oli ansaittua tunnustusta maahanmuuttajien kouluttamisesta työelämään. Palkinnon myöntämiseen vaikutti ratkaisevasti myös se, että SATU-koulutus oli sen toteuttajatahoilta itseltään todellinen näyttö yhteistyön voimasta. SATU-koulutus oli yksi mahdollisuus aluevaikutukseen ja yhteiskuntavastuuseen. Esimerkiksi vuonna 2006 vastaavan tunnustuksen saivat Tyksin rekrytointi ja Turun kaupungin sisätautisairaala, jotka olivat ennakkoluulottomasti palkanneet maahanmuuttajia töihin, myös SATU-koulutuksen käyneitä.

Kuva 5.
SPR:n diplomi ”Ennakkoluuloton edelläkävijä”.

SATU-koulutuksen 10-vuotistaivalta juhlittiin Turun ammattikorkeakoulussa kansainvälisen viikon yhteydessä syyskuussa vuonna 2013. Kuvassa 6 on 10-vuotisjuhlaohjelma.

Kuva 6.
SATU -koulutuksen 10-vuotisjuhlaohjelma.

SATU-koulutusta esiteltiin lukuisissa seminaareissa ja konferensseissa niin Suomessa kuin ulkomailla. SATU-koulutuksen vastuupettaja Raija Sairanen oli välillä kuin kiertävä matkasaarnaaja. Varsinais-Suomen ELY-keskus järjesti monia tilaisuuksia, joissa SATU-koulutusta esiteltiin. Monikulttuurisen MONIKU-verkoston tilaisuuksissa Turussa on SATU-koulutusta esitelty vuosien mittaan monta kertaa eri näkökulmista.

Turun terveystoimen MONIKAS-hankkeen loppuseminaarissa ”Monikulttuurinen terveydenedistämisryhmä Turussa” v. 2007 oli esityksen aiheena ”SATU sairaanhoitajakoulutukset osana kotoutumista”. Samaisessa seminaarissa SATU2-ryhmän opiskelijat esittelivät myös opinnäytetöitään. SPECIMA-hankkeen, Turun yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun yhteistyöseminaari v. 2007 ”Oma väki ei riitä – monikulttuuriset voimavarat käyttöön terveydenhuollossa” oli kohdennettu valtakunnan tason päättäjille, viranomaisille ja kouluttajille. Siinä SATU-koulutus sai edelleen näkyvyyttä laajasti. Vuonna 2009 oli Turussa ”Kannattaako Suomeen tulla töihin?” -seminaari, jossa SOTE-alan maahanmuuttajataustaiset työntekijät pohtivat kysymystä, niin lääkärit kuin hoitajatkin. Tällöin myös SATU-koulutuksen tarve tuli hyvin esille. ”Osallisena Suomessa” -tilaisuudessa Turussa vuonna 2011 silloisen SATU4-ryhmän opiskelijat olivat itse esittelemässä SATU-koulutusta ständillä (kuva 7).

Kuva 7.

SATU -ryhmäläisiä esittelemässä SATU -koulutusta.

(Kuva: Arja Nylund)

Tehyn kutsuseminaari viranomaisille oli vuonna 2012 ja sen aiheena oli ”Maahanmuuttajat hoitoalan työyhteisössä”. Siellä SATU-koulutus sai jälleen julkisuutta. Paikalla oli mm. Valviran edustajia. Tehyn kanssa on ollut erinomainen yhteistyö kaikkien näiden vuosien ajan. SATU-koulutuksen vetäjä oli esiintymässä vuosien mittaan myös muissa tilaisuuksissa, joissa Valvira esiintyi. Ja kun SATU-koulutuksen jatkoa pohdittiin Urareitti-hankkeessa ja nyt SOTE-silta -hankkeessa, Valviran kanssa tehty yhteistyö on edelleen merkittävä.

Tampereen yliopiston järjestämässä konferenssissa ”Ulkomailla hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen” -paneelikeskustelussa Tampereella vuonna 2016 SATU-koulutuksen vastuupettaja Raija Sairanen oli mukana yhdessä OKM:n, Valviran ym. edustajien kanssa.

SATU-koulutuksen vetäjä Raija Sairanen oli kutsuttuna ensimmäisen SATU-ryhmän kanssa vuonna 2004 Sairaanhoidajapäiville, jolloin opiskelijoilla oli hyvä tilaisuus tutustua suomalaisen hoitotyön saavutuksiin ja haasteisiin. SATU-koulutuksen kokemuksista kertominen oli Sairaanhoidajapäivien ohjelmassa seuraavana vuonna 2005.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin työpaikkaohjaajille pidettiin myös esityksiä SATU-koulutuksesta, mukana oli joskus myös entinen SATU-opiskelija, joka oli silloin töissä Tyksissä. Viimeksi SATU-koulutusta sivuttiin TEOS ry:n järjestämällä valtakunnallisilla opintopäivillä v. 2017, jolloin Raija Sairanen ja Sirpa Rajala olivat puhumassa aiheesta ”Tuleeko työyhteisösi maahanmuuttaja?”

Koulutuksen vetäjä Raija Sairanen toimi Turun ammattikorkeakoulun terveys ja hyvinvointi-tulosalueen kansainvälisenä (kv) koordinaattorina koulutuksen alkuaikoina ja myöhemmin kv-yhteyshenkilönä. Tämä mahdollisti SATU-koulutuksen esittelyn ulkomailla eri konferensseissa ja muissa tilaisuuksissa. Raija kävi säännöllisesti opettamassa myös Saksassa, Göttingenissä sekä Belgiassa, Antwerpenissä aihealueena monikulttuurisuus. SATU-koulutus tavalla tai toisella oli siinä aina läsnä. Raija toimi kouluttajana myös DATIC (Developing and Teaching Intercultural Competence) -seminaarissa kolme kertaa: Belgia, Brugge 2011, Turkki, Istanbul 2013 ja Espanja, Vic 2016. SATU-koulutuksesta löytyi siihen hyviä esimerkkitapauksia. CARPE (Consortium on Applied Research and Professional Education) -verkosto järjesti ensimmäisen konferenssinsa v. 2011 Utrechtissa, Hollannissa. Siellä SATU-koulutus oli esillä niin posterina kuin suullisena esityksenä (kuva 8).

SATU

The Up-date Education for Immigrant Nurses
to be registered as a Nurse in Finland

There are in Finland many immigrant nurses who come outside the EU. They have no chances to work as registered nurses without legalization and qualification. They have to work in assistant tasks in the health care or totally in different fields, e.g. as cleaners, as workers in shops or kitchen. At the same time we have lack of nurses.

PURPOSE

With the SATU education the immigrant nurses can get the legalization to work as registered nurses in Finland. This education is one solution for that problem. It is also a gesture of the humanity to approve the immigrant nurses' earlier education as a part for the up-date education and to give them after the graduation the possibility to work as a nurse in their new homeland.

DESCRIPTION

This education cooperates with the working life and their demands. Two issues are important: motivation to work as a nurse and the Finnish language. The education takes 1 1/2 years and consists of theoretical and clinical up-date studies as well as Bachelor's thesis. Important competencies to achieve are e.g. IT skills, medication skills and nursing developing skills. The Finnish Nurse certificate ensures the equality. There are no A and B class nurses. We have had already four immigrant nurse groups and the fifth will start next autumn. The first up-date education was funded by ESF; the next were supported by the Employment and Economic Centre in South-western Finland.

CONCLUSION

After the education everybody has found a meaningful working place in the primary or special nursing. The most challenging issue is the heterogeneity of the group. How to manage with the different language and nursing knowledge and skills. Another challenge is the working life and their preconceptions. How to innovate the cultural sensitivity. The immigrant nurses are qualified manpower in the health care. They disseminate multiculturalism into the practice by acting as cultural interpreter. It is internalization at home.

CONTACT

Ms. Raija Sairanen, RN, RMN, RNT, M.Pol.Sc.
Senior Lecturer,
Contact Person, International Affairs
Turku University of Applied Sciences
e-mail: raija.sairanen@tuus.fi
Mobile: +358 44 9074556

SATU education is funded by

TE KESKUS
Employment and Economic
Development Centre

www.tuas.fi

Kuva 8.
SATU-posteri englanniksi.

COHEHRE (Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation in Europe) -verkoston konferensseissa SATU-koulutus on ollut esillä melkein joka vuosi joko suullisena esityksenä, milloin mistäkin teemasta katsottuna tai muutoin konferenssin työpajoissa: Saksa, Bad Elster 2004; Unkari, Budapest 2005; Portugali, Setubal 2006; Bosnia-Herzegovina, Sarajevo 2007; Hollanti, Nijmegen 2008; Viro, Tallinna 2009; Tanska, Aalborg 2012; Suomi, Kuopio 2013; Hollanti, Groningen 2014; Unkari, Budapest 2015 ja U.K., Derby 2016. Tämän jälkeen SATU-koulutus tuli esiteltyä osana Urareitti-hankkeen esitystä Portugalissa, Setubalissa v. 2017 ja Belgiassa, Ghentissä v. 2018. SATU-koulutus tullaan mainitsemaan varmaan vielä kauan tulevaisuudessakin eri konferensseissa.

SATU-koulutusta tutkittiin ja arvioitiin koko sen elinkaaren aikana lukuisten henkilöiden toimesta.

SATU-koulutuksen alkuaikoihin liittyi Leena Sointeen tekemä pro gradu -tutkielma vuonna 2005 ”SATU-projekti, Sairaanhoidajia Turkuun maahanmuuttajista Maahanmuuttajasairaanhoitajien hoitamaan oppimista estävät ja edistävät tekijät” sekä myöhemmin vuonna 2011 Suvi Niemisen väitöskirja ”Kuulumisen politiikka - Maahanmuuttajasairaanhoitajat, ammattikuntaan sisäänpääsy ja toimijuuden ehdot”.

Turun ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa on julkaistu seuraavat SATU-koulutusta koskevat artikkelit: Raija Sairanen (2005):” Sairaanhoidajia Turkuun maahanmuuttajista ” ja Raija Sairanen & Camilla Strandell-Laine (2010):” Maahanmuuttajasairaanhoitajat työelämän kehittäjinä”.

SATU-ryhmillä oli opettajaopiskelijoita ja osa heistä teki opinnäytetyönsä tähän liittyen. HAMKin opiskelijan Päivi Wilenin aiheena oli vuonna 2011 ”Maahanmuuttajataustaisten terveydenhuoltoalan opiskelijoiden oppimisen arviointi” ja Riikka Erosen aiheena oli vuonna 2012 ”Simulaatiopedagogiikka maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien koulutuksen tukena”.

Muutammat Turun yliopiston täydennyskoulutuksen opiskelijat tekivät seminaaritöitä SATU-koulutuksesta ja SATU-opiskelijoista eri näkökulmista. Vuonna 2014 Hanna Oksan ja Nina Sjöbergin aiheena oli ”Maahanmuuttajasairaanhoitajien integrointi Suomen työmarkkinoille” ja vuonna 2015 Tuuli Paijan ja Eeva Hevonojan aiheena oli ”Maahanmuuttajasairaanhoitajien pätevytymisprosessi Suomessa – aikuiskoulutuksen ajankohtainen kysymys”.

Turun ammattikorkeakoulun YAMK-opiskelijoista kaksi teki opinnäytetyönsä liittyen SATU-opiskelijoihin. Helena Kurvisen aiheena oli vuonna 2014 ”Perehdytys maahanmuuttaja-sairaanhoidajan työyhteisössä” ja Minna Alavuokilan aiheena vuonna 2017 oli ”Sairaanhoidajan ammatilliset osaamisvaatimukset maahanmuuttaja-sairaanhoidajien ymmärtäminä”.

Urareitti-hankkeen aikana (2013–2018) on SATU-koulutus ollut pohjana uudelle moduulipohjaiselle täydennyskoulutusmallille ja näin ollen SATU-koulutus sai edelleen julkisuutta ESR-rahoitteisen Urareitti-hankkeen omissa seminaareissa kuin myös muissa yhteyksissä. Urareitti-hankkeen omassa Hämeen ammattikorkeakoulun e-julkaisussa HAMK United Limited Journal v. 2018 on useita artikkeleita liittyen SATU-koulutukseen:

- Nylund & Sairanen: ”Ei onnistu ilman laillistusta ja rekisteröintiä” – maahanmuuttaneiden sairaanhoidajien näkemyksiä ura- ja koulutuspoluistaan sekä sairaanhoidajan ammatillisesta osaamisesta Suomessa
- Sairanen & Takaeilola: ”Moduulirakenteinen täydennyskoulutusmalli maahanmuuttaneille sairaanhoidajille”
- Rajala, Takaeilola & Sairanen: ”Suositukset ammatillisesta suomi toisena kielenä -opetuksesta moduulirakenteisessa sairaanhoidajien täydennyskoulutuksessa”
- Alavuokila & Sairanen: ”Sairaanhoidajan ammatilliset osaamisvaatimukset viitoitamassa maahanmuuttajasairaanhoidajien täydennyskoulutuksen kehittämistyötä”

Lisäksi artikkeli Sairanen & Rajala *Törmäys kielimuuriin* oli Turun ammattikorkeakoulun TALK-lehdessä (e-julkaisu). Artikkelin Rajala & Takaeilola *Ammatillisen kielitaidon kehittyminen sairaanhoidajien pätevyyskoulutuksessa* julkaistiin Kieli, koulutus ja yhteiskunta -verkkojulkaisussa lokakuussa 2017.

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/article/ammattillisen-kielitaidon-kehittyminen-sairaanhoidajien-patevoitymiskoulutuksessa/>

Ja julkisuus jatkuu nyt ESR-rahoitteisessa SOTE-silta -hankkeessa, jossa tätä moduulirakenteista täydennyskoulutusmallia testataan. SATU-koulutus on näin ollen muodostunut melkein pä legendaksi.

Lähteet:

Nieminen, S. 2011. *Kuulumisen politiikkaa. Maahanmuuttajasairaanhoitajat, ammattikuntaan sisäänpääsy ja toimijuuden ehdot.* Väitöskirja. Terveystieteiden yksikkö. Tampere: Tampereen yliopisto.

Sairanen R. 2005. *Sairaanhoitajia Turkuun maahanmuuttajista.* Teoksessa S. Koivuniemi; R. Sairanen & L. Tiilikka (toim.) *Maailma kotiovella.* Turun ammattikorkeakoulun raportteja 33. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Sairanen R. & Strandell-Laine C. 2010. *Maahanmuuttajasairaanhoitajat työelämän kehittäjinä.* Teoksessa P. Ahonen & S. Koivuniemi (toim.) *Vastauksia terveysalan haasteisiin 4.* Turun ammattikorkeakoulun raportteja 101. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Sajama, S. Nollatoleranssi syrjinnälle. *Tehy* 10/12. Viitattu 11.9.2018 <http://www.tehylehtiarkisto.fi/lehti/20120814/#>

Soinne, L. 2005. SATU-projekti. *Maahanmuuttajasairaanhoitajan hoitamaan oppimista estävät ja edistävät tekijät.* Pro gradu -tutkielma. Lääketieteellinen tiedekunta. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

15 Haasteita ja iloja

Raija Sairanen

Minulla on ollut ilo ja kunnia olla SATU-koulutuksen vastuuopettajana koko sen elinkaaren ajan eli 15 vuotta. Näihin vuosiin on mahtunut niin haasteita kuin iloja. Tämä matka on ollut molemminpuolinen täydennyskoulutus, koska kouluttajana olen saanut kaikilta SATUlaisilta roppakaupalla monikulttuurisuustietoutta ja ennen kaikkea taitoa kohdata heitä kaikkia yksilöinä ja ihmisinä. Uskon, että koko SATU-opettajatiimi tuntee samoin kanssani.

Alkuvuosina olin usein kuin puolustusasianajaja; sain selitellä ja puolustaa, että myös maahanmuuttajasairaanhoitajilla on oikeus löytää koulutustaan vastaavaa työtä Suomesta. Joskus piti melkein rautalangasta väentää, että myös muualla päin maailmaa on korkeatasoista sairaanhoitajakoulutusta, ei ainoastaan Suomessa. Koin SATUlaisten kanssa sympatiaa ja empatiaa, koska olen itsekin alun perin maahanmuuttajasairaanhoitaja. Tosin olen käynyt oppini Sveitsissä, mutta olen joutunut käymään läpi samanlaisen laillistamisprosessin Suomessa 40 vuotta sitten!

Kulttuurien kirjo toi omat haasteensa SATU-ryhmiin ja jokainen ryhmä oli aivan erilainen kuin edeltäjänsä. Monikulttuurisessa ryhmässä korostui erityisesti, miten kestää erilaisuutta. Kaikki maahanmuuttajathan eivät ole samanlaisia. Kieli-, uskonto-, perhetausta- ja maahanmuuttoerot aiheuttivat välillä klikkiytymisiä. Samaa kieltä äidinkielenään puhuvat lyöttäytyivät yhteen ja suomen kieli unohtui välillä. Hoitotyössä ollaan hyvin lähellä toista ihmistä, melkeinpä ”iholla” ja tämä oli joskus haasteellista hoitotyön laboraatiotunneilla, mutta kiitos taitavan opettajien, niistäkin tilanteista selvittiin.

Erilainen hoitamisen tieto- ja taitoperusta oli myös molemminpuolinen oppimisen paikka. Aiemmat tiedot ja oppimiskokemukset saattoivat olla hyvinkin heterogeenisiä. Itsenäinen opiskelu ja ryhmätyöskentely olivat pääosin sujuvaa ja helppoa, joskin vaikeuksiakin oli. Simulaatioista kaikki pitivät ja ne olivatkin opiskelun kohokohtia. Kaikilla oli valtava tiedonnälkä!

Ryhmäprosessi ja ryhmädynaamiset tekijät tuntuivat joka ryhmän kohdalla eri tavoin. Välillä joutui melkein olemaan terapeuttina. Opiskelijoiden elämäkokemukset, ajankäyttö ja perheasiat puhuttivat monesti ryhmien tutorina toimiessani. Koin, että toimin SATU-koulutuksen alkuaikoina liiankin äidillisesti ja nyt loppuvuosina yritin vähitellen ”katkaista napanuoraa” ja ottaa enemmän ammatillista etäisyyttä. Rahoituksen jatkuminen oli murheena joka vuosi ja aina saatiin käynnistettyä uusi ryhmä vuoteen 2017 asti, kunnes tuli stoppi. Nyt jatketaan ESR-rahoitteisessa SOTE-silta-hankkeessa moduulirakenteisen täydennyskoulutuksen merkeissä, aika näyttää, onko tämä ratkaisu oikea.

Työelämän vaatimustaso puhutti myös usein. Muutamat erikoissairaanhoidon harjoittelupaikat olivat joillekin liian vaativia puutteellisen kielitaidon vuoksi, mikä olikin ymmärrettävää. Suomessa sairaanhoitajan työ on hyvin itsenäistä ja vastuullista, mikä nostatti joillakin opiskelijoilla melkein rimakauhua juuri valmistumisen kynnyksellä. Työelämän viesti oli kuitenkin positiivinen: SATU-opiskelijoita pidettiin eettisesti hyvin toimivina sekä potilaille kohteliaina ja ystävällisinä. Ilon aiheena olikin, että valmistuttuaan he sijoituivat sairaanhoitajan tehtäviin, kuka lyhyemmäksi aikaa, kuka pidemmäksi aikaa. Osa löysi työnsä perusterveydenhuollosta, osa erikoissairaanhoidosta, osa nimenomaan vanhusten hoitotyöstä. Joku lähti ulkomaille myöhemmin tai jatko-opintoihin, joku vaihtoi alaa, kuten suomalaisetkin sairaanhoitajat tekevät.

SATUlaisilta tuli opittua monia elämäntaitoja, joita jokainen maahanmuuttajien kanssa työskentelevä tarvitsee. Nämä voisi laittaa vaikka huoneentauluksi tai ainakin omaan sydämeensä:

- ♥ kuuntele
- ♥ eläydy
- ♥ hyväksy
- ♥ ole joustava
- ♥ ole kärsivällinen

Suuret kiitokset SATU-koulutuksen onnistumiselle kuuluvat ennen kaikkea kaikille sen läpikäyneille maahanmuuttajasairaanhoitajille, Turun ammattikorkeakoulun SATU-opettajille ja muulle henkilökunnalle, Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ja TE-toimistolle, SATU-koulutuksen ohjausryhmälle ja kaikille SATUlaisten harjoittelupaikkojen ohjaajille sekä SOTE-alan työnantajille, jotka ovat heidät töihin palkanneet!

